

Campionatul mondial depăşind aşteptările şi multe dintre recordurile stabilite pînă la el. În Mexic a învins fotbalul tehnic, tactic, matur şi ofensiv, cu alte cuvinte, Mundialul a arătat direcţiile în care trebuie să evolueze în viitor fotbalul, cel puţin pînă în anul 1990 cînd Italia va găzdui o nouă ediţie a Mundialului.

Pînă atunci, să reamintim rezultatele finale.

SFERTURI DE FINALĂ:

R.F. Germania — Mexic 0—0 (4—1, după penalty)
Brazilia — Franţa 1—1 (3—4)
Spania — Belgia 1—1 (4—5)
Argentina — Anglia 2—0

SEMIFINALE:

Argentina — Belgia 2—0
R.F. Germania — Franţa 2—0

Finala mică:

Franţa — Belgia 4—2

FINALA

Argentina — R.F. Germania 3—2

Prezentăm în continuare cîteva date sintetice mai deosebite legate de acest campionat, alcătuite după cele publicate de revistele „Newsweek" (New York), „Times" (Londra), „Europeo" (Milano) și „Stern" (Hamburg)

GOLURI :

În cele 52 partide desfășurate s-au înscris 132 goluri, ceea ce înseamnă 2,53 goluri de meci. În anul 1982, în Spania, s-au înscris 146 goluri tot în 52 partide, revenind 2,8 goluri de meci. Recordul absolut este deținut de ediția suedeză din anul 1958 cînd, în 26 partide, s-au marcat 140 goluri, adică 5,3 goluri de partidă.

CEI MAI EFICACE JUCĂTORI AI TURNEULUI MEXICAN :

1. Lineker (Anglia) 6 goluri ; 2—4. Maradona (Argentina), Careca (Brazilia) și Butrageño (Spania) cîte 5 goluri.

CLASAMENTUL ECHIPELOR DUPĂ NUMĂRUL DE GOLURI MARCATE :

1. Argentina — 14 ; 2—4. Franța, Belgia și

Maradona – cel mai bun jucător al Mundialului (sus) ● Și tot el demonstrind, in partida cu Anglia, că ar putea face față și in selecționata mondială de... handbal

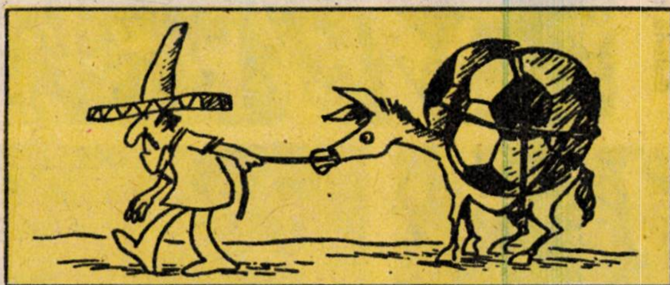
Secvenţă din meciul R.F.G. – Franţa ● Argentinianul Pasculi contra unui apărător englez

Portarul vest-german Schumacher admonestat pentru... tragere de timp

Un jucător sovietic în plin efort

U.R.S.S. — cîte 12 ; 5. Spania — 11 ; 6—7. Danemarca şi Brazilia — cîte 10 ; R.F. Germania — 8.

RECORDUL PORTARILOR :

Brazilianului Carlos i-a fost deschis... contul abia după 339 minute de joc efectiv, cînd a primit primul gol în meciul cu Franţa.

CEL MAI RAPID GOL :

A fost înscris de spaniolul Butrageño în secunda 63 a meciului cu Irlanda de Nord.

SPECTATORI :

2,4 milioane, cifră care depăşeşte recordul de 2,1 milioane spectatori la ediţia din 1982 din Spania.

CLASAMENTUL GOLGETERILOR CAMPIONATELOR MONDIALE :

1. Just Fontaine (Franţa), 13 goluri la ediţia din 1958 ; 2. Kocsis (Ungaria), 11 goluri în 1954 ; Eusebio (Portugalia), 9 goluri la ediţia din 1966.

CLASAMENTUL GOLGETERILOR LA MAI MULTE CAMPIONATE MONDIALE :

1. Gerd Müller (R.F.G.) 14 goluri la ediţiile din

Galeria argentiniană în acțiune

Două frumoase mexicane salută golul lui Negrete (stînga) ● Iată și cîteva tinere din galeria daneză (mijloc) ● Belloumi (Algeria), după înscrierea unui gol (dreapta)

anii 1970 și 1974 ; Just Fontaine (Franța), 13 goluri la ediția din 1958; Pelé (Brazilia), 12 goluri la edițiile din 1958, 1962, 1966 și 1970.

Statisticile ar putea desigur continua, dar despre îndîrjirea cu care s-au disputat întîlnirile ediției mexicane stau mărturie, în primul rînd, filmele făcute atunci, dar și fotografiile, care au imortalizat momentele cele mai dramatice din timpul meciurilor. Cîteva, doar cîteva, dintre fazele cele mai caracteristice surprinse de aparatul de fotografiat în zilele fierbinți ale lui Mexico II v-au fost prezentate în aceste pagini.

Spectator

NOUA POVESTE

A «MICULUI PRINȚ»

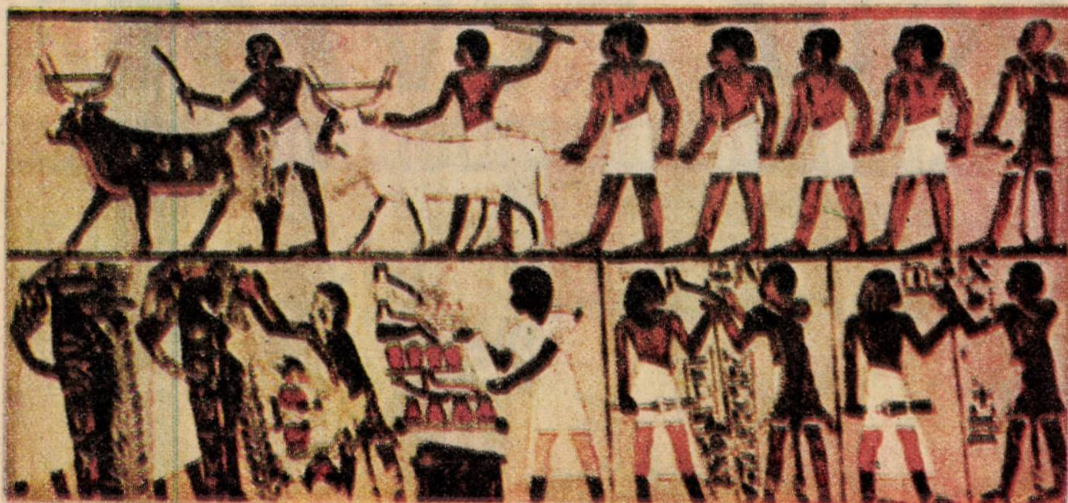
Există o minunată povestire, care a captivat inima multor tineri și vîrstnici de pe toate meridianele lumii. Este vorba despre „Micul prinț", cartea aviatorului și în același timp scriitorului francez Antoine de Saint-Exupéry.

În zilele noastre, o altă poveste a unui alt „mic prinț", poveste de o cu totul altă factură, se înfiripă, venind de departe, din negura mileniilor, străbătînd acel tunel al timpului pe care ne-am obișnuit să-l vedem în producțiile cinematografice.

De data aceasta însă, nu mai este vorba de ficțiune, de science-fiction, sau de aspecte legate de o literatură de anticipație. Este mai curînd vorba de o întoarcere în timp, care constituie ea însăși substanța unei cercetări științifice și a unei posibile literaturi retro, a trecerii prin timp a unor ființe.

Pînă la francezul care a adus în paginile cărții sale personajul micului prinț drept simbol al curajului și dreptății, au existat în decursul anilor povești pline de farmec, care au stors multe lacrimi copiilor... de toate vîrstele.

Nu ne propunem ca noua variantă a „micului prinț" să stoarcă lacrimi. Oricum, prin noutatea ei, va fi capabilă să trezească interesul unui mare număr de oameni, dornici să investigheze limitele cunoașterii umane. Este numai un început de drum. Este o pistă pe care savanții s-au angajat și pe care o cercetează sub toate aspectele, descoperind noi și nebănuite fațete, utilizînd cu pricepere datele cele mai subtile ale microstructurii celulare și ale investigării profunde a funcțiilor intime ale celulei.

Și așa, din aproape în aproape, limitele cunoașterii se împing prin efortul comun, tot mai departe, mintea omenească cucerind spațiile albe de pe infinita hartă a cunoașterii.

În decursul timpului, într-o literatură mai mult sau mai puțin voit de anticipație, s-a scris despre redeșteptarea unor oameni peste secole. Dar fenomenul nu s-a produs... încă.

Dacă Jules Verne nu mai este astăzi scriitorul de pură anticipație, deși acum un secol părea de-a dreptul fantezist prin cărțile sale „De la pămînt la lună" și „În jurul lunii", „Doi ani pe un bloc de gheață", sau „20 000 de leghe sub mări", el ar fi rămas și astăzi în domeniul anticipației dacă ar fi scris ceva despre somnul prelungit peste secole și revitalizarea unui organism uman.

Au fost însă alți scriitori, care, fără să fie atît de multilateral anticipativi ca el, au atins subiecte care tratau revenirea la viață a unor ființe a căror moarte survenise cu milenii în urmă.

Théophile Gautier în „Romanul mumiei" scria despre un tînăr lord englez și un egiptolog german care, pătrunzînd într-un mormînt bine conservat al unui faraon, au avut surpriza de a descoperi intactă mumia unei tinere fete frumoase, care, grație unei îngrijite îmbălsămări, avea păstrate toate aparențele vieții, de parcă ar fi dormit.

În legătură cu acest lucru să vedem ce surprize ne vor oferi recentele forări ale piramidei lui Keops, în care fibroendoscoapele vor „inspecta" cu multă indiscreție camerele secrete ale grandioasei construcții.

De fapt, Théophile Gautier a tratat „varianta egipteană a străvechiului basm cules de frații Grimm, acel „Dornröschen" sau „Fata din pădurea adormită", cum este cunoscut la noi, fapt care arată preocuparea pe toate meridianele pentru această temă.

La rîndul său, Edgar Allan Poe, în nuvela sa „Faptele în cazul domnului Valdemar", sub impulsul unui curent nou în acea perioadă, utilizează magnetismul animal drept mobil al revenirii la viață. Este vorba despre „mesmerism", după numele celui ce a descris fenomenul, medicul german, Franz Mesmer (1734—1815), care descoperise un așa-numit magnetism animal, pe baza căruia se putea provoca, pe lîngă sugerarea anumitor acțiuni sau vindecarea unor boli, și somnul artificial.

Iar dacă ar fi să ne luăm după „American Review" din decembrie 1845, nici o persoană nu fusese magnetizată în „articulo mortis" adică în pragul morții.

Iată cum redă însuși Poe momentul revenirii la viață după un somn de numai... șapte luni, a eroului său: „Singurul indiciu real al influenței magnetice la domnul Valdemar, era că limba începea să-i vibreze ori de cîte ori îi adresam o întrebare. Părea să facă eforturi ca să răspundă, dar nu avea destulă voință".

De altfel problema revenirii la viață după un anumit timp, a unor oameni, este atacată și de Emilio Salgari în cartea intitulată „Minunile anului 2000", în care personajul principal este înglobat într-un bloc de gheață și apoi trezit într-o altă civilizație. De altfel, citind sau nu cartea aceasta, sau altele, poate înrudite cu ea, o serie de societăți americane au promis chiar înainte de a se vinde biletele sau locurile din cosmos, „vieți viitoare" unor „clienți grași", care, dornici de viață, socoteau că, ulterior tăierii firului vieții și după un odihnitor somn, pot să se trezească mai proaspeți ca oricînd, peste cîteva secole, beneficiind de un supliment de viață, care, oricît ar fi de costisitor, rentează cînd e vorba de propria-ți persoană ! Vorba aceea : „Dai un ban, dar stai în față !". De altfel, și Maiakovski recurge la procedeul „înghețării" personajelor sale pentru a-și construi intriga piesei sale „Ploșnița".

Și în basmele diferitelor popoare apare tema trezirii la viață a ființei iubite, condamnată de vrăjitoare sau duhuri rele să zacă sub un strat gros de gheață și care va fi salvată de căldura trupească și sufletească a ființei umane.

Criotehnica și crioterapia — tehnica și terapia prin frig — vor juca pînă la un moment

dat rolul principal în cadrul acțiunii de revitalizare a unor organisme umane, un rol care va fi însă completat de alte elemente, fără de care viața nu poate fi prezentă. Pentru că nu este suficient, ca un organism să fie bine conservat, pentru ca viața să poată reveni automat.

În cadrul marelui orologiu care este organismul uman, este necesar să funcționeze toate rotițele sale, fapt care nu ar conta prea mult, dacă ne gîndim că trebuie să existe acea mișcare a cheiței și mai ales că cel ce învîrte cheița trebuie să o facă în sensul care este necesar pornirii mecanismului.

De curînd, specialiștii în studiul celulei, cercetători ai laboratorului de citologie ai Universității suedeze din Upsala, examinînd mumiile egiptene aparținînd Muzeului de antichități din Berlin, capitala R.D.G., piese aflate în plin proces de restaurare, au constatat cu stupoare că bătrînele exemplare din muzeu mai prezintă încă urme de viață.

Nu mai este nevoie să subliniem senzaționalul acestei descoperiri. Sub colimatorul cercetătorilor a nimerit o bucată de epidermă care intrase demult în al treilea mileniu de „existență" și care mai prezenta încă un „suflu" de viață. Celulele epidermei zbîrcite aparținînd copilului de un an, de bună seamă, de viță nobilă, conținea încă o substanță de o covîrșitoare importanță în propagarea vieții: ADN, ceea ce nu este altceva decît prescurtarea acidului dezoxiribonucleic. Așa că la 2430 de ani, la care o toleranță de plus-minus 120 de ani nu mai contează, „micul prinț" furniza o descoperire uimitoare, care va avea probabil urmări favorabile în dezvoltarea cercetărilor citogenetice. Povestea este lungă și complicată. Nu este vorba despre „povestea micului prinț", care, ca orice copil de vîrsta lui, nu ne-ar fi putut-o istorisi. Este povestea lungilor și complicatelor cercetări declanșate de mica particulă de ADN rămasă „trează", la datorie, timp de două milenii și jumătate ! Este o poveste care începe sub ochii noștri și care se va termina — cine știe cînd și cum ?

Dealtfel, în „Amintiri despre viitor" (1969), Erich von Däniken semnala cercetările asupra unei alte celule epidermice, apte de viață, găsită de

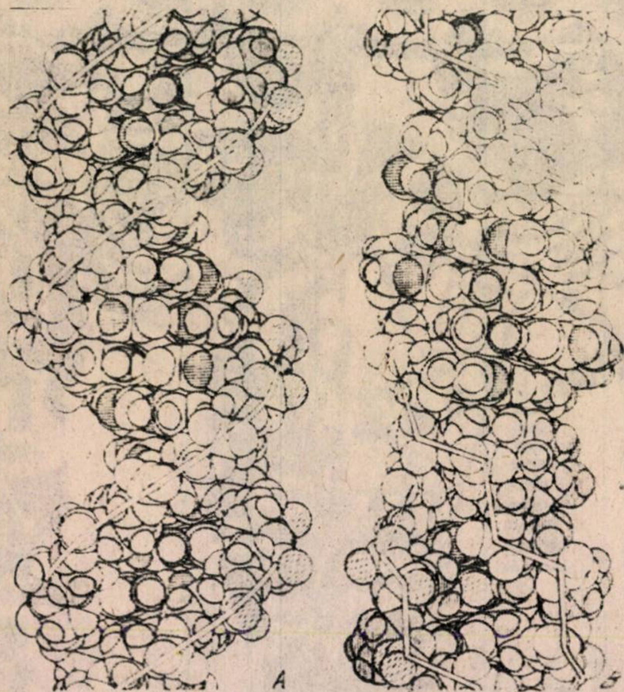

astă dată în mumia unei prințese egiptene : „Există realități care depășesc pentru moment capacitatea noastră de pricepere ! Iată un exemplu : în martie 1963, biologii de la Universitatea din Oklahoma (S.U.A.) au constatat că celulele pielii prințesei egiptene Mene mai erau apte de viață. Or, trebuie precizat că prințesa în cauză murise cu cîteva mii de ani în urmă !" (pag. 103). Poate că în urmă cu două decenii o asemenea descoperire putea depăși capacitatea noastră de înțelegere. În intervalul care a trecut însă, progresele tehnicii și ale cercetării fundamentale în genetică au luat un considerabil avînt, întrezărindu-se astfel posibilitatea reactivării unor celule milenare, care mai prezintă încă urme de viață.

Căci, așa cum spunea un mare anatomist, Xavier Bichat, întemeietor al anatomiei generale, preocupat în cursul activității sale de limita dintre viață și moarte, „viața este un ansamblu de funcțiuni care rezistă morții". Este un preambul perfect valabil și în cazul de față.

Este cît se poate de clar, că orice formă de viață poate trezi viață. Și, deci, nu este nici fantezist, nici hazardat să gîndim că peste un timp mai mult sau mai puțin îndelungat, creația acestui acid nucleic, ADN-ul, încă activ, prezent în piele, poate declanșa apariția unei copii perfecte, exemplar geamăn al micului prinț sau al prințesei Mene, recreat însă la o mare distanță în timp.

Nici chiar Frankenstein, în delirul său creator, nu a avut

Molecula de ADN ; modelul Watson — Crik (a) și ADN — Z (b)

curajul unei asemenea imaginații. Și totuși, e posibil? Cum? În ce mod? Prin obținerea unei molecule de ADN din celula cutanată a mumiei și după transferul său într-un ovul provenit de la o femeie din zilele noastre, ovul al cărui nucleu va fi scos, și care va fi reimplantat în ulterul mamei, într-un fel, adoptivă, care va da naștere unui nou-născut de... cîteva mii de ani! Cu numai cîțiva ani în urmă, în 1979, medicul american Landrum Shettles, a făcut extracția unui nucleu dintr-o celulă aparținînd unui contemporan, nucleu pe care l-a introdus apoi într-un ovul enucleat, special preparat în acest scop.

Plasat într-o eprubetă, „emibrionul" confecționat din piesele sale componente a început să se dividă și după vreo 10 diviziuni s-a oprit, astfel încît nu a depășit stadiul de schiță embrionară. Tehnic vorbind, asamblarea era perfectă, lipsea însă elementul motor care determina segmentația. Deci, din nou povestea cu... cheița.

Să revenim însă la mumia noastră. Să ne gîndim la această metodă, care ar permite unor specimene umane antice, defuncte, de a da naștere la frați gemeni, deci de a se perpetua în sensul propriu al cuvîntului, la distanțe seculare sau milenare... Această metodă va fi mai greu aplicată în cazul mumiilor egiptene și nu sunt deocamdată speranțe prea mari de a vedea născîndu-se dintr-o

mamă purtătoare a zilelor noastre, un descendent al lui Ramses al II-lea sau al lui Amenofis al IV-lea și a preafrumoasei sale soții Nefertiti!

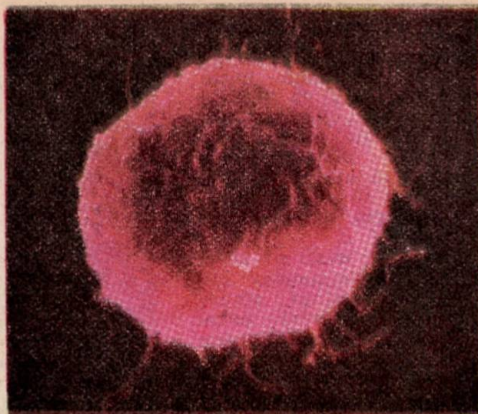
În credința egipteană, cadavrul trebuia păstrat, conservat cît mai perfect, pentru a-i da putința de a reînvia. Acest fapt a condus la o adevărată știință a conservării morților, la mumificarea lor. În cursul celei de a XXI dinastii (1085—950 î.e.n.) s-au făcut progrese enorme în a reproduce cît mai fidel chipul defunctului, în așa fel încît aspectul exterior al mumiei să fie o copie cît mai „fotogenică" a respectivului. Se așezau ochi artificiali, se aplica păr castaniu, pielea se farda cu roșu la femei și cu galben la bărbați. În Egipt, cadavrele erau golite înaintea îmbălsămării de organele interne, cu excepția inimii și a rinichilor. Organele interne erau apoi așezate în patru vase, zise canopice, iar după ce se sfîrșea mumificarea, viscerele erau puse la locul lor, dar nu neînvelite, ci în vase cu chipul fiilor lui Horus — zeul șoim. Din această dinastie s-ar putea, în principiu, recupera pe cale genetică mai multe celule dătătoare de viață — deci am avea șansa teoretică de a obține „duplicate" ale regilor antici egipteni!

Creierul era de asemenea scos, fragmentat, prin nări, cu ajutorul unui instrument curbat, iar resturile de substanță cerebrală se distrugeau prin injectarea de substanțe dizolvante. Această curățire completă a interiorului organismului nu cruța testiculele și bineînțeles ovarele. Or, fără gonade, orice reproducere pe cale sexuală, devine imposibilă.

Dacă ne îndepărtăm de Egipt, și ajungem pe continentul asiatic, întîlnim o altă tehnică de mumifiere, în care speranțele cele mai mari rămîn... „în picioare". În Imperiul Celest nu se practica ablația viscerelor, iar corpul nu suferea nici o leziune. Perfecta stare de conservare ținea mai puțin de știința îmbălsămării, și mai mult de ritualurile înmormîntării.

Mumia unui demnitar defunct era introdusă într-o ladă confecționată dintr-un

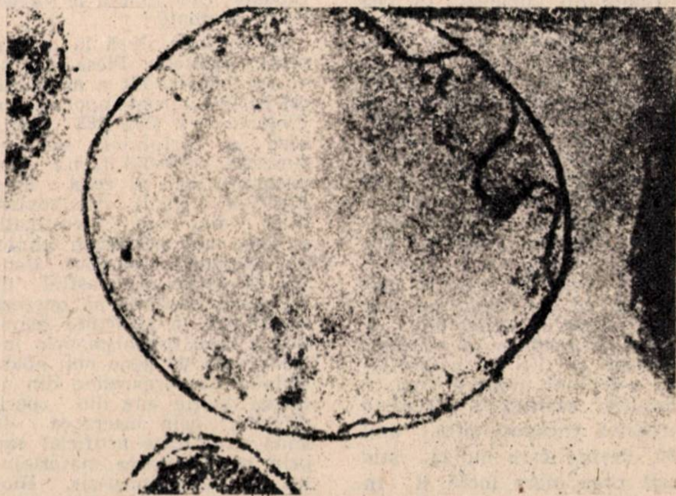

lemn, recunoscut pentru trăinicia lui în timp, un conifer indigen, științific denumit „Cunninghamia lanceolata". Cutia era apoi introdusă în alte trei lăzi-surori, din ce în ce mai mari, confecționate de astă dată dintr-un lemn deasemenea cunoscut pentru rezistența sa, și anume cedrul — arbore care poate atinge pînă la 40 m înălțime, făcînd parte tot din familia coniferelor.

Ansamblul celor patru lăzi constituia cosciugul. Nu era însă totul. Cosciugul era introdus în interiorul a două cufere, care aveau dimensiuni apropiate și care intrau unul într-altul. Deci, nu mai puțin de șase straturi izolau corpul de atmosfera cavoului. Mai mult decît atît, în spațiile dintre lăzi era îndesat caolin și cărbune de lemn, cu rolul de a neutraliza cea mai mică urmă de umiditate aflată în mediul ambiant... La toate aceste măsuri protectoare contra putrefacției, se adaugă și puterea bactericidă a rășinii provenită de la prima cutie, din lemn de conifer. Mumiile, ele însele, erau îmbălsămate în rășină. În două muzee chineze se află, perfect conservate, și expuse în sicrie de sticlă, după tehnica din mausoleul lui Lenin o prințesă (anul 200 î.e.n.) și un înalt demnitar — ambele mumii avînd vechimea zidului chinezesc.

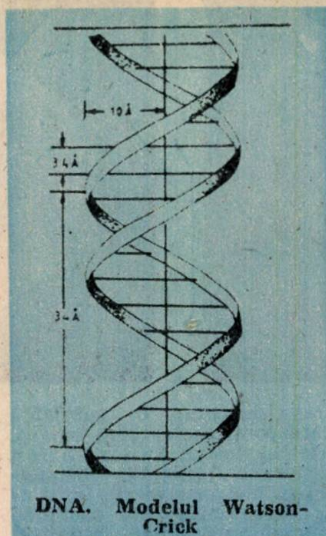
Celor două mumii chineze li s-au prelevat probe de sînge, putîndu-li-se determina chiar grupa sanguină. De altfel, profesorul Svante Pääbo de la Universitatea din Uppsala, care se ocupă de mumia egipteană, arată că ADN-ul poate fi reactivat foarte mult timp după moarte. ADN-ul face parte din acizii nucleici. Deși este cunoscut de peste 100 de ani, el este studiat din ce în ce mai intens în ultimele decenii. În 1869, se extrage din puroi o substanță care conținea carbon, oxigen, azot și fosfor, și care a fost denumită nucleină, bănuindu-se nici pe departe influența sa genetică, ea rămînînd într-un anonimat științific, peste o jumătate de veac. Reluîndu-se studiile, cercetătorii au constatat cu stupoare că este vorba de un acid. Și așa a apărut acidul nucleic. În primele trei decenii ale secolului nostru s-au descoperit cele patru baze care formează macromoleculele acidului nucleic: adenina, guanina, citozina și timina. „Despicînd firul în patru", prin anii '30 s-a stabilit că de fapt e vorba de doi acizi nucleici, dezoxiribonucleic și ribonucleic (ARN), cîțiva ani după aceea, constatîndu-se că ADN-ul se află localizat în nucleul celular, iar ARN-ul în citoplasma celulară. Cercetări ulterioare au evidențiat că toate celulele corpului unui organism, dintr-o specie dată, conțin aceeași cantitate de ADN., în timp ce spermatozoizii conțin jumătate din conținutul de ADN al celulelor somatice. S-a conchis că genele sînt formate din ADN. În 1953 — o descoperire epocală, încununată de altfel de premiul Nobel pentru medicină și fiziologie, punea în evidență modelul structural, dublu spiralat, al acidului nucleic, în care bazele: adenina, guanina, citozina și timina, se aflau la interior, fiind unite prin legături de hidrogen. Descoperirea lui Watson și Crick a deschis o epocă nouă în această lume plină de farmec al ultramicrocosmosului. De fapt, dimensiunile ultramicroscopice ale acestor fragmente celulare pot da prin însumare valori palpabile și totodată total diferite de la o specie la alta. ADN-ul unei bacterii ajunge astfel la un milimetru lungime, conținînd $35{,}20^5$ perechi de nucleotide și ar avea o lungime de un metru divizat în cromozomi, în timp ce A.D.N.-ul unei celule somatice de ma-

mifer ar avea o lungime de doi metri. Subliniam puțin mai înainte faptul că ADN-ul are capacitatea de a fi reactivat. Totul este, ca și ADN-ul prelevat din celulele sexuale, după un timp lung de stagnare, să devină capabil de a reveni la viață.

Bazați pe acest argument, savanții sovietici și americani au încercat să readucă la viață o serie întreagă de vechi viețuitoare, găsite într-o excelentă stare de conservare. În urmă cu peste două decenii, cu ocazia sărbătoririi unui eveniment științific deosebit — descoperirea unui mamut perfect conservat în straturile de gheață arctice, s-au oferit participanților chiar gustări din carnea mamiferului — pe care gurmanzii nu au... ratat prilejul de le încerca ! La Leningrad, prof. dr. Michelson, încercînd să resuscite mamuți dispăruți în timpul marilor glaciațiuni din cuaternar, a utilizat două tehnici, pe care le vom aminti ca eventuale puncte de plecare în cadrul acestor cercetări, ancorate puternic în realitatea științifică. Într-o primă tehnică, s-a încercat prelevarea unei celule din corpul unui mamut, extrăgîndu-i nucleul și reinserîndu-l într-un ovul — în prealabil enucleat, al unei femele de elefant, și apoi s-a încercat reimplantarea ovulului manipulat, în uterul femelei-purtătoare. Teoretic, după 18—20 de luni, s-ar obține un mic mamut, care ar fi fratele geamăn al strămoșului congelat. În cea de a doua tehnică, ar fi necesară participarea a doi mamuți, de sexe diferite. În acest caz, s-ar preleva de la mascul. spermatozoidul, și după ce ar fi convenabil revitalizat, ar fi pus să fecundeze ovulele recoltate de la femelă. Deci nu ar fi vorba decît de o aplicare particulară a metodei utilizate pentru producerea „copiilor-eprubetă".

Cîte specii de animale dispărute, cu mai mult sau mai puțin timp în urmă, nu ar putea fi readuse în circuitul biologic și cîte transformări nu s-ar mai produce încă în circuitul ecologic ?! Această ofensivă începută prin anii '80, despre care nu se știe încă prea mare lucru și în

DNA. Modelul Watson-Crick

care se înaintează cu pași mici, va furniza în viitor suficiente metode și tehnici, care vor ajuta la recuperarea unor exemplare ale unor specii dispărute. Așa se face că în S.U.A., la Universitatea californiană Berkeley, o echipă de cercetători caută să recreeze o specie a zebrei de altădată, Equus quagga, care a trăit în Africa, și al cărui ultim exemplar a fost văzut în anul 1883. Punctul de plecare l-a reprezentat un mic fragment dintr-un mușchi al zebrei quagga, expusă în cadrul muzeului de la Mainz (R.F.G.). S-a stabilit că A.D.N.-ul fragmentului uscat a rămas încă funcțional. Trebuie însă constatat, dacă acest ADN este capabil să recreeze viață, ceea ce este cu totul altceva. Să avem răbdare, căci timpul le va lămuri pe toate !

Să revenim însă la „micul prinț" egiptean. Piesa de inventar cu Nr. 721 a muzeului est-berlinez, contemporană cu Ptolemeu I (360—283 î.e.n.) rege al Egiptului, sau cu Amassis (568—525 î.e.n.) penultimul rege al celei de-a XXVI-a dinastii, este supusă celor mai fine investigații și celor mai sofisticate tehnici ale ingineriei genetice. Pentru că există și o astfel de inginerie, capabilă să opereze modificări în structura genetică a unui organism prin introducerea de gene noi, aparținînd unor organsime din aceeași specie sau din specii diferite, prin inserarea de gene sintetizate artificial sau prin reorganizarea materialului genetic propriu-zis. Bioingineria este o achiziție recentă a științelor biologice, avînd în jurul a patru decenii și jumătate și la baza ei stau trei descoperiri fundamentale. Prima dintre ele a demonstrat că ADN-ul este purtătorul codului genetic. Ea este urmată de descoperirea structurii spațiale a acidului nucleic de care am mai amintit — și în sfîrșit, de elucidarea codului genetic.

Să pătrundem puțin în intimitatea proceselor pe care vor să le interfereze cercetătorii pentru a pune în practică noțiunile teoretice și pentru a transforma fantezia în realitate. Așa cum spuneam, ADN-ul este prezent în nucleul fiecărei celule, sub forma unei lungi molecule prezentată sub formă de ghem, greu identificabilă. Molecula se scindează în cromozomi, bine puși în evidență în momentul diviziunii celulare. În plan funcțional, ea reprezintă o „bandă magnetică" purtătoare a unui limbaj codificat, în care este înmagazinat întreg patrimoniul genetic al individului. Fiecare caracteristică a individului va fi determinată de o genă, adică de o minusculă porțiune a unei molecule de ADN, un ADN uman, numărînd în total în jurul a cinci sute de mii de gene aliniate în șiruri-șiruri, în lungul moleculei. Fiecare genă este formată din milioane de unități de nucleotide, dispuse într-o ordine particulară și conținînd fiecare una dintre cele patru baze pe care le-am amintit. Inițialele celor patru baze reprezintă cele patru litere fundamentale ale alfabetului genetic și ordinea în care sînt plasate în interiorul fiecărei gene determină mesajul codificat al respectivei gene. Mesajul, oricît de complicat ar fi el, este descifrat fără greșeală de computerul celular după care este convertit în proteine. Fiecărei gene îi corespunde o proteină specifică, a cărei compoziție este în funcție de aranjamentul bazelor A, C, G, T, aflate în interiorul genei, începînd cu proteinele codificate de genele ce formează diferitele țesuturi ale organismului : inimă, plămîni, ochi, păr, unghii etc. A fost necesară această paranteză explicativă, în care am punctat cîteva noțiuni de genetică — o știință care la prima vedere ar părea aridă, dar care, după cum vedem, nu este lipsită de o anume poezie — pentru a

familiariza cititorul cu mecanismul funcțional de la nivelul intim, celular.

Celulele epidermice, prelevate de la „micul prinț", nu oferă, din păcate, decît molecule de ADN foarte incomplete, reprezentînd 0,5% dintr-un total, 99,5% fiind degradat în decursul mileniilor. Cu toate acestea, cercetătorii suedezi au avut ambiția să studieze „mesajele" fragmentului prelevat. Și s-a constatat că ADN-ul egiptean al epocii faraonice utiliza același alfabet genetic, ca cel de astăzi, neavînd caractere „hieroglifice". Cercetătorii de la Uppsala nu s-au mulțumit să constate numai prezența, ci și agilitatea acidului dezoxiribonucleic. Așa că l-au decuplat cu ajutorul unei enzime, așa-numite de restricție, și l-au grefat, bucată cu bucată, pe o bacterie — celebra Escherichia colli — un fel de „fată în casă", bună la toate, numai cînd este vorba de bacteriologie, dar care, în treacăt fie spus, a fost adoptată cu succes și în domeniul bio-ingineriei. Pe scurt, s-a procedat în maniera următoare: în primul moment s-a extras din bacterie un plasmid — formațiune determinant extracromozomială, capabilă de replicare independentă, deci este vorba de o mică moleculă de ADN, aproximativ 0,5 — 2% din întreg, sub formă de inel, pe care-l găsim în citoplasma bacteriană și care este independentă de marea moleculă de ADN cromozomial, comună tuturor organismelor. S-a deschis inelul cu ajutorul enzimei de restricție și s-a inserat un mic fragment de ADN al mumiei în deschiderea inelului. Apoi plasmidul a fost replasat în bacterie și s-a urmărit cu nerăbdare continuarea evenimentelor. Bacteria a continuat să se dividă, dînd la fiecare nouă generație o copie a plasmidului manipulat. Și ceea ce este interesant de subliniat, este, că fiecare dintre noile plasmide conțineau micul fragment de ADN, aparținînd mumiei. Era cea mai bună probă că ADN-ul este întotdeauna „funcțional". Se caută în continuare cu febrilitate un ADN intact — singurul care ar putea permite obținerea unui frate geamăn al unei mumii. Principalul interes, însă, este acela de a studia ADN-ul în trecut și astăzi, ceea ce ajută la o mai bună înțelegere a evoluției speciilor și a omului. Se estimează astfel, că la fiecare milion de ani, 0,4% din molecula ADN-ului suferă modificări, fie prin pierderea anumitor elemente, fie prin dobîndirea de elemente noi, fie prin schimbarea ordinii elementelor. Grație studiului comparat al cromozomilor s-a putut stabili că omul s-a separat de cel mai apropiat, cel mai asemănător lui dintre animalele existente pe planetă, acum cinci milioane de ani. Există deci o diferență de trei milioane de ani față de ceea ce afirmau paleontologii, care datau la opt milioane de ani această separare, bazîndu-se pe studiul osemintelor fosile. Proba cea mai bună a acestei separări, este aceea că 98% din materialul genetic al cimpanzeului de astăzi corespunde omului actual. O mumie de 2430 de ani nu poate fi de o mare utilitate pentru studiul evoluției, dar există un domeniu în care mumiile bine conservate ne pot aduce prețioase informații în privința migrărilor umane, fiind stabilit că fiecare rasă umană posedă în globula roșie a sîngelui său un număr de elemente deosebitoare, grupate cu nu mai puțin de 17 sisteme, între care cităm: sistemele Rhesus (Rh), sistemul MNSs, OAB, P, Lewis, Kidd etc.

Din punct de vedere statistic, numărul acestor sisteme este mai ridicat la anumite rase decît la altele.

Așa cum s-a identificat grupa sanguină a mumiilor chineze, vom putea găsi în bună stare aceste elemente la alte mumii, iar prin studii comparative se vor putea reconstitui marile trasee străbătute de diversele grupări umane, traversînd timpul și spațiul.

Cîte surprize ne vor mai furniza însă vestigiile trecutului?

Cîte lucruri nu vor mai fi lămurite și cîte noi întrebări se vor mai naște?

Și la toate, mintea omenească va căuta să afle răspunsul.

Florin Colonaș

Cafeneaua literară madrilenă

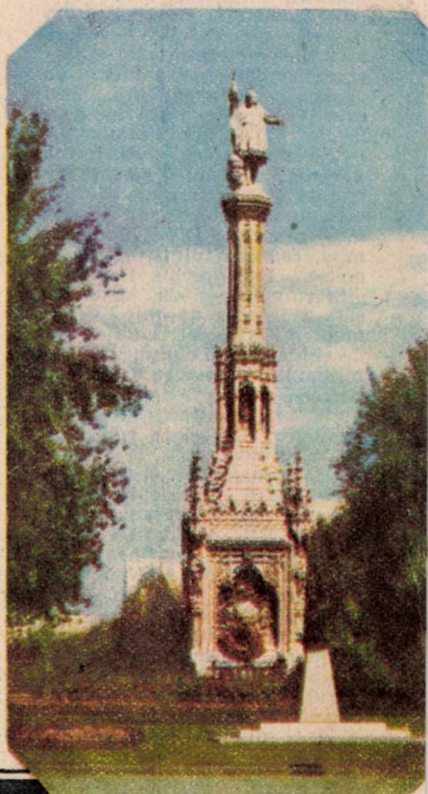
Cu Don George Uscătescu la „Nebraska"

Acolo, la Puerta del Sol, țara dorințelor fierbinți și-a marilor gesturi irepetabile pe drumurile simple, complicate, și dureroase ale zborului către în sus, mărginite de țărmuri dorade, de lămîi în floare, de puritate albă și de lumină, și-a lipit nemurirea de cer cu nebunii mari, nebunii tragice și mereu culminante, că lumea s-a mirat mult, aproape s-a speriat de această îndrăzneală nemaipomenită.

Apoi s-a dezmeticit, s-a mai potolit și-a-nceput să le privească altfel, ba chiar cu ironie, mai ales cînd aceste mari „nebunii" nu erau chiar nebunii, așa cum încercau să le spună „cuminții pămîntului", probabil din invidie sau din neputință sau cine știe din ce altă cauză, ci erau „altceva", din moment ce-au devenit, treptat, treptat, excepții concrete, botezate creștinește, cărora le-au zis, mai tîrziu, pur și simplu „genii".

Astăzi, lumea, la margine de neliniște, le mai numește și marile repere. Cum ar fi Cervantes, Picasso, Dali...

Într-o dimineață de toamnă tîrzie-n oraș, mă plimbam fără țintă precisă, nu departe de Puerta del Sol, pe Gran Via, marea arteră madrilenă, unde viața trepidantă a orașului nu se oprește nici ziua, nici noaptea și, mînat de singurătate, am intrat, din obișnuință, la Cafeteria **Nebraska.**

O „cafeterie" normală, care, între timp, îmi devenise dragă, nu atît pentru „confortul" său deosebit, era ca toate celelalte, cît mai ales, pentru compania plăcută, prietenească, ocrotitoare a Lui, a Profesorului.

...Mesager neobosit al spiritualității românești, autor al unei vaste opere de largă respirație, și semnificație — zeci de studii, eseuri, cărți de filosofie, estetică, artă, cultură etc., etc. — poet de autentică inspirație românească, filosof cu importantă contribuție la „ontologia culturii", ocupînd, asemenea lui Mircea Eliade, Ștefan Lupașcu, Emil Cioran, Constanstantin Noica, un loc distinct în Marea Istorie a Filosofiei Contemporane, profesorul era acolo, la o „taza de té".

Era acolo, ca de obicei, înconjurat de prieteni, de ascultători ; era acolo, „solitar", „rebelde" și independent, „personaj fără vîrstă, nici timp, în anul 2000", cu privirea adîncă, albastră ca cerul, cu prospețimea cuvîntului clar în marea împărăție a liniștii, purtîndu-și cu demnitate pe chip, și țara, și limba, și poporul de care nu s-a desprins niciodată.

Era acolo, El, profesorul, filosoful, poetul George Uscătescu.

Era acolo, el, marele reper român în Hispania, țara dorințelor fierbinți și-a marilor „nebunii", care-ascultă îmblînzită și află de la el, că la cealaltă margine de Europă, niște „nebuni" de-ai noștri se urcaseră în basme mitice și zburdau nestingheriți, prin ceruri. Bunăoară, tocmai povestea despre un copil năzdrăvan de la noi, care n-a îmbătrînit niciodată. Și avea acest copil năzdrăvan niște mîini miraculoase, care gîndeau în același timp cu „materia" și cum o atingea, se prefăcea pe loc în „ou", în „pește", în „broască", în „Leda", în „cocoș", în „pinguin" și așa mai departe, și, mîngîindu-le, acestea deveneau ele însele mîini, aripi, ba chiar păsări întregi și-ncepeau să se-nvîrtească, la-nceput mai încet, apoi mai tare, pînă cînd se transformau în zboruri adevărate și-ncepeau să-l ridice, să-l tot înalțe, pînă se pierdea de tot în înalt, că se crucea lumea și spune că fugea prin timp ca pe „bulevard", pînă ajungea la limitele spațiale și apoi trecea dincolo, în absolut.

Și ei îl ascultau pe profesor și se minunau de cîte puteau să facă românii.

Apoi, după ce mai ceru o „taza de té", se opri, văzîndu-mă că-l ascultam demult, împreună cu ceilalți, și mi se-adresă simplu, direct : „Ce mai este pe-acasă ?".

i adusesem ziarul. Îl luă ușor, îl privi un timp, apoi începu să-l răsfoiască, de la-nceput pînă la sfîrșit, foaie cu foaie, apoi se opri la „Frumoasa din Insula Soarelui" și mă rugă să-i citesc un fragment.

Asculta, asculta, privindu-mă cu nemărginirea :

„În dimineața aceea înaltă și ocrotitoare, oameni mulți, și mari și mici, o imensitate de oameni, îmbrăcați cu așteptare și cer, și Dunăre, și-au dat întîlnire cu toamna, sub bolți împletite din zboruri și ghirlande de poveste, la marea sărbătoare a tradiției, în împărăția Frumoasei din Insula Soarelui. Femeile s-au împodobit ca duminică, iar copiii cu bra-

țe-ncărcate de bucurii aleargă după zvonuri de legendă și vise știute. O fanfară de culori ce și-au pierdut senzualitatea ca-ntr-o pictură cu stele cînta balada Frumoasei și doina de dor.

Însoțită de flăcăii nebuni ce-i horeau devenirea, gătită în vis de pădure sub care se văd picioare lungi, ferme și neastîmpărate, pe care se joacă raze de soare proaspăt și căluți albi, sălbatici, de mare, în timp ce sînii rotunzi — bucurie de fruct dat în pîrg — se miră slobozi în așteptarea discretă sub părul bogat, rod plin, ce stă a se despleti holdă grea, în legănarea spicului copt peste mijlocu-i diafan, strîns în centură de ape, își face apariția Frumoasa din Insula Soarelui.

Și, deodată, în piața nemărginirii, țîșnesc infinit coloane de liniște.

Sosește Țara !

Sosește Țara la marea sărbătoare a Frumoasei din Insula Soarelui. Frumoasa holdelor bogate este fericită, venise Țara să o sărute. Venise Țara cu urări de bine, de liniște, de dragoste, de pîine, de pace, de casă nouă, de împlinire.

Nostalgii de vară culese-n grămezi de aur în snop stau rînduite-n șiruri cuminți sub roua dimineților de floare tîrzie. În ochii adînci și limpezi ca apa de cristal, așezați pe fața-i ovală întoarsă spre Țară se citea lumina toamnei încărcată de flăcări și profeție.

Și lumina, lumina inundă dintr-odată toată dimineața aceea înaltă și ocrotitoare, jucîndu-se cu părul bogat de mătase al Frumoasei din Insula Soarelui, care se descătușase, izbucnise într-un dans fierbinte, se aprinsese ca o mare grea, aurie, încărcată de rod, ce se unduiește rar, plin și etern sub ploaia de raze coapte ale soarelui matur, dogorindu-i puternic obrajii, devenirea, tinerețea.

Oameni mulți, și mari și mici, o imensitate de oameni, îmbrăcați cu cer, și Dunăre, și vise și-au dat întîlnire cu toamna, sub bolți împletite din zboruri și veșminte de poveste, la marea sărbătoare a tradiției, în împărăția Frumoasei din Insula Soarelui".

...Și el, poetul, filosoful, profesorul se simțea bine, asculta, se simțea „noi", se simțea „acasă" — la marea sărbătoare din împărăția Frumoasei din Insula Soarelui.

Un „buenos dias, don Jorge " de la masa vecină îl trezi din visare, îl opri din zbor, îl readuse în Hispania, îl readuse la „Cafeteria" de pe Gran Via, cunoscută stradă madrilenă plină de animație, și ziua și noaptea, fără încetare.

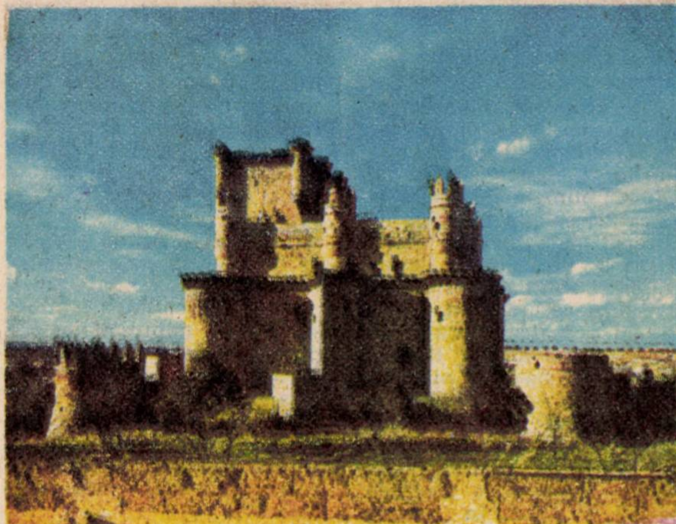
O liniște fără margini se așternu peste noi, și-o tristețe grea, adîncă, i se întipări pe față.

„Străinătate drum de fier,
străinătate drum nedrum
Dorm în vis, ca niciodată,
dorm în ceață și în umbră
Dorm cîmpiile asire
nebunii sub ape mute
Străinătate drum de fier,
străinătate drum nedrum".

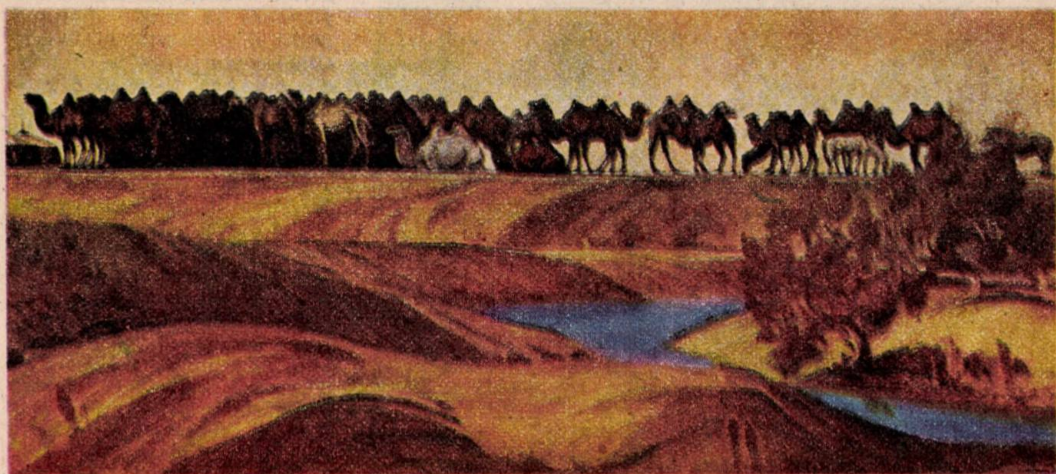
Era prima strofă din poezia cu același titlu, din volumul „Millenarium", pe care George Uscătescu îl publicase, de curînd, la Madrid.

Era doina de jale, doina de dor, care-l însoțea, care-l dura, durîndu-l, pretutindeni.

D. Filipescu

SINGUR ÎN MONGOLIA

de Mircea Micu

Plecăm de la Kara-korum pe drumuri de iarbă și flori spre o destinație destul de ambiguă. Eu am pledat cu moderație pentru necuprinderea Deșertului Gobi. Confratele sovietic nu pare pasionat de melancolia rumegătoare a cămilelor cu ochi frumoși, nici de singurătatea dunelor măturate de vînturile neadormite. I s-a făcut dor de civilizație, de confortul hotelului cu siluetă de transatlanic din Ulan-Bator.

Se mută cu mine în mașină plictisit probabil de sfaturile consoartei care-i poartă de grijă, maternă: „Tolia, să nu fumezi, Tolia să nu bei (evident nu cumîs), Tolia să nu răcești..."

E morocănos și îngîndurat. Scoate din servieta diplomat o sticlă pe care scrie „mineralnaia voda". O desupă și-o clătină ridicînd-o în dreptul ochilor. Un miros parfumat de coniac armenesc îmi gîdilă nările. Înțeleg stratagema. Eu dețin o sticlă a cărei etichetă corespunde conținutului: Archi. Vodcă mongoleză adică. Îmi dă mîna! Eu am venit singur în Mongolia. Ne înviorăm puțin făcînd schimb de ambalaje. Lui Tolia îi este mai la îndemînă vodca. Eu sînt un admirator al coniacului fin. Toastăm invocînd toate rudele în viață precum și cele dispărute. Asortăm fiecare înghițitură cu o porție de cumîs. E bun acest lapte de iapă fermentat. Bun și revigorant și reface flora intestinală. Am băut cantități pantagruelice și, în consecință, cred că, vorba lui Fănuș, mi-am refăcut nu numai flora dar și fauna. Miros ca un mînz de opt luni. Îl întreb pe Tolia dacă are idee care ar fi ținta călătoriei. Nu știe. I s-a răspuns ca și mie că ni s-a rezervat o surpriză.

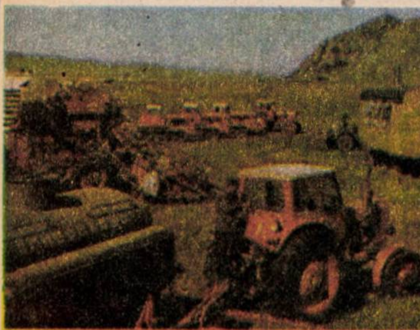

În Deșertul Gobi – tablou aparținînd pictorului Sandshid ● Primăvara – ceramică de Dordsh

După aproximativ două ore de drum drept, mașinile se angajează brusc în escaladarea unei pante care insinuează începutul unui drum tăind pieptul munților răsăriți pe neașteptate în fața noastră. Urcăm aproape la pas, legănați și zdruncinați, ținînd

strîns la piept sticlele cu conținut optimizant. De trei ori am vrut să coborîm și să însoțim per-pedes vehiculele ale căror radiatoare bolborosesc ca niște vulcani noroioși. De fiecare dată ni s-a spus că mai avem doar cîteva minute...

Ajungem în sfîrșit în vîrful muntelui care stă înfipt ca o spadă de piatră sub imensitatea Eternului Cer Albastru.

Se zice că aici venea Marele Han, călare și neînsoțit de nimeni, înaintea unei campanii militare. Se prosterna cu fața la pămînt și asculta sfaturile cerului. Ne prosternăm și noi, dezmorțindu-ne oasele.

Pe versantul celălalt priveliștea este magnifică. Un șir de șapte lacuri legate între ele pare un imens colier de argint cu nuanțe albăstrii. Pe unda apelor neclintite plutesc în somnolență regală sute de lebede cu ciocuri de rubin.

Coborîrea e mai puțin riscantă și șoferii execută un fel de slalom uriaș printre bucățile de granit și stîncile ce marchează o idee de drum.

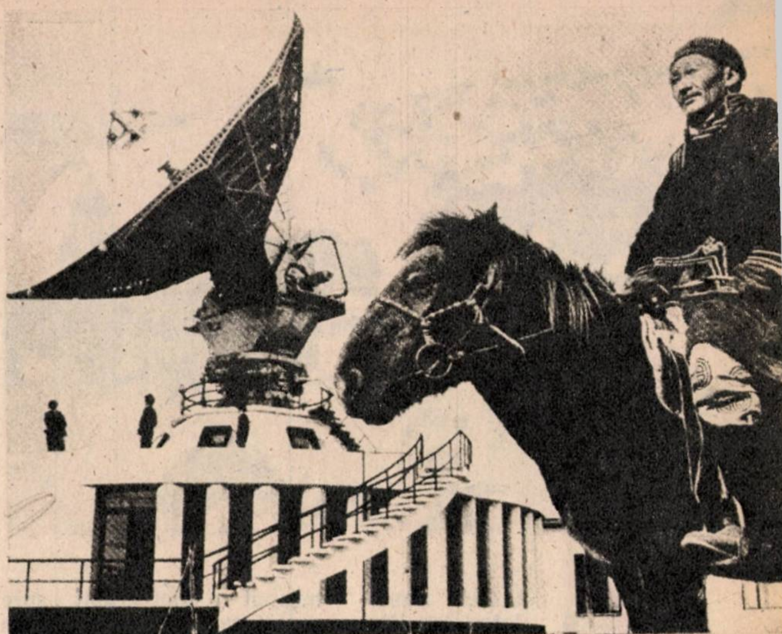
Ajungem în valea unde iarba miroase a mentă și-a mugur de salcie.

Liniștea e profundă și năucitoare. În jur, evident, nici țipenie de om. Vulturi uriași stîrniți de curiozitate planează la mică înălțime mulți și amenințători. În curînd se vor așeza pe stîncile din preajmă, la mică depărtare, așteptînd impasibili. De undeva și de nicăieri se aude un glas catifelat de cuc.

Cobor din mașină lăsîndu-l pe Tolia în grija consoartei și mă apropii de mal. Apa e incredibil de limpede și, am să constat mai tîrziu, incredibil de rece. Mii de păstrăvi, unii de dimensiuni respectabile, execută un dans care mi-aduce aminte că am fost odinioară pescar. Mă gîndesc la Băieșu și la Titus Popovici și la mulinetele lor sofisticate. Eu nu posed nici măcar un cîrlig în afară de acul de siguranță cu care-mi prind la piept lanțul ceasului de buzunar. Cer unui șofer o bucată de liță subțire. Improvizez o undiță rudimentară. Îndoi vîrful acului și-l călesc la flacăra brichetei să fie mai trainic. Scormonesc sub pietre și găsesc cîteva rîme anemice. Activitatea mea misterioasă și singuratică e urmărită cu interes de gazde. Numai Tolia s-a pierdut în desișul unui plîc de sălcii convins de necesitatea unei băi de soare reconfortante. Consoarta sa, din depărtarea amăgitoare, demonstrează figuri de gimnastică suedeză înveșmîntată într-un costum de baie cu desene florale greu de distins. Confratele stă în picioare la umbra unei sălcii echipat cu chiloți, ce-mi amintesc de jucătorii echipei Dinamo Tbilisi. Le fac un semn amical cu mîna și arunc cu putere undița în apele limpezi. În clipa următoare un snop de păstrăvi se aruncă asupra prăzii lacomi și flămînzi. Sub privirile mirate ale asistenței trag cu mîndrie la mal un exemplar de aproximativ juma de kil. Îl desfac din cîrlig și ri-

dicîndu-l, îl scutur spre Tolea care crede probabil că am pescuit o sticlă de vodcă. Îmi dau seama de deruta lui după felul în care şi-a pus mîna streaşină la ochi.

Gazdele sînt ocupate cu o altă îndeletnicire. Au scos din portbagaj un batal viu, negru şi creţ. Şoferii se arată interesaţi de starea sănătăţii sale. Ceilalţi încropesc un foc pe altarul unei stînci orizontale. Aud un behăit scurt din dreptul unei tufe unde cei doi au dispărut cu nevinovatul batal. Arunc iarăşi undiţa şi scot un nou exemplar cam de aceeaşi dimensiune. Stîrniţi de mirosul sîngelui, vulturii şi-au desfăcut aripile imense şi execută largi rotocoale de recunoaştere.

rde năpraznic soarele verticalizat pe cerul de-un albastru ireproşabil, în faţa mea, un munte calcaros, ca faţa unui bătrîn posomorît, hrăneşte o pădure de pini anemici. Nici un fir de iarbă nu înviorează panta tăiată de şanţuri alpestre. Doar macii de munte, galbeni, şi fragii sorb cu disperare aerul umezit de respiraţia lacurilor.

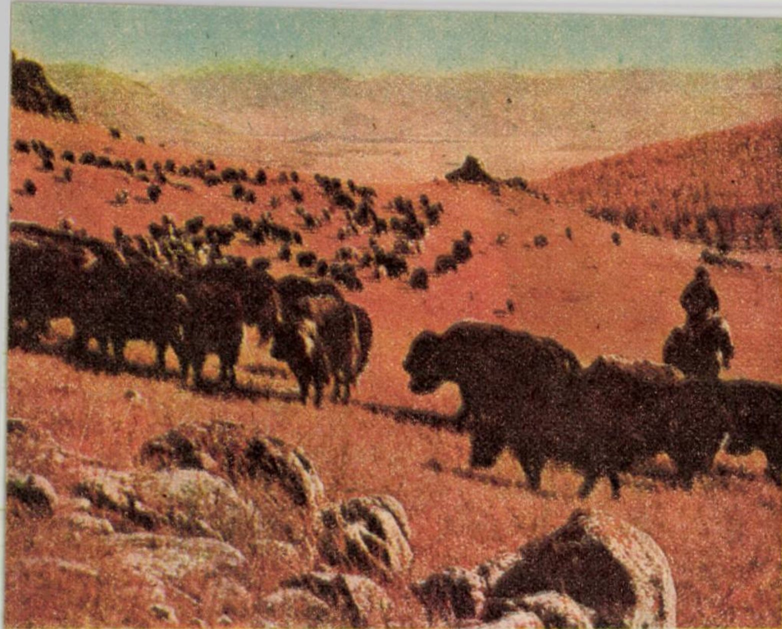
Pradă lăcomiei am rupt un astfel de mac şi alcătuirea lui insinuînd aripi de fluturi s-a topit într-o clipă, carbonizîndu-se parcă.

Însoţitorii noştri hărnicesc în jurul batalului care este supus unui tratament special. Voi afla mai tîrziu modul de preparare, cred că unic în lume, şi-mi amintesc acum, apropo de excentrismul culinar, felul în care, într-o anume ocazie, am pregătit împreună cu Fănuş un zdravăn curcan autohton. Posedînd oarecari cunoştinţe gastronomice, i-am spus prozatorului din Balta Brăilei (cel care mănîncă peştele de parcă ar cînta la muzicuţă) că un curcan, înainte de sacrificare, pentru a i se frăgezi carnea, trebuie musai tratat cu o doză de rom. N-am precizat doza. Fănuş, generos, i-a turnat pe gît mai cu frumosul, mai cu munca de lămurire cam un sfert de litru de rom cubanez. A rezultat o friptură mai mult decît fragedă...

Trecut şi prezent în Mongolia de astăzi

Dar să mă întorc la peisajul cu rezonanţe primordiale. În cupa acestui crin de piatră fiecare membru al caravanei noastre îşi vede de preocupări. Eu pescuiesc păstrăv şi sînt convins că nu mă va crede nimeni în ţară. Un exemplar magnific, probabil tatăl tuturor celor capturaţi pînă atunci, îmi potoleşte zelul. Se repede la momeală (de data aceasta pusesem în undiţă o bucată de salam) trage năpraznic şi se duce în lume, luînd drept suvenir din România şi acul de siguranţă, retezînd liţa ca pe un firav fir de bumbac. Dau din mîini şi mă agit spre nedumerirea prietenului Tolia care stă în picioare, cu mîinile-n şold şi cu o originală umbrelă de brusture pe cap. Din ataşament conjugal e obligat să admire figurile de gimnastică ale consoartei care se copilăreşte ştiindu-se urmărită de priviri pe sub sprînceană.

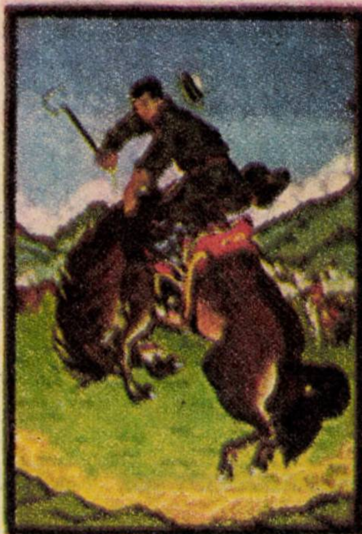
înărul translator, ins lipsit de prejudecăți și cu studii filologice terminate la Moscova, a pus punct exercițiilor de yoga și acum, văzînd că am rămas fără ocupație, își permite să încerce adîncul lacului.

Are un costum de baie roșu cu dungă albastră și mă privește cu oarecare superioritate. Eu nu posed. Prietenul Tolia, după cum v-am relatat, nici atît.

Translatorul înaintează pe buza unei stînci aplecată spre apă, face cîteva mișcări de rotație cu mîinile și se aruncă în undele limpezi ca lacrima. Îl urmăresc invidios cum lunecă submersiv cam treizeci de secunde. Apoi iese la suprafață și-mi face semn să-i urmez pilda. N-am fost niciodată un înotător de excepție. Săritor de la trambulină nici atît. Zgîndărit în orgoliul propriu mi-am luat avînt și am sărit „broasca", ca un pietroi adică, resimțind puternic impactul cu suprafața apei. M-am scufundat și o secundă am avut senzația că sînt pur și simplu gilotinat. Apa era atît de rece încît mi se părea că mă strînge ca o chingă de oțel. Am îngăimat o rugăciune și-am început să înot grăbit spre malul care, de altfel, era la cîțiva pași. Treptat însă o senzație reconfortantă mă cuprinse, mușchii scăpați de încleștarea inițială își reluară funcțiile normale, la suprafață stratul lichid avea o temperatură acceptabilă.

După ce ies pe mal fac o incursiune în jur în căutarea unui izvor.

Mi-este o sete năprasnică și n-am mai gustat apă de patru zile. Găsesc ochiul limpede tremurînd între două pietre. În ciuda recomandărilor severe făcute de medicul care ne însoțește mă aplec și beau ca o cămilă însetată, cu orice risc. Apa e rece și nemaipomenit de gustoasă, insinuînd un vag miros de mentă. Aud din spate vocea confratelui care mă dojenește de două ori. O dată pentru faptul că mă scăldasem, amintindu-mi că pe vremea lui Gingis-Han îmbăiatul era cu desăvîrșire interzis, și a doua oară pentru nesăbuința de-a bea din ochiul acela înconjurat de iarbă și flori de munte. Ar fi băut și el, îl văd după privirea pofticioasă a ochilor albaștri, dar consoarta veghează și-l avertizează de departe: Tolia.

rivim cu nădejde spre locul de unde vine un miros inconfundabil de carne friptă sau, mai bine zis, răscoaptă. Batalul e dislocat din jarul care l-a pătruns de la coadă pînă la bot. Mai corect ar fi spus : de la coadă pînă la gît. Și veți vedea de ce. Doi dintre șoferi se ocupă de toaleta sacrificatului. Unul toarnă apă din belșug pe șoriciul galben-auriu, celălalt îl masează cu un cuțit de lemn. În picioare, cu un aer grav, un bătrîn mongol adus în ultima mașină dă indicații monosilabice făcînd gesturi scurte în direcția batalului. Era specialistul transportat expres pentru surpriza pregătită. Sîntem chemați să ne apropiem. Batalul stă impasibil și fierbinte așezat cu labele-n sus pe o bucată de placaj. Șoriciul auriu aburește ușor. Mă așez turcește pe iarba grasă și țin în mînă înghițind în sec o imensă farfurie de tablă. Alte ustensile — niente ! În timp ce consoarta confratelui își schimbă toaleta, am timp să studiez mai atent obiectul apropiatului ospăț. Remarc două lucruri bizare. Batalul n-are cap iar burta este rotunjită ca și cum l-ar fi copt cu mațe cu tot. Anticipînd imaginativ metodologia preparării, elanul îmi scade brusc. În fine, sîntem toți adunați. Tolia are agățat la gît un imens șervet de olandă ca să nu se păteze. Doamna cere o furculiță și

un cuțit. Nu aude nimeni. Ni se înmînează cu solemnitate cîte cinci fire de ceapă sălbatică, legumă atît de rară ca și piperul pe timpul lui Henric al IV-lea. În fața fiecăruia se află un mic bol de porțelan a cărui utilizare n-o întrevăd încă, precum și tradiționalele păhărute de sticlă. Președintele scriitorilor mongoli scoate la iveală două sticle de vodcă Archi cu etichetă albastră.

Mă înviorez și schimb o privire complice cu Tolia care-și mîngîie preocupat șervetul de olandă. Ni se umplu paharele și încep toasturile. Unul de bun venit în zona celor șapte lacuri, altul de mulțumire din partea lui Tolia care este șef de delegație și are darul vorbirii. Încă unul pentru sufletul celui ce odihnește rumen în fața noastră. Altul de mulțumire și admirație din partea mea. În fine, încă unul pentru calitățile subsemnatului de pescar și inotător și la sfîrșit pentru prietenia de nezdruncinat dintre popoarele noastre toate.

E inutil să precizez că fiecare toast era asorat cu un păhăruț de Archi și o gură de cumîs.

În fine, bătrînul mongol cu chip impasibil dar cu o ușoară ironie înscrisă în încrețiturile ochilor, își suflecă mînecile caftanului tradițional, pune mîna pe un cuțit enorm și cu o dexteritate de chirurg despică batalul. Apucă cu palma o bucată de piatră rotundă răsărită din pîntecele ce aburește bierbinte și-o trece celui din dreapta. Acesta o mută rapid dintr-o palmă în alta și-o dă mai departe. Piatra ajunge la mine. E fierbinte și cu o mișcare fulgerătoare i-o trec confratelui care știe lecția. Mai fusese în Mongolia. După ce piatra face un tur de răcire, timp în care din burta despicată ies mirosuri apetisante, bătrînul mongol ne servește pe fiecare. Costat cu uimire că primesc o bucată de pulpă și ceva organe. Ritualul este exact și imparțial. Fiecare dintre cei prezenți aveau în farfurie cîte

o bucată de pulpă și ceva organe. Mă gîndesc cîte pulpe, cîți ficați, rinichi și inimi putea avea acest exemplar. Și atunci am înțeles absența capului. Sacrificatul nostru fusese îndopat pur și simplu cu bucăți bine alese aparținînd altor patru sau cinci frați.

În bolurile de porțelan din fața noastră ni se servește bulion. Adică sucul aromat și gustos. Și, de fiecare dată cînd servește, meșterul preparator scoate cîte o piatră fierbinte și rotundă.

Pe stîncile din jur vulturi impasibili așteaptă desigur sfîrșitul ospățului.

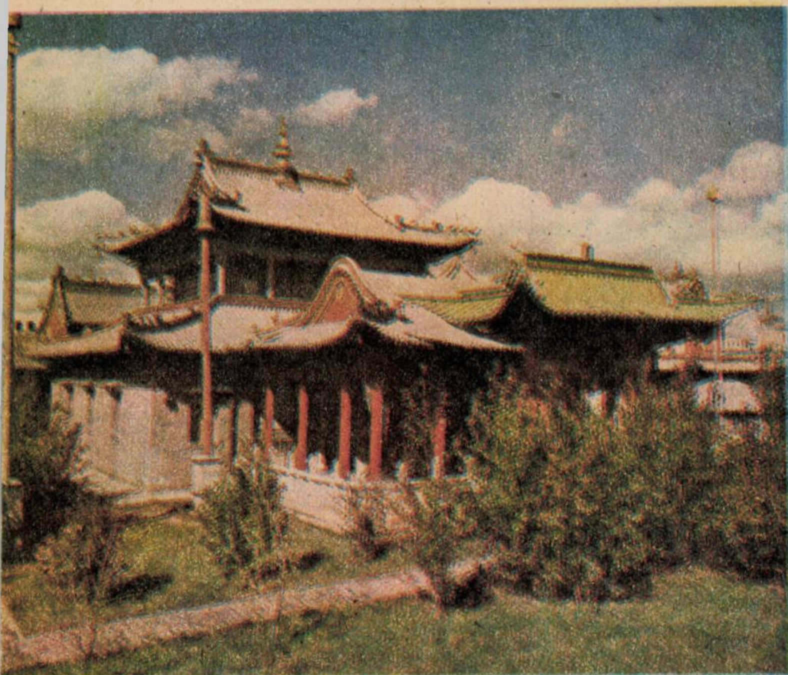

uropeni prin definiție și chiar atestați ca atare, subsemnatul și confratele ne străduim să demonstrăm un apetit domol și o masticație în consecință.

Era un festin calm, finalizat cu naturalețea pe care o imprimă păstorii de la noi sau de-aiurea.

Nici n-am avut timp să observ cînd s-au adunat din fața noastră așa-zisele rămășițe.

Se insinua un amurg lenevos. Iarba mirosea sălbatec a mentă și a frunză de pelin. Lacurile abureau. Pe cele șapte ochiuri implacabile, pe suprafața lor nemiș-

„Ca şoimul zburai tu
odinioară.
Şi astăzi, scîrţîind, un car
te poartă.
Ai părăsit într-adevăr,
nevastă şi copii şi ţară ?
O, rege !

Tu ne duceai în zbor
semeţ odinioară
Şi astăzi ai căzut lovit
de soartă
Aşa cum cade mînzul
neînvăţat să sară...
O, rege !"

Poate că această baladă străveche ritma în timpul vîrstnicului mongol. Poate că noi nici nu existăm în trufia tristeţii lui fără egal.

O secundă, mi-am amintit legenda mormîntului necunoscut. Şirul de ani care au ghilotinat orice relaţie de tip funerar.

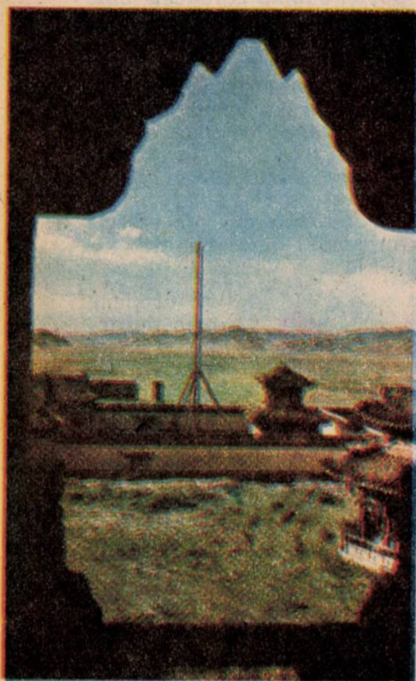
Sicriul pe care Marele Han cu două sau trei luni înaintea sfîrşitului şi-l comandase, şi-l purta după el.

Acea tibiţcă mortuară, cu iurta aşezată deasupra, şi steagul fluturînd în vînt semn că înăuntru e un om bolnav dar nu un mort, roţile ei (şase la număr) tăind şesuri şi podişuri dinspre China spre primitorul pămînt al Mongolilor Albaştri, n-o puteam vedea înaintînd pînă aici...

Şi totuşi, sicriul de bronz aurit şi armele grele de nestemate, şi caii pe care i-a stăpînit pînă în ultima clipă, chiar şi masa de argint cu picioare delicate şi ultima nevastă ; toate acestea au fost cărate pe drum de moarte şi pierzanie pînă la atingerea zidului cetăţii numită Kara-Korum.

Nimeni nu avea voie să ştie că nemuritorul a pierit. Tot ce-a fost viu în cale a fost dat morţii.

Două luni au trecut de la înştiinţarea oficială a tuturor căpeteniilor răspîndite în lume...

cată, sute de lebede îşi reluară somnolenţa imperială.

Bătrînul mongol, cel adus special, căzuse în melancolia de seară.

Nici o fibră nu se mişca pe faţa lui mitraliată de vînt. Ochii vioi şi şireţi mă priveau cu indulgenţă şi oarecare mulţumire.

De fapt, privea peste noi. În zare privea. Undeva peste lucruri nevăzute. Poate spre pădurea îngălbenită înainte de vreme. Poate spre piscul acelui munte golaş, împănat cu schelete de pini, ce păstra aproape de vîrf, tulpina unui copac uriaş.

Nu ştiam ce vede el acolo. Poate doar amintirea legendei unei morţi îndelung întîrziată dar sigur pronosticată.

Să fie cedru acel arbore spre care privirea mea se îndrepta fără voie ? Să fie un simplu stejar răsărit miraculos în coasta săracă ?

Ce gînduri îl bîntuie pe bătrînul mongol ? Să mai ţină el minte legenda bizară şi balada cu versurile de litanie ?

Fiindcă Marele Han se oprise cîndva, undeva, pe malul lacului, nu departe de răzvrătirea unui munte şi ceruse să fie îngropat la poalele copacului uriaş ? Era acest ceas un prilej de melancolie ?

oate aceste lucruri citite și auzite mi-au venit în minte privind figura impasibilă a bătrînului mongol care scruta înălțimile melancolic și neliniștit.

Deodată, în cupola acelui crin de piatră, se auzi cucul cîntînd besmetic și ireal. Eram cu puțin înainte de așa-zisul praznic al binecuvîntatului Petru. Semn care, la noi în România, din obiceiuri străvechi marchează tăcerea cucului.

S-a mai auzit odată ca un oftat de mătase estompat de ape...

Apoi, nimic... Am stat o vreme așteptînd și, în cele din urmă, confratele Tolea m-a întrebat cu voce tare și traducere liberă : „Mircea, la voi pînă la ce dată cîntă cucul... ?"

Am răspuns. „Ca la voi. Păsările sînt conduse de instincte ancestrale".

Într-un elan de recunoștință m-am ridicat și luîndu-mi cravata de origine finlandeză (numai buline și culori) am dăruit-o melancolicului mongol. A luat-o. S-a uitat la ea ca la o altă minune a lumii, ușor trist, poate doar debusolat, și și-a așezat-o în jurul gîtului scrijelat, ca o scoarță de copac.

Era fericit și nu prea. Peste caftanul tradițional, sub pletele fără pic de fir argintiu, această scornire incomodă îi venea ca un șarpe.

N-aveam altceva de dăruit. Ceasul era de la Nichita, iar sticluțele de coniac cu etichete purtînd numele unui poet exilat le prăpădisem cu și fără folos. Prietenul Tolea a vrut să-i dea trei decorații. Bătrînul și-a întors reverul caftanului și i-a arătat alte treizeci.

Sclipea amurgul. Ca un cuțit finlandez. Ca un junghier de subofițer (vorba lui Fănuș Neagu). Ca o coadă de vulpe incendiind pădurea. Ca o ultimă și implacabilă bătălie a zilei cu soarele.

Ce mai : ca un semafor de circulație în nopțile fără lună. Și bătrînul mongol, ridicîndu-se, îmi întinse prima vertebră a acelui fost batal, sticloasă și sidefată ca osul unui ghicitor în stele, mică precum o verighetă de logodnă, caldă încă, și privindu-mă îndelung, a murmurat ceva stins.

Vertebra, adusă prin toate vămile văzduhului, o păstrez la mine acasă...

e pregătim să părăsim zona celor șapte lacuri. Ospățul s-a terminat, vodca Archi de asemenea și mă mistuie o sete năprasnică.

Confratele Tolea e bîntuit de aceleași dorinți. Îl văd după cum mă privește melancolic și înghite în sec. Are un surîs șiret și simt că ascunde ceva. În timp ce gazdele adună tacîmurile și celelalte ustensile, consoarta confratelui se retrage în spatel mașinilor să-și schimbe toaleta. Tolea profită de absență și-mi propune cu voce tare să mergem la cules de ceapă sălbatecă. Există așa ceva. E o legumă ciudată, cu bulb lunguieț și inflorescență violetă. Are un gust iute și o aromă neobișnuită. Simt că nu de ceapă îi arde dar îl urmez docil. Dispare în tosul unor tufe de sălcii și după cîteva momente îl găsesc aplecat deasupra unui ochi de apă căutînd ceva. Scoate, ca un prestidigitator, două sticle de bere reci și brumate...

Secătuim conținutul sticlelor și, cu veleități de discoboli, le facem vînt spre lac. De, obiceiuri de europeni. În timpul acesta gazdele curăță locul festinului. Pînă și vatra de piatră pe care s-a perpelit batalul e ștearsă cu un șomoiog de iarbă.

Se aude glasul vigilent al consoartei care strigă adunarea. Ne instalăm în mașini și începe un nou calvar al urcușului printre stînci și bolovani de granit. Cele șapte lacuri rămîn în singurătatea lor primordială. Pe catifeaua apelor neîncrețite de nici o boare stolul de lebede și-a reluat somnolența regală. Păstrăvii prinși de mine au fost restituiți lacului. Am insistat degeaba în ideea de-ai prepara în vreun fel. Gazdele n-au reacționat în nici un fel.

După o oră și ceva de urcuș neîntrerupt coborîm spre o vale tăiată de firul șerpuitor al unui rîu leneș. Trei iurte singuratice strălucesc în depărtare albe și ireale. O herghelie de cai roșietici cu cozile pînă la pămînt stau adunați bot lîngă bot într-o ciudată așteptare.

Vom fi oaspeții bătrînului mongol, cel care a preparat batalul și care coboară acum din mașină purtînd la gît, peste caftan, cravata mea cu buline. Sîntem poftiți în iurta pentru oaspeți.

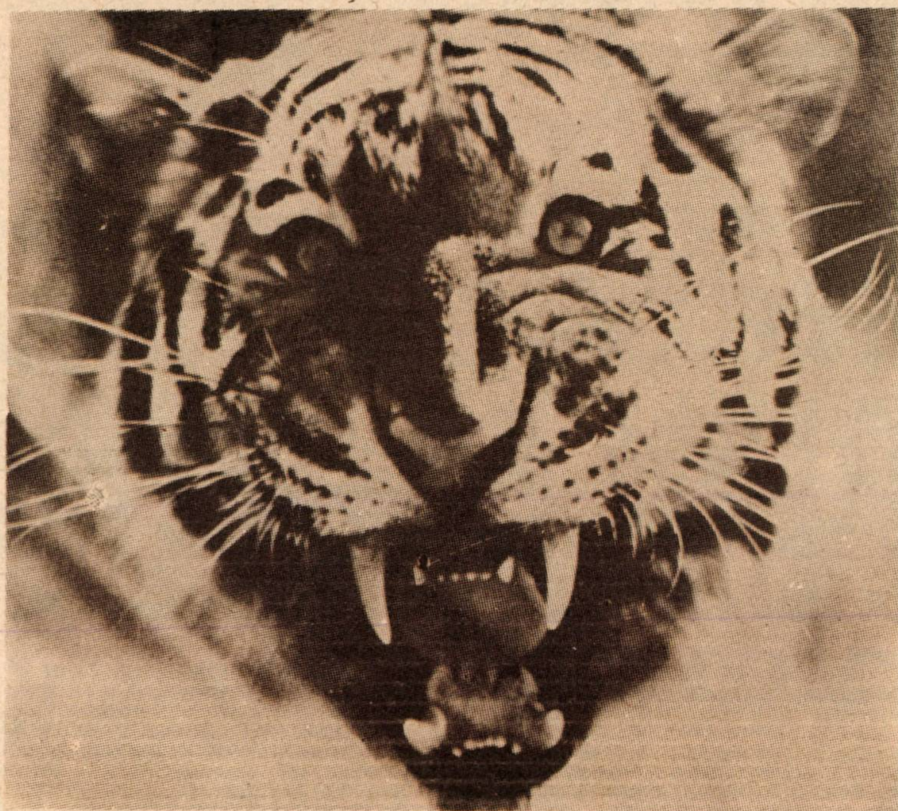
urta centrală mai spațioasă decît celelalte două. Ne așezăm pe scăunele de lemn. Paharul tradițional, din argint masiv, umplut ochi cu rachiu de lapte trece din mînă în mînă. Bătrînul mongol ne arată cu mîndrie interiorul iurtei. Amestec de tradițional și modern. Alături de mobila colorată, miniaturală, de paturile scunde cu schelet de alamă, de icoane vechi pictate pe sticlă, de o grămadă de obiecte de rit așezate pe o etajeră joasă, într-un colț tronează la vedere un televizor color Lîngă el, un generator electric tip Honda. O dată pe săptămînă, aici în inima platourilor înalte, departe de civilizație, bătrînul mongol dă drumul la generator și deschide televizorul la care are invitați păstori care vin călare la acest spectacol gratuit de la sute de kilometri. După ce gustăm rachiul de lapte și ciugulim brînzeturile așezate în fața noastră, bătrînul ține să ne prezinte familia. Fiul său, nora, ambii cam de vîrsta subsemnatului și trei nepoate zvelte cu părul albăstrui. Familia stă în picioare în ușa iurtei. Nu se vor așeza nici o clipă rămînînd într-o atitudine contemplativă Una din fete poartă în mînă un fel de vioară prelungă cu două corzi, terminată cu un capăt de cal sculptat cu rafinament.

Se înclină decent și trece arcușul scurt peste corzile subțiri.

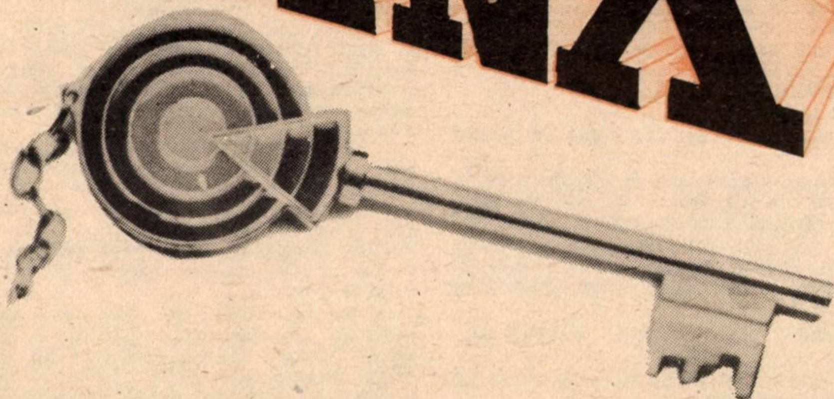
Un sunet mătăsos crește tînguitor. Surorile încep să cînte cu voci catifelate. Ne cîntă o baladă străveche, o legendă pe care încerc s-o reproduc cît mai fidel. De fapt e povestea unui haiduc botezat Cucu (legenda cucului singuratic) care se îndrăgostește, în timp ce făcea armata, de o fată de la poalel munților Altai. După ce termină armata se întoarce în ținutul său de pe malurile Kerulenului și se căsătorește cu o femeie înstărită. El nu-și poate însă uita iubita și în fiecare noapte străbate cinci sute de kilometri pînă la poalele munților unde trăiește prima lui dragoste. Dimineața, înainte de-a cădea roua, se întoarce la iurta lui din stepă, se strecoară lîngă soție și se preface că doarme profund. Cum putea însă străbate cinci sute de kilometri într-o singură noapte ? Avea un cal fermecat, un cal „zburător" cu aripi la picioare. Într-o dimineață soția îl pîndește, îl vede descălecînd și observă aripile calului fermecat. Și atunci soția ucide calul în semn de răzbunare.

Despărțit de două lucruri scumpe, de iubită și de cal, haiducul a început să plîngă cu tristețe. Și pentru a-și alina dorul, haiducul a luat capul calului și pielea lui, și păr din coada lui și-a meșterit un instrument de cîntat denumit **morunhor,** cap de cal adică. Și-a început să pribegească din loc în loc, din iurtă în iurtă, cîntînd pe cele două corzi simbolice povestea nefericitei sale iubiri.

Plecăm pe înserat din iurta bătrînului mongol care se desparte greu de noi.

SFINX

DJAGANNATH DIKSHIT
~India~

TIGRUL UCIDE, APOI DOARME

FORȚA, NUMAI FORȚA !

În casa veselului pictor Djadav care nu demult scăpase de sărăcie grație căsătoriei cu o fată bogată, vechii prieteni se strîngeau în fiecare joi seara. Toți se bucurau de aceste întîlniri : ceai și tutun era din belșug și amîndouă erau excelente.

Într-o zi, în perioada ploilor, camera de primire a lui Djadav era înțesată de oaspeți. Zîmbind, Djadav îi întîmpina pe rînd pe noii veniți. Acum tocmai intrase profesorul Devsthali, care se întorcea cînd la unul, cînd la altul din cei doi elevi ai săi : avocatul Nene și poetul Kishor. Curînd, cînd veni și ultimul invitat, încăperea era deja afumată, pe tavan plimbîndu-se un nor în adevăratul înțeles al cuvîntului. După ce intră, doctorul nu vru să-l întrerupă pe profesorul Devsthali, de aceea se postă lîngă ușă sprijinindu-se de perete. Toți îl salutară cu simpatie.

— Fii binevenit, Kaushikkar.

— Bun venit, doctore.

— Vino și ia loc, ceaiul e sigur pe gustul dumitale.

Doctorul Kaushikkar era un bărbat ca la treizeci de ani, cu păr des și mustață stufoasă. Trăsăturile feței lui exprimau forță, hotărîre.

Devshali continua să vorbească. Nu putea nega că în buimăceala în care se zbate întreaga omenire conștiința individului are o importanță primordială...

— Importanță pentru cine ? îl întrerupse Kaushikkar.

— Pentru fiecare în parte și, prin aceasta, pentru întreaga societate.

— Mai întîi, profesore, ar trebui să fie stabilită măsura responsabilității și precizat ce înseamnă binele și ce înseamnă răul.

— Ar fi în zadar, se auzi glasul lui Kishor, să recunoaștem valorile în această lume. Greutatea principală provine tocmai din faptul că prea puțini le recunosc.

— Tocmai de aceea eu susțin, spuse Kaushikkar,că conștiința individului nu are absolut nici o importanță. Ceea ce vrem să facem, facem fără să ținem seama de conștiință. Vechea învățătură indiană despre bine și rău nu mai este valabilă pentru vremurile noastre.

— Atunci cine conduce acțiunile individului ? întrebă profesorul Devsthali. Cine-i mînă pe oameni la luarea hotărîrilor lor ?

— Forța, numai forța. Forța spiritului și forța fizică !

— Asta înesamnă violență premeditată !

— Și de ce n-ar fi ? De ce să nu se poată societatea lipsi de tot ce-i slab, de tot ce-i nefolositor, de tot ce-i neajutorat ?

— Dacă ați vrea să aplicați acest principiu la scara întregii omeniri, spuse profesorul Devsthali, dv. ați distruge societatea umană. Cel care se bazează numai pe forță decade nu numai moral. Este suficient să ne gîndim la Timur Lenk...

— Pricina pieirii dinastiei Timur nu a constituit-o forța, respinse Kaushikkar punctul de vedere al profesorului, ci slăbiciunea lor. I-au învins englezii, care au fost mai puternici. Și dacă n-ar fi fost englezii, ar fi fost alții, profesore. Conștiința, care după părerea dv. ar trebui să fie măsura tuturor lucrurilor, nu-i bună la nimic.

În încăpere intră un băiat care aduse ceai proaspăt, din care cauză discuția fu întreruptă. Djadav umplu cănile, apoi le dădu invitaților. Kaushikkar se apropie de Kishor ca și cînd ar fi avut de gînd să-i spună ceva, cu toate că

acesta era pe picior de plecare. Kaushikkar spuse şi el că nu poate rămîne mai mult şi plecă împreună cu Kishor.

După ce Kaushikkar părăsi casa, profesorul Devsthali spuse că părerea doctorului îl neliniştește peste măsură.

— Este prea mîndru şi prea sigur pe el, din această cauză îşi închipuie că este mai puternic decît viaţa însăşi. Se înşeală amarnic însă.

LUCRURILE SERIOASE NU SE DISCUTĂ PE STRADĂ

Poetul Kishor era vestit şi bogat, nu demult primise „Premiul naţional" pentru ultima lui carte. Şi tocmai pentru că avea destui bani se temea de orice prieten care i-ar fi putut cere cu împrumut. Acum, de pildă, că plecă de la Djadav împreună cu Kaushikkar, se temea că acesta o să-i ceară o sumă oarecare.

— Aş vrea să vă spun ceva foarte serios, îi zise Kaushikkar.

— Lucrurile serioase nu se discută pe stradă, spuse încet Kishor.

— E ceva secret şi urgent.

— Atunci fie şi aici, fu Kishor de acord fiindu-i foarte clar ce avea să-i spună Kaushikkar.

Doctorul avu o mică ezitare, apoi îşi luă inima în dinţi.

— Vă spun direct : vă cer să-mi împrumutaţi trei mii de rupii. Dacă nu dau aceşti bani in două zile, va trebui să părăsesc Bombay-ul, să-mi las baltă cercetările şi să iau în primire un amărît de post de doctor de ţară.

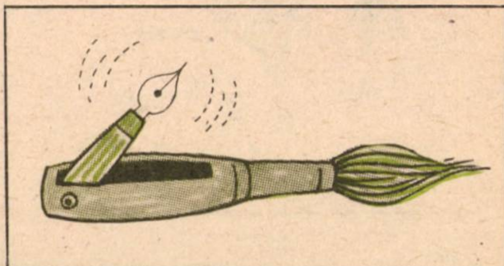
Kishor era pregătit pentru o asemenea cerere, suma solicitată îl surprinsese însă.

— Am ajuns la strîmtoare din cauza intermediarului, continuă Kaushikkar. Cînd m-am hotărît să mă dedic practicii medicale, intermediarul mi-a asigurat locuinţa şi cabinetul medical pe cheltuiala lui. Ne-am înţeles în legătură cu toate astea. Am muncit pe brînci, n-am avut duminică, sau sărbătoare, am scris la gazete, am ţinut cursuri la facultate, în concluzie am făcut toate muncile posibile, numai pentru a cîştiga bani. În doi ani am achitat două treimi din datorie, iar dacă intermediarul ar mai aştepta încă un an, aş reuşi să plătesc în întregime datoria. El însă insistă să-i achit imediat restul de bani. Dacă nu plătesc, mă aruncă în stradă. Mă găsesc într-o situaţie disperată. Dacă o să mă ajutaţi, viitorul o să-mi fie asigurat.

— Apreciez faptul că aţi venit la mine, spuse Kishor. Este o dovadă de încredere pe care mi-o arătaţi.

Kaushikkar oftă.

— Cu toate că — reluă Kishor — dacă aş face-o, aş intra în contradicţie cu principiile mele. Cîndva i-am achitat pe toţi cei care mi-au cerut-o, dar am pierdut de fiecare dată fie bani, fie prieteni. De aceea am hotărît să

refuz împrumuturile. N-aş putea face pentru dv. ceea ce am refuzat altora.

— Dar n-o să ştie nimeni.

— Dar conştiinţa mea ?

Kishor şi Kaushikkar se despărţiră repede.

AŞ AVEA O SOLUŢIE

Kaushikkar rămase foarte surprins, încît la început nici nu-şi dădu seama că fusese refuzat. Abia după o clipă, cînd Kishor îi dispăruse din faţa ochilor, zise dînd din cap :

— Conştiinţă ?! Ipocritul !

Rămase puţin pe loc, apoi se îndreptă spre ţărm, se opri şi privi absent valurile mării. Ce-i de făcut ? Kishor fusese ultima lui nădejde. Kaushikkar nu era dator numai intermediarului, dar şi croitorului şi cismarului şi proprietarului casei... Şi nu avea de unde aştepta nici cel mai neînsemnat ajutor. Or asta însemna sfîrşitul activităţii lui. N-ar fi oare mai bine să moară ?

Nu, numai laşii se omoară ! Cei puternici luptă pînă la ultima răsuflare !

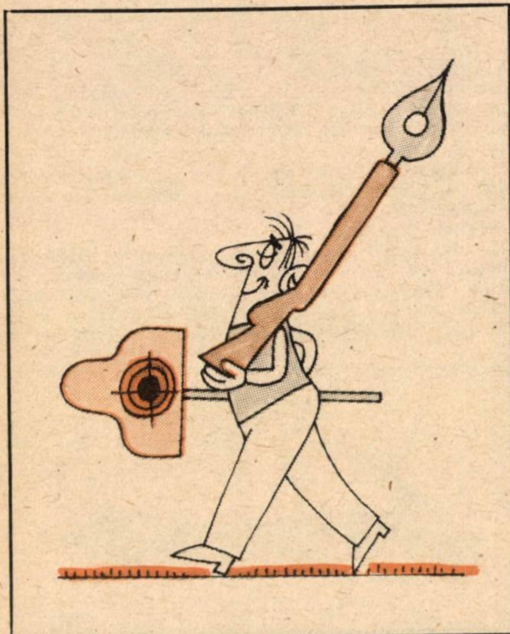
Hotărî să se ducă la cămătarul Dubhash, un avocat falimentar, despre care auzise vorbindu-se ca despre un om de nimic, ale cărui afaceri depăşeau litera legii. Pînă acum Kaushikkar se ferise să se dea pe mîna acestui şantajist, acum însă nu mai avea de ales.

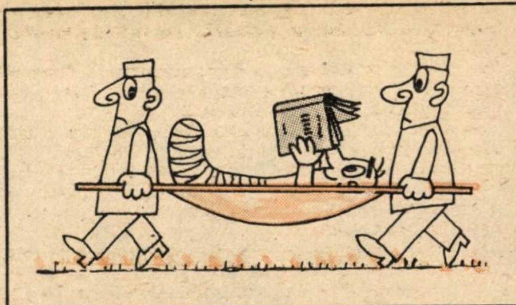
Cămătarul locuia pe dealul Malibar într-o locuinţă veche compusă din două case, din care una dădea în stradă, cealaltă în curte.

Kaushikkar bătu îndelung la uşă pînă cînd să se arate slujnica, o femeie adusă de spate. Se scuză că-l lăsase să aştepte, dar a trebuit să aprindă lampa cu gaz. Îi mai spuse lui Kaushikkar că locuinţa lui Dubhash se află la primul etaj.

Doctorul urcă şi sună. Nici un răspuns. De abia după cîteva alte momente se auzi zgomot de paşi iar uşa se deschise.

— Ce doriţi ?

— Aş vrea să vorbesc cu domnul Dubhash.

— Eu sînt, dar dv. cine sînteţi ?

— Doctorul Kaushikkar.

— Eu n-am chemat nici un doctor...

— Eu nu vin în calitate de doctor, spuse Kaushikkar, ci de client.

— Nu mai primesc clienţi la ora asta.

— Bine, dar sînteţi acasă... insistă Kaushikkar.

— Mă rog, intraţi, zise Dubhash. Aici, în biroul meu.

Încăperea era plină de obiecte simple, dar şi de sumedenie de acte şi hîrtii, mirosind a mucegai.

— Secretarul meu este bolnav, de aceea nu mă bucur să primesc pe cineva cînd sînt singur, spuse Dubhash.

Se aşeză apoi la birou.

Kaushikkar îi povesti pe scurt situaţia în care se afla.

— Despre care intermediar este vorba ? întrebă Dubhash.

— Despre També.

— Îl ştiu. Ăsta are obiceiul de a lua înapoi obiectele vîndute în rate, aproape cînd se apropie scadenţa. Se îmbogăţeşte în felul acesta. Cît i-aţi plătit pînă acuma ?

— Cu dobînda aproape douăsprezece mii de rupii, răspunse Kaushikkar.

— Şi-i mai datoraţi încă trei mii.

— Din păcate. Şi tocmai mi-i pretinde.

— E-o afacere bună, zise Dubhash arătîndu-se foarte entuziasmat de şmecheria intermediarului També. Şi dacă v-aş împrumuta cele trei mii de rupii, ce garanţii mi-aţi putea oferi ?

— Trebuie să recunosc că nici una, în afară de mine însumi, de capacitatea mea care-mi va asigura, sper, un viitor plin de speranţe.

— Destul de puţin faţă de suma mare pe care o solicitaţi, fără să mai vorbim că acum nici n-aş avea de unde să vă dau trei mii.

Doctorul se ridică să plece.

— Nu plecaţi încă, doctore, îl strigă Dubhash. Aş avea o soluţie pentru dv. : nu vă rămîne decît să vă căsătoriţi...

LA REVEDERE, DRAGĂ DOCTORE...

Se auzi soneria.

Venise agentul bancar. Dubhash se scuză şi se duse să ia o hîrtie de la agent.

— Banii sînt pregătiţi, îi spuse el agentului.

Scoase din buzunar nişte chei şi deschise o casă mare de bani, aşezată într-un colţ al încăperii. Stătea cu spatele la Kaushikkar. Nu se auzea decît fîşiitul bancnotelor. Cămătarul

se întoarse și-i dădu agentului un teanc de bancnote. Acesta le numără, semnă de primire și plecă.

— Ei, și-acum să ne continuăm discuția, doctore. V-am propus singura modalitate care v-ar ajuta să scăpați de datorii.

— Cum aș putea să mă căsătoresc în starea de sărăcie în care mă găsesc? Și-apoi nu știu nici o fată la ai cărei părinți să mă duc s-o cer...

— Ce-ați zice dacă v-aș propune eu una?!

— Știu eu, poate...

— Văd că sînteți surprins, doctore. Eu sînt prieten bun cu clienții mei și încerc să le fiu pe plac, zise Dubhash zîmbind. Cunosc o femeie rămasă văduvă nu demult, dintr-o familie bogată, și o fetișcană a unuia dintre bunele mele prietene. Și una și cealaltă v-ar putea fi soție remarcabilă. Amîndouă sînt frumoase și inteligente și ar corespunde pretențiilor dv. De altfel, le am și fotografiile.

Dubhash trase un sertar și scoase de acolo două fotografii pe care i le întinse lui Kaushikkar.

Una din ele înfățișa o femeie în jurul a patruzeci de ani. Pe cealaltă era o fată frumoasă, cu trăsături de om inteligent.

Dubhash se uită cîteva clipe la Kaushikkar apoi spuse:

— După ce le vedeți bine putem sta de vorbă. Nu pot să spun nimic rău despre nici una. Toate acestea sînt probleme delicate asupra cărora mă simt nevoit să vă atrag atenția, lucru pe care-l fac fără teamă, pentru că sînteți un om fără prejudecăți.

Și zicînd acestea, Dubhash se schimonosi la față.

— S-a întîmplat ceva? îl întrebă Kaushikkar.

— Da, doctore, mă dor cumplit dinții, spuse Dubhash. Dar mai bine să vorbim despre problemele noastre. Această femeie, zise el arătînd fotografia văduvei, este o văduvă bogată. Primul ei bărbat a fost un comerciant isteț, care a cîștigat bani frumușei din contrabandă. Și pentru că nu vreau să vă ascund absolut nimic, vă mai vînd și secretul că această femeie cam cochetează cu opiumul. Dar nu mă îndoiesc că dv. ca doctor o să reușiți s-o dezbărați de acest viciu...

— Credeți?

— Sînt sigur, doctore. Iar dacă nu veți reuși să faceți nimic în această privință, veți rămîne în scurt timp văduv, înțelegeți? Și pentru că contractul de căsătorie va prevedea aceasta, veți rămîne moștenitorul întregii ei averi.

— Dar cealaltă? întrebă Kaushikkar zăpăcit de-a binelea de spusele cămătarului.

Dubhash îi răspunse zîmbind.

— Cealaltă femeie e în floarea tinereții. Și-a făcut educația la „Arja-Kanja-gurukul", care este, după cum bine știți, cel mai bun pension pentru fete din întregul ținut Bombay. A trăit împreună cu mama ei și acolo, în mediul acela tentant, i s-a întîmplat o nenorocire. Ca să zic așa, a fost îmbrobodită de un băiat drăguț, de la care s-a ales cu un băiat, pe care tatăl său l-ar fi luat la el acasă, dacă din întîmplare n-ar fi fost căsătorit! Ei l-au asigurat pe copil cu două mii de rupii, așa că după nuntă ați putea lua dobîndă pînă la majoratul băiatului — dacă cumva n-o să moară pînă atunci... Știți și dv., sănătatea unui copil mic în condițiile climei criminale din Bombay este cît se poate de nesigură. Dar dv., doctore, o știți cel mai bine... sfîrși Dubhash ținîndu-se din nou de față cu mîna.

— Să vă văd și eu dantura, mă lăsați? spuse Kaushikkar.

Dubhash încuviință.

— Nu vi se usucă adesea buzele și nu aveți o senzație de sete? întrebă Kaushikkar.

— Ba da, chiar așa...

— Vederea nu vi se întunecă din cînd în cînd?

— Ba da, destul de des.

— Mîncarea are gust?

— E foarte gustoasă. Cu cît mănînc mai mult, cu atît slăbesc mai mult, răspunse Dubhash.

— Vă prescriu niște prafuri, spuse Kaushikkar.

— Mulțumesc, doctore. Despre restul vorbim data viitoare, pentru că am impresia că o să ne întîlnim cît de repede, după ce o să analizați toate datele ofertei mele.

— O să mă gîndesc.

— Așa e bine, spune Dubhash. Cred că nu-i grabă prea mare.

— Ba cam este, cel puțin în ceea ce mă privește pentru că dacă nu-i plătesc lui També, mă aruncă în stradă. Or, în această situație cum m-aș mai putea căsători?

— Eh, nu se pot rezolva lucrurile atît de repede. Sînteți dator și chiria proprietarului casei?

— Da, recunoscu Kaushikkar, pe ultimele trei luni.

— Bine, doctore, spune Dubhash, acesta e un impediment pentru També. Acum la revedere, dragă doctore, la revedere...

Kaushikkar strînse cu totală lipsă de plăcere mîna cămătarului și plecă.

SUNĂ SONERIA, SUNĂ...

În timp ce trecea pe la parterul casei în care locuia, Kaushikkar auzi glasul portarului:

— Domnule doctor, v-a sosit un plic.

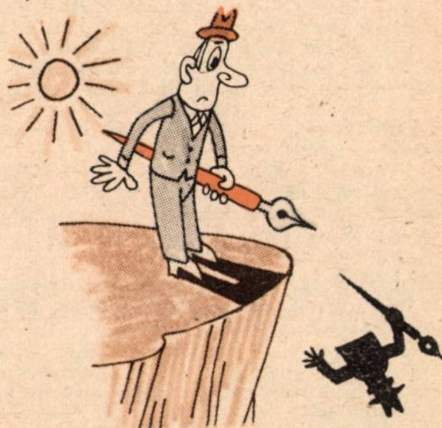
Era un plic oficial mare și cu multe ștampile.

„Așadar, a început", își zise Kaushikkar și băgă plicul în buzunar. Mulțumi portarului apoi dădu să se îndrepte spre camera lui.

Portarul îl reținu.

— Puteți să plătiți, domnule doctor? îl întrebă și-i întinse niște hîrtii.

Kaushikkar se simți din cale afară de înjosit

NIC. NICOLAESCU

şi ruşinea îl împiedică să scoată un singur cuvînt. Luă hîrtiile din mîna portarului şi bombăni ceva fără importanţă. După ultima rată plătită în urmă cu trei zile lui També, îi mai rămăseseră în buzunar numai cinci rupii iar acum mai avea doar cîţiva paişi.

Ajuns în locuinţa lui se aşeză la birou şi se apucă să scrie articolul pe care trebuia să-l predea a doua zi la redacţie. Nu putu însă să se concentreze de aceea rămase cufundat în gîndurile sale.

După puţin timp auzi soneria de la uşă — o fi vreun bolnav, un bolnav bogat de la care aş putea scoate ceva bani, îşi zise în gînd. Se ridică şi se duse să deschidă.

Era proprietarul, care venise după chirie.

— Trec eu pe la dv. peste cîteva zile, zise Kaushikkar. Astă seară nu am timp de pierdut, trebuie să scriu în articol ştiinţific.

— Nici eu n-am timp de pierdut, îi răspunse proprietarul. Mîine trebuie să plătesc nişte scadenţe şi mă bizui pe dv., domnule doctor.

— Bine, dar v-am spus că nu am bani, îi răspunse Kaushikkar morocănos.

— În schimb eu am familie şi copii şi sper că nu doriţi să se întîmple ceea ce pot să fac să se întîmple.

Kaushikkar ştia foarte bine că proprietarul are familie, şi încă una numeroasă, pentru că în urmă cu patru ani el le acordase îngrijiri medicale, fără să aducă măcar vorba de onorariu. Scăpă în cele din urmă de proprietar şi se întoarse la birou pentru a se apuca din nou de lucru.

După alte cîteva clipe soneria se auzi din nou. În uşă apăru un băieţaş îmbrăcat în dhota, care-i ceru doctorului bani pentru rufele spălate. Scena dureroasă pe care o jucă cu puţin timp înainte în faţa proprietarului, o jucă acum din nou.

Enervat, Kaushikkar se duse din nou la articolul lui, încercînd să se concentreze, cînd auzi deodată bătăi în uşă.

„Poate am închis greşit şi o fi servitorul Bahshi. Dar ce-o fi vrînd ?"

Kaushikkar se ridică să vadă cine venise. Era într-adevăr servitorul Bahshi cu o expresie de om încurcat pe figură.

— Am venit să vă cer leafa pe care trebuia s-o primesc încă de săptămîna trecută.

— Ţi-o plătesc mai tîrziu.

— Dar nu mai pot aştepta, domnule doctor.

— Dar acum n-am nici un ban !

— Dacă aţi fi de acord, domnule doctor, zise Bahshi cu jenă, dar apăsat, aş lua haina cea nouă pe care aţi adus-o de la cusut, iar dacă n-o să facă atita, atunci...

— Ia-o, spuse Kaushikkar, ia-o, ia-o...

Bahshi luă haina de la cuier şi adăugă :

— Şi vă mai rog, domnule doctor, ca de azi înainte să nu mai contaţi pe mine, eu am să-mi caut o altă slujbă.

Şi puse cheile pe birou.

Kaushikkar se lăsă obosit într-un fotoliu şi se uită prin încăpere. Nu peste mult timp va pierde tot ce-l înconjoară, tot ce l-a costat atîţia bani şi atîtea griji.

Soneria.

Kaushikkar rămase mai departe în fotoliu zicîndu-şi că nu deschide nici dacă ar fi pacientul cel mai bogat şi mai înţelept.

După cîteva clipe auzi bătăi uşoare în uşă. Se ridică şi se duse spre uşă. De cum deschise se trezi faţă-n faţă cu o fată fermecătoare, care-l îmbrăţişă.

— Sînt atît de bucuroasă că te-am găsit acasă...

S-AU TREZIT UNUL ÎN BRAŢELE CELUILALT...

Mi-a venit o idee grozavă, am venit să cinăm împreună, zise. Este o fată înăltuţă, cu păr negru şi ochi albaştri, care cătau veseli la Kaushikkar. La auzul spuselor ei, Kaushikkar se încruntă.

Fata îl întrebă neliniştită :

— Poate nu trebuia să vin...?

— Ah, nu, Patricia dragă ! Tu ştii că sînt bucuros să te văd cît mai des, îi răspunse Kaushikkar. Numai că azi nu-ţi pot oferi nimic, am în buzunar doar cîţiva paişi, zise îmbrăţişînd-o.

— Dar asta n-are nici o importanţă ! Am eu nişte bani şi dau fuga să cumpăr ceva, şopti Patricia în timp ce-şi îmbrăca pardesiul. Afară plouă cu găleata iar dacă nu mă duc acasă ca de obicei, mama o să creadă că am rămas la pension.

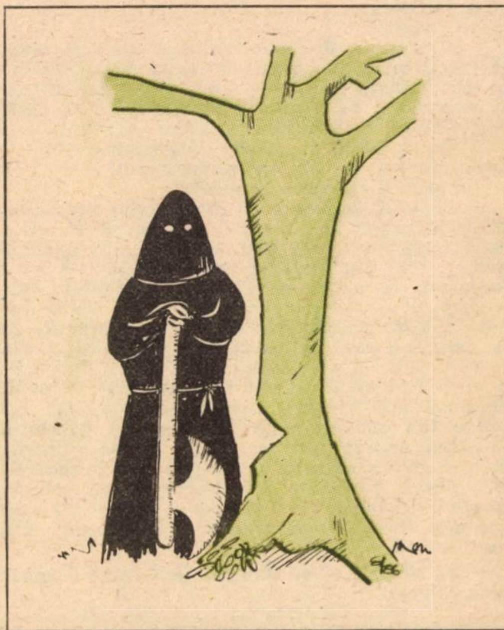
Şi o rupse la fugă.

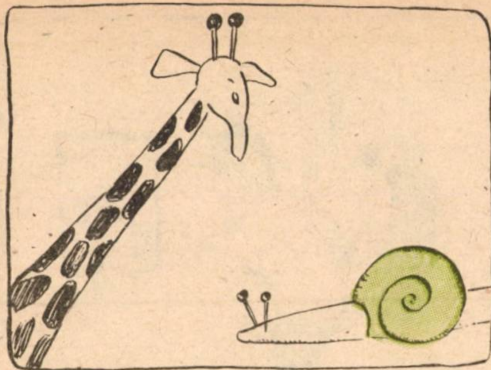
— Nu cumpăra nimic ! strigă Kaushikkar în urma ei. Fata însă cobora deja repede pe scări. El se aşeză la birou pentru a termina articolul.

Se iubeau de doi ani.

Pe atunci, Kaushikkar preda cursul de anatomie la o şcoală din apropierea Bombay-ului şi pe drum întîlnea mereu o fată frumoasă cu nişte planşe mari şi cu un geamantanaş cu culori, fapt care l-a făcut să creadă că studiază pictura la „Arja-Kanja-gurukul", aflat prin apropiere. La început ea nu-l interesă în mod deosebit, dar după o vreme întîlnirile cu ea începură să-l bucure. Dacă n-o vedea, era deziluzionat. Nu se cunoşteau, de aceea Kaushikkar nici nu o saluta. Dar ochii lor se întîlneau, prilej cu care îşi şi zîmbeau. Trecură aşa cîteva luni fără ca ei să fi schimbat un singur cuvînt măcar.

Odată, în perioada ploilor, fugind către gară de o ploaie torenţială, Kaushikkar o ajunse din urmă şi văzu că n-are umbrelă.

— A început să plouă și pînă la gară mai este o bucată de drum. Mi-ați permite să vă iau sub umbrela mea ?

Fata se învoi, zîmbindu-i, iar în tren șezură unul lîngă altul, ducînd-o într-o discuție veselă care-i apropie și mai mult.

Se numea Patricia Faria și era fiica unui pictor cunoscut, care murise subit în urmă cu cîțiva ani. Moartea tatălui aruncă familia fetei în sărăcie. Doamna Faria începu să coasă felurite lucruri pentru familiile mai bogate, Fernando, fiul ei, părăsi studiile și începu să lucreze pe lîngă un avocat și pe lîngă cămătarul Dubhash. Patricia, care învățase să picteze de la tatăl său, ajunse învățătoare de desen. Mai mult, cîștiga și din pictarea evantaielor și a unor obiecte pentru diferite sărbători. După un timp, cînd starea familiei se mai îmbunătăți, Fernando hotărî să-și încerce norocul în Anglia.

Impresia pe care Patricia o făcu asupra doctorului Kaushikkar fu foarte puternică, chiar dacă el nu-și dădu seama de la bun început de acest lucru. Mult mai tîrziu înțelese el că mușchiul unic, pe care îl numim inimă, mai este bun și pentru altceva decît doar pentru asigurarea circulației singelui. Se îngrozi de această constatare... Dar asta nu-i fu de nici un folos.

Nu cu mult înainte de vacanță, care pentru ei însemna despărțire, hotărîră ca ea să nu plece la Bombay cu trenul, ci să meargă împreună pînă la periferii, de unde vor putea închiria o ricșă.

A fost o plimbare minunată și cam pe la jumătatea drumului s-au trezit unul în brațele celuilalt, sărutîndu-se.

CUM A FOST ?

Cînd Patricia se întoarse Kaushikkar încă mai lucra. E drept, mai trebuia trei-patru rînduri și articolul era gata. Pînă atunci Patricia puse pe masă tot ce cumpărase.

Umplu farfurioarele, apoi dădu fuga în bucătărie pentru a aduce ceainicul. După care se așezară amîndoi la cină.

— Scoate-ți toate grijile din cap, Ashok, îi zise ea lui Kaushikkar, al cărui chip rămăsese tot posomorît. Să fim veseli și să ne bucurăm că sîntem împreună. Ești de acord ? Și-i întinse mîna peste masă.

Kaushikkar i-o luă recunoscător și rise.

— Nu-i așa că-i frumos, continuă Patricia în timp ce se uita la el, nu-i așa că-i frumos cînd sîntem împreună și discutăm și ne iubim ? N-ai vrea să repetăm cît mai des cina asta în doi ?

— Nu se poate, răspunse Kaushikkar dînd și din cap a nu.

— De ce nu, Ashok ? Explică-mi și mie !

— Nu vreau să te necăjesc cu grijile mele. Lasă-mă singur cu ele, o rugă Kaushikkar.

— Nu se poate ! spuse Patricia. Crezi că nu sînt în stare să împart grijile cu tine ?

Kaushikkar îi povesti totul : refuzul lui Kishor, vizita la Dubhash, întîmplările cu proprietarul, cu portarul și cu servitorul.

— Bine, dar tu lucrezi ! Cum de s-au putut întîmpla atîtea ?

— Poate pentru că am calculat greșit crezînd că munca este totul, că prin muncă se cucerește orice. Și uite și tu unde am ajuns. Am fost un prost că m-am încrezut în També, în promisiunea lui de a aștepta pînă cînd îi voi putea plăti. Eram fericit că în sfîrșit mă voi pune pe picioare și că voi putea începe o viață de doctor independent. Acum însă També mă amenință cu confiscarea lucrurilor și a tuturor celorlalte. Nu-mi rămîne altceva de făcut decît să plec din Bombay, să las toate studiile și s-o iau de la capăt ca medic de țară.

— Tu chiar ai de gînd să pleci ? îl întrebă Patricia aproape strigînd.

— Nu văd altă ieșire, chiar dacă mă apucă disperarea cînd mă gîndesc că asta înseamnă sfîrșitul tuturor speranțelor mele, sfîrșitul cercetărilor mele, sfîrșitul dragostei noastre.

— Dar nu trebuie să ne despărțim, spuse Patricia cu multă însuflețire. Vin cu tine.

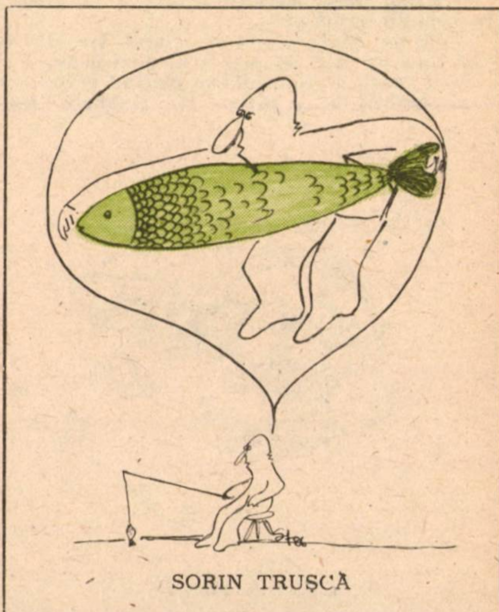
— Exclus ! Cum aș putea să te trag după mine în sărăcie ?

— Și cu toate astea n-am să te las singur. Doi oameni care se iubesc nu pot fi nefericiți. Singur și părăsit ai cădea în deznădejde. Nu mi-e frică de sărăcie, sînt obișnuită cu ea. Ashok, dragul meu, tu ai încredere în mine ?

Kaushikkar se ridică și o îmbrățișă.

— Știu că mă iubești, dar nu pot accepta acest sacrificiu din partea ta. Aș fi cel mai mare laș. Trebuie să plec singur.

— Nu te îndoi de mine, Ashok. Sînt fericită în Bombay chiar dacă te văd doar cîteva clipe

SORIN TRUȘCĂ

pe săptămînă. Dar cît de fericită aş fi oriunde ştiindu-mă tot timpul aproape de tine...

Se îmbrăţişară şi tăcură. Primul care rupse tăcerea fu Kaushikkar.

— Mai există încă o posibilitate, poate mă ajută cămătarul Dubhash.

— Tu ştii măcar ce fel de om este ?

— Cel puţin cîştig timp, dacă nu şi altceva, îi răspunse Kaushikkar. Mîine îi voi face o nouă vizită să văd ce şi cum.

— Am să vin să te întreb cum a fost, îl asigură ,oftînd, Patricia.

LUCRUL CEL MAI DREPT

Kaushikkar nu-şi făcea prea mari iluzii, cu toate acestea a doua zi o porni spre Dubhash. Trebui şi de data aceasta să i se deschidă. Dubhash deschise larg uşa numai cînd îl recunoscu pe Kaushikkar.

— Nu-mi fac prea multă plăcere vizitele de seară, de aceea de multe ori nici nu deschid, spuse cămătarul. Pentru clienţii mei cei mai buni am stabilit un semnal ca să ştiu că ei sînt. Dacă o să mai veniţi, aveţi în vedere ca după ce sunaţi de trei ori să bateţi încet.

Între timp ajunseră în biroul cămătarului. Kaushikkar tăcu o clipă şi dacă văzu că Dubhash nici gînd n-avea să înceapă discuţia, zise:

— N-aţi luat în consideraţie cererea mea ?

— Se-nţelege că nu, dragă doctore. Am abordat azi dimineaţă cîţiva oameni pe această temă, zise el şi tăcu.

— Şi...? făcu Kaushikkar.

— Trebuie să vă spun că neputînd soluţiona cererea dv., am vizitat-o pe tînăra despre care v-am vorbit şi am întrebat-o ce-ar zice de un tînăr doctor pe care îl aşteaptă un viitor strălucit, băiat sănătos şi frumos. Şi nu vreau să vă măgulesc, doctore, eu nu fac decît să constat faptele, dar ea a fost interesată de o atare posibilitate.

Kaushikkar îl întrerupse nerăbător.

— Avem timp berechet pentru a ne gîndi şi la acest din urmă pas...

— Eu nu stărui, zîmbi cămătarul. Dv. ştiţi cel mai bine ce este cel mai bine pentru dv.

Se despărţiră, Kaushikkar plecînd grăbit spre casă. Înainte de a pleca la Dubhash lăsase cheia de la locuinţă la portar, pentru ca Patricia, în cazul că ar veni înaintea lui, să nu-l aştepte pe scări. Sună, iar Patricia apăru imediat în uşă.

— Spune, cum a fost ?

— Exact cum mă temeam că o să fie, spuse Kaushikkar păşind în vestibul. Dubhash n-a găsit pe nimeni care să mă poată împrumuta.

Se îmbrăţişară.

Intrînd în cameră, Kaushikkar observă pe masa laterală sumedenie de alimente. Surprins, se uită la fată. Patricia începu să rîdă.

— Am pregătit între timp ceva pentru cină pentru că şi astăzi vreau să rămîn cîteva ceasuri cu tine.

Îl luă pe doctor de mînă apoi continuă :

— N-am vrut să fii singur cînd te întorci de la cîinele ăla de cămătar. A trebuit să inventez ceva ca să pot pleca de lîngă mama.

— Dar ce-i cu festinul ăsta ?

— Trebuie să mîncăm ceva, nu ? rîse Patricia.

Şi se aşezară la masă. Discutară de una, de alta, dar cel mai mult îşi spuneau ochii lor, exprimînd ceea ce simplele cuvinte n-ar fi fost în stare să spună.

Abia după cină pe Kaushikkar îl cuprinse neliniştea şi teama pentru viitorul lui apropiat. Spuse încet :

— Ţi-a propus ceva de ruşine ? întrebă Patricia.

— Îmi oferă două neveste...

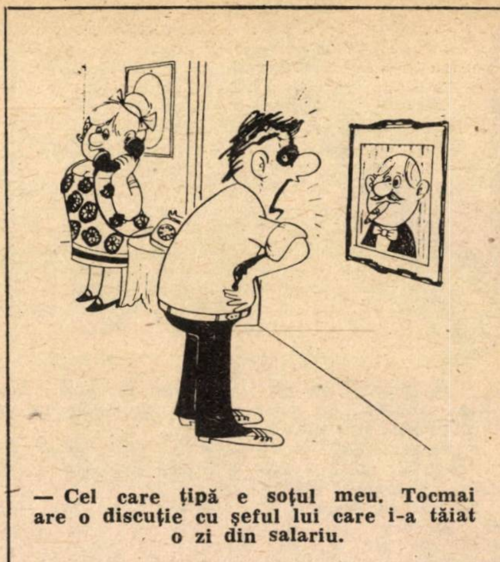
— Mă aşteptam la una ca asta.

— Din această cauză îmi refuză împrumutul pe care i l-am solicitat, cu toate că pentru el asta ar fi floare la ureche. Îşi închipuie că presat de împrejurări voi ceda şi mă voi căstăori cu vreuna din cele două pe care vrea să mi le bage pe gît.

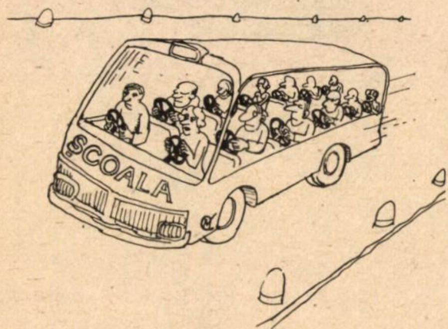
— Vezi cît este de mişel ? spuse Patricia.

— Cînd mi-a dat de înţeles despre posibilitatea morţii văduvei şi apoi a copilului aceluia slăbănog, zise Kaushikkar, mi-a venit ideea morţii lui, zicîndu-mi că n-ar fi nimic rău dacă cineva omoară o mizerie de om ca el.

— Da, numai că o astfel de faptă poate comite doar un om care n-are conştiinţă, spuse Patricia.

— Cel care ţipă e soţul meu. Tocmai are o discuţie cu şeful lui care i-a tăiat o zi din salariu.

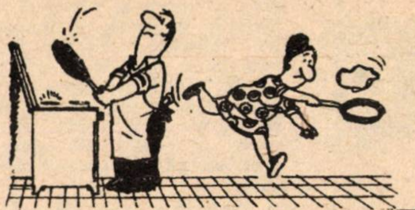
V. CRĂIŢĂ MÎNDRA

— Te asigur că nu conştiinţa ar fi cea care m-ar opri s-o fac, spuse Kaushikkar. Înainte de a face aşa ceva se judecă toate datele pro şi contra şi dacă se dovedeşte că există suficiente motive pentru a o face, atunci oamenii sînt liniştiţi după comiterea faptei, fără mustrări de conştiinţă sau păreri de rău.

— Indiferent ce-ar fi, ar fi bine ca Dubhash să nu fie ucis, spuse Patricia rizînd.

— Dar tu singură eşti de acord cu mine că Dubhash merită să moară !

— Da, recunosc, dar moartea să-i fie pricinuită de dumnezeu sau de tribunal, nicidecum de mîna unui individ, de mîna cuiva dintre noi. Chiar dacă ştim că lucrul cel mai drept ar fi să moară.

Colaborare...

PUMNALUL DE DJADHPUR

În seara aceea domnişoara Faria trebuia să se întoarcă acasă mai devreme. Kaushikkar se aşeză la birou şi se dedică studiului. Avea la ce să lucreze. Şi lucra. Tocmai în asta consta tăria lui, că avea o formidabilă voinţă de a lucra în toate împrejurările, chiar şi atunci cînd acestea nu-i erau prielnice. Cînd lucra nu era atent la nimic, îl interesa doar munca lui, ceea ce făcea.

Aşa fusese pînă acum...

Astăzi însă nu se mai putu concentra asupra gîndurilor sale iar voinţa parcă l-ar fi părăsit cu totul. Încerca să se stăpînească, dar nu reuşi cine ştie ce. Era obsedat de un singur nume, care-i revenea mereu în minte, iar numele acesta era Dubhash.

„Nimic nu-i mai simplu", îşi zise în gînd.

De ce gîndul la crimă îi dădea tîrcoale tot mereu ? Nu era ceva ciudat ? Doar pînă acum nu-i trecuse prin cap ideea de a ucide un om...

Şi iată-l acuma găsind motive, şi încă motive puternice, care-l convingeau că moartea violentă a unui cămătar ar fi întrutotul justă şi justificată.

Îi apărură broboane de sudoare pe frunte. Căută cîteva elemente care să vină în avantajul cămătarului. Nu găsi nici unul.

Atunci de ce ezita ? De teama mustrărilor de conştiinţă ? Nu ! Oamenii inteligenţi nu au mustrări de conştiinţă dacă ajung la o concluzie în urma unei mature chibzuinţe.

Trebuia cumva să-i fie teamă că va fi prins şi pedepsit ? Nu ! Oamenii inteligenţi nu pot fi prinşi cu una cu două. Şi-apoi poliţia habar n-are cu ce se îndeletniceşte acum doctorul Kaushikkar. Aşa dar, are toate atuurile în mînă.

Se ridică şi începu să umble nervos prin cameră.

Dubhash nu avea nici un fel de rude sau alţi moştenitori cărora să le lase averea. Cine se va infrupta după moartea lui din banii pe care i-a strîns ? Nimeni ! Nimeni n-ar fi văduvit de cele cîteva pachetele de bancnote pe care Kaushikkar şi le-ar însuşi. Lui Kaushikkar cuvîntul hoţ i se păru infinit mai rău decît asasin.

Cînd tocmai era muncit de aceste gînduri, cineva sună la uşă. Doctorul se duse să deschidă.

Îl salută un om oarecare şi-i zise :

— N-aş fi vrut să vă deranjez la această oră tîrzie, domnule doctor, dar femeia mea naşte şi moaşa nu se pricepe, zice că-i ceva rău... De aceea am venit să vă rog să veniţi şi să vedeţi despre ce-i vorba..

Kaushikkar îşi luă pardesiul pe braţ şi plecă cu individul.

Starea femeii era atît de gravă, încît pentru a-i putea fi salvată viaţa trebuia sacrificată cea a copilului. Kaushikkar se întoarse acasă odată cu mijitul zorilor.

În piaţa din apropiere se auzea deja zumzet de voci omeneşti pe străzi însă domnea încă liniştea nopţii.

Kaushikkar nu stătuse pe gînduri cînd a fost să-l omoare pe noul-născut, care ar fi putut trăi în mod cinstit cincizeci, poate şaizeci de ani, în schimb ezita cînd era vorba să-i facă de petrecanie unui cămătar respingător, care dacă mai are de trăit cîteva luni.. Salvarea femeii slăbuţe îl ajutase să ia o hotărîre, dar interesul lui, interesul lui vital nu fu de natură să-l convingă la o acţiune similară. Cîtă nehotărîre, cîtă derută, cîtă slăbiciune şi laşitate !

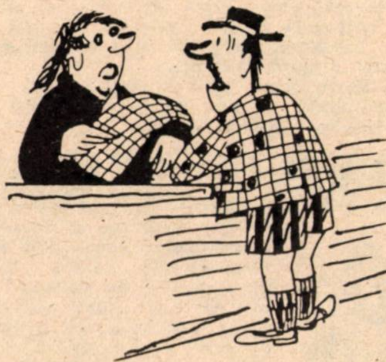
Kaushikkar umbla ca hipnotizat. La un moment dat zări pe cealaltă parte a străzii un obiect. Acesta sclipi în lumina lunii care pătrundea prin spărtura unui nor. Îl ridică.

Era un pumnal de Djadhpur cu mînerul împodobit.

Kaushikkar se uită jur-împrejur şi dacă văzu că nu-l observă nimeni îl ascunse în buzunar.

Soarta cămătarului era pecetluită.

OBIECTE GĂSITE

— Vă rog să fiţi sigură că soţia mea a adus pantalonii la dv. Asta, ca să-mi facă, ca de obicei, mizerii...

SPRE COLINA MALABAR

înd se trezi a doua zi, Kaushikkar se simţi ca după o beţie zdravănă. În cap îi roiau sumedenie de gînduri. Se plimba fără nici o noimă de colocolo prin locuinţă fără să ştie pe ce să pună mîna. Era surprins el însuşi de starea în care se găsea întrucît nu i se mai întîmplase aşa ceva...

Privirea îi căzu deodată pe pumnalul pe care aseară îl pusese pe o carte deschisă pe birou. Simţi o puternică înviorare sufletească, era ca şi cînd starea de deprimare i s-ar fi risipit cu totul.

Luă pumnalul în mînă şi-l privi îndelung. Era o armă minunată, ascuţită ca briciul. Acum ştia bine că la apusul soarelui va pătrunde în locuinţa cămătarului şi-i va umbla puţin cu lama la gît...

O să fie atît de simplu !

Pumnalul îl va lăsa la locul faptei pentru ca poliţia să creadă că asasinul este unul din Radjasthan sau vreu Sikh din Pundjah.

Se îmbrăcă şi plecă hai-hui pe străzi. Rememorînd tot ce se hotărîse să facă, ajunse la concluzia că pericolul în care urma să intre era mult mai mare decît gîndise şi că şansa de succes este mult mai mică decît îşi imaginase. În cele din urmă ajunse la o altă concluzie : că pericolul era la fel de mare pe cît de mare era şansa de a se bucura de succes !

Era foarte probabil ca portarul să-l observe, dar era tot atît de posibil ca el să scape neobservat. Nu depindea decît de el. Şontica aia de babă trebuie să aprindă luminile în ambele aripi ale clădirii şi de bună seamă că durează ceva pînă să urce şi să coboare toate treptele. Dacă o să aştepte pînă ce femeia o să iasă din locuinţa ei, el ar putea să-şi ducă planul la bun sfîrşit şi să iasă din casă mai înainte ca portăreasa să se întoarcă. Totul este ca el să fie calm, exact, şi să acţioneze cu sînge rece.

Restul depindea de o întîmplare pe care el nu avea cum s-o prevadă. Dacă o să fie văzut de cineva sau dacă Dubhash n-o să fie acasă, crima urma să fie înfăptuită a doua zi.

Mai exista însă o problemă importantă, pe care Kaushikkar trebuia s-o rezolve chiar azi ; cum va explica apariţia dintr-odată a atîtor bani ?

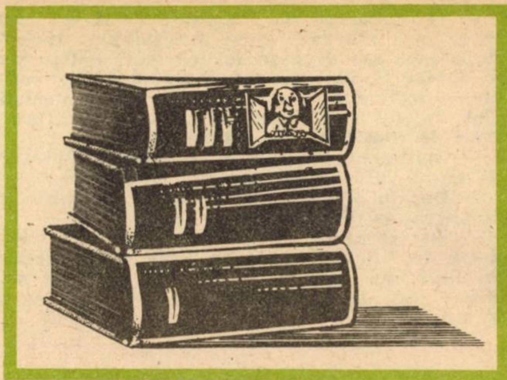
Zgomotul străzii şi trecătorii nu-l deranjau nicicum. Traversă cartierul Parel şi ajunse pînă la fortăreaţă. Intră într-un local unde luă nişte colţunaşi prăjiţi cu carne de pui şi un pahar cu lapte. Gîtul parcă i se usoase, nu avea nici o poftă de mîncare.

Era tîrziu după amiază cînd reveni acasă. Luă pumnalul, îl ascunse în buzunarul hainei şi o porni spre colina Malabar.

PRINTRE CEILALŢI TRECĂTORI

murgul încă nu se lăsase cînd Kaushikkar trecu prin dreptul casei în care locuia cămătarul. Se gîndi să se oprească puţin pe cealaltă parte a străzii, acolo însă se găsea o ceainărie de unde l-ar fi putut observa cineva. Continuă deci să umble, dar se întoarse după cîţiva paşi, pentru a nu pierde momentul cînd portăreasa iese din locuinţă pentru a aprinde felinarele.

Trecînd prin faţa casei, o văzu pe portăreasă tocmai ieşind. El îşi văzu mai departe de drum pentru ca bătrîna să aibă timp să urce la primul etaj.

Se furişă încet pînă la locuinţa cămătarului şi sună, după care bătu încet, de trei ori, în uşă. Pînă aici totul a mers ca la carte.

Îl auzi pe cămătar apropiindu-se de uşă. După ce deschise, el intră repede închizînd uşa în urma sa.

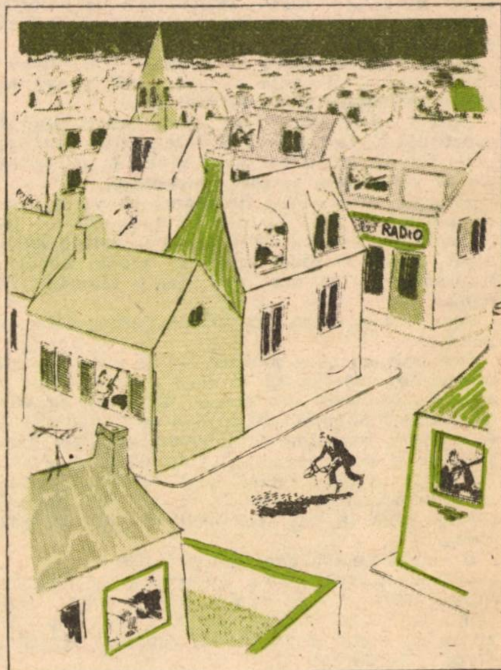
Ajunînd în biroul luminat, Dubhash îl întrebă :

— Ei, ce este ? S-a schimbat ceva în poziţia dv. ?

Kaushikkar răspunse — pe bune — că nu.

— Atunci înseamnă că aţi venit, continuă cămătarul — pentru a discuta mai în amănunţime despre tînăra mea prietenă ? Cred că a venit vremea să stăm serios de vorbă, tinere doctor !

— Nu, n-am venit să discutăm despre fata aceea. Nu am altă hotărîre decît să vă cer încă odată să-mi împrumutaţi trei mii de rupii. Vă spun deschis că nici nu mă gîndesc la căsăto-

ria cu vreuna din cunoştinţele dv. Să trecem însă la obiect : am nevoie, astăzi, de trei mii de rupii pe care mă oblig să-i restitui cel mai tîrziu peste un an, cu dobînda pe care o veţi fixa.

— Bine, dar nu am atîţia bani, doar v-am mai spus.

— Vă repet, domnule, că sînt într-o situaţie disperată şi în afară de dv. nu am pe nimeni care m-ar putea ajuta cu o sumă atît de mare.

Kaushikkar ridică privirea pentru a vedea pe faţa cămătarului efectul rugăminţii lui. În momentul acela observă ceva care i-ar fi putut zădărnici acţiunea criminală — o fereastră mare dînd spre curte, prevăzută cu o draperie dată înlături. Vizavi de ea, cîteva ferestre luminate prin care se putea vedea foarte bine tot ce se întîmplă în biroul cămătarului.

Cum ar putea el tăinui crima în faţa unor oameni care l-ar putea vedea prin aceste ferestre mişcîndu-se de colo-colo în camera cămătarului ? Nebunie curată !

— De ce nu trageţi draperia aia ? îl întrebă Kaushikkar. Mai mult ca sigur că dinţii vă dor din cauza curentului. Ar trebui să vă feriţi de curent mai ales în perioada ploilor...

Şi zicînd acestea întinse mîna spre draperie.

— Staţi, spuse Dubhash şi puse mîna pe lampă. Să aprind lumina.

Kaushikkar trase draperia, după care îi spuse lui Dubhash :

— Sînt foarte grăbit, dar cu toate astea am un pic de timp la dispoziţie pentru a mă uita la dinţii dv., aşa cum v-am promis.

— N-aş vrea să vă reţin...

— Nici vorbă, aşezaţi-vă şi deschideţi gura.

Dubhash se conformă.

Kaushikkar îl prinse într-o clipă de frunte de la spate, cu mîna stîngă iar cu dreapta scoase pumnalul din buzunar. Cu o mişcare rapidă îi tăie gîtul.

Sîngele ţîşni ca dintr-o arteziană.

Kaushikkar aruncă pumnalul care nu-i mai era acum de nici un folos. Sîngele încetă să mai curgă, prelingîndu-se încet pe vesta cămătarului, în care se afla cheia casei de bani.

Fără să simtă căldura lichidului lipicios Kaushikkar băgă mîna după cheie, pipăind pulpana lui Dubhash.

Deschizînd casa de bani se trezi faţă în faţă cu teancuri de monede şi bancnote. Îşi umplu în mare grabă ambele buzunare ale hainei, apoi ieşi din cameră fără să închidă casa de bani. Ajuns în faţa uşii se opri o clipă pentru a asculta dacă nu cumva se aude vreun zgomot pe coridor. Nimic. Ieşi şi nu văzu pe nimeni. Coborî repede pe trepte şi într-o clipă fu în stradă.

Se amestecă printre ceilalţi trecători şi respiră adînc.

TREBUIE SĂ SE DUCĂ

Se plimba de voie pe străzi şi medita. Acum atenţia, nervii şi auzul trebuia să nu-i fie încordate. Totul fusese îndeplinit.

Presupunea că, mai mult ca sigur, nu-l văzuse nimeni nici pe stradă, nici în casa cămătarului.

Ca din senin îi veni ideea că ar fi putut fi urmărit. În această situaţie n-ar fi tocmai indicat să se ducă acasă, pentru că în cazul acesta ar trăda locul unde locuieşte. Iuţi pasul şi o porni hai-hui pe străzi şi ulicioare, la dreapta, la stînga...

Vroia să scape de eventualul urmăritor. Nu cumva pentru a-şi astîmpăra temerile ?

Ajungînd în cele din urmă acasă, găsi o scrisoare, care glăsuia :

„Dragă doctore
avînd în vedere că mă aflu în drum spre Singapore, unde voi rămîne cîteva săptămîni, vă transmit mulţumirile mele şi vă plătesc ceea ce vă datorez pentru ajutorul medical pe care mi l-aţi acordat,

Al dv., Shrivastar"

În plic, alături de scrisoare, se găseau două bancnote mari, reprezentînd onorariul pentru îngrijirea medicală pe care Kaushikkar o acordase în urmă cu două luni soţiei lui Shrivastar.

Ce-i mai păsa acum lui Kaushikkar de cele două sute de rupii ! Ele i-ar fi fost de un real folos acum cîteva ceasuri, dar acum... Acum... Aruncă bancnotele pe birou.

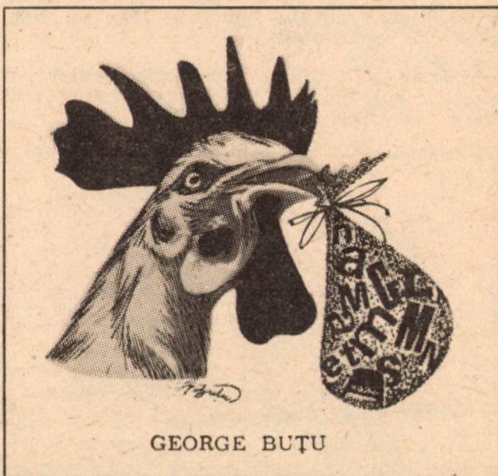
Aprinse lumina şi începu să-şi examineze cu atenţie hainele. Nu aveau nici o urmă în afară de manşeta mînecii drepte care era murdară puţin de sînge. Cîteva picături de sînge pe cămaşa unui doctor nu pot însemna ceva care să trezească bănuiala cuiva şi nici să bată la ochi. Aşadar nu avea de ce să se teamă.

Mai complicat era cu banii furaţi. Deşertă conţinutul buzunarelor, întinse prada pe birou şi începu să numere. În total, monedele şi bancnote, erau treizeci şi cinci de mii de rupii. Mult mai mult decît avea el nevoie. Şi-acum, ce era de făcut ? Cum să explice ? De unde-i luase ?!

Privirea îi căzu pe scrisoarea prietenului său Shrivastar şi astfel găsi o soluţie excelentă. Shrivastar pleacă în Singapore pentru a-şi găsi norocul acolo. De ce n-ar pleca şi Kaushikkar cu el ? Dacă o să cîştige ceva, dacă n-o să cîştige, tot un drac ! Va spune că a cîştigat bine, iar banii vor fi dovada cea mai bună. Încă în Singapore fiind îi va trimite intermediarului També prin poştă partea de datorie pe care o mai avea.

Între timp însă ce s-o fi întîmplînd pe colina Malabar ? S-o fi aflat de crimă ? Îl stăpînea o dorinţă irezistibilă de a se duce acolo să vadă. Încercă să se stăpînească, ceea ce reuşi peste cîteva minute, dar simţi că orice rezistenţă este zadarnică. Înţelept-neînţelept, el trebuia să se ducă şi să vadă !

Înghesui banii într-un sertar, se spălă cu

GEORGE BUŢU

rîvnă, îmbrăcă o cămaşă curată şi ieşi din casă.

Apropiindu-se de colina Malabar începu să meargă din ce în ce mai încet şi să privească cu atenţie în jurul său. Nu observă însă nimic bătător la ochi. Nici măcar în faţa casei cămătarului nu observă ceva suspect. Aşadar, nimeni nu ştie nimic.

Observă însă dintr-odată că în faţa casei în care locuia cămătarul se iscase zgomot. Cîteva persoane formară în stradă un grup mic ca urmare a faptului că, din casă cineva strigase:

— Dubhash a fost asasinat !

DOVEZILE SÎNT MINIME

Pînă acum Kaushikkar nu se gîndise ce va face după ce crima va fi dată în vileag. Acum însă îşi zise că va aştepta poliţia şi că va merge odată cu ea la casa cămătarului. Era doctor, şi cine a mai văzut doctor să omoare oameni ? Cine ?

Kaushikkar folosi prilejul şi o întrebă :

— Cine l-a găsit mort pe domnul Dubhash ?

— Nimeni, eu cel puţin nu ! răspunse portăreasa. Dar pe sub uşa locuinţei lui curge un firicel de sînge. Şi cu toate că draperiile sînt trase se vede că înăuntru e lumină. Trebuie deci să fie acasă, el nu lasă niciodată lumina aprinsă cînd nu este acasă.

Îşi făcură apariţia doi poliţişti şi un lăcătuş. În fruntea lor mergea un bărbat îmbrăcat civil, probabil comisarul.

— Domnule comisar ! strigă Kaushikkar.

— Ce doriţi ? îl întrebă cel strigat.

— Eu sînt doctorul domnului Dubhash.

— Cum vă numiţi ?

— Doctor Kaushikkar.

Comisarul îi făcu semn să meargă cu ei.

Ajungînd la locuinţa cămătarului, comisarul îi ceru lăcătuşului să deschidă uşa. Acesta se uită pe gaura cheii după care scoase din trusă un soi de speraclu şi uşa fu deschisă pe dată. Comisarul ordonă poliţiştilor să nu lase pe nimeni să intre, apoi îl chemă pe Kaushikkar :

— Veniţi cu mine, domnule doctor.

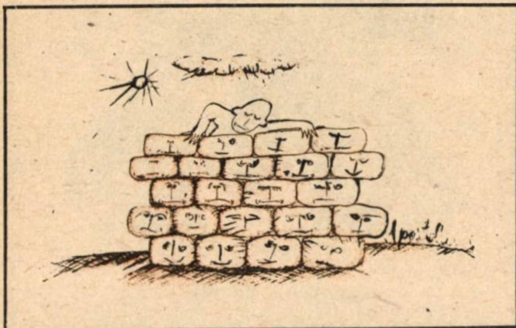
Kaushikkar îl urmă. Pe podea, de la fotoliul pe care stătea cămătarul asasinat se întindea un firicel de sînge închegat. Cadavrul făcu o impresie îngrozitoare.

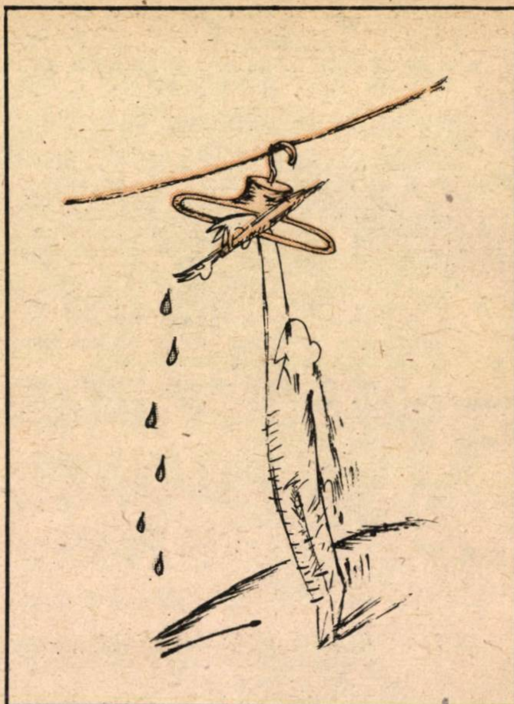
— Cineva i-a tăiat gîtul, spuse Kaushikkar. Nu mai este nimic de făcut.

— Nu vi se pare că la mijloc este un pumnal de Djadhpur ? întrebă comisarul ridicînd pumnalul aflat lîngă fotoliu.

— Mai că da !

Doctorul ridică puţin capul cămătarului şi examină rana teribilă, în vreme ce comisarul trecea în revistă întreaga încăpere.

— Casa de bani e deschisă, e vorba deci de o crimă în scop de jaf !

Comisarul deschise uşa care dădea în dormitor.

— Să chemăm un poliţist şi să aşezăm cadavrul pe pat, zise el, în felul acesta îl veţi putea examina mai bine.

Kaushikkar ar fi fost mult mai bucuros să fi rămas în birou pentru a-l putea urmări mai bine pe comisar. Lungi cît putu examinarea cadavrului. Comisarul tocmai o întrebă pe portăreasă :

— Nu aveţi idee dacă în jurul orei şase nu l-a vizitat cineva pe domnul Dubhash ?

— Nu am, pentru că eu tocmai aprindeam lămpile.

Comisarul se întoarse către Kaushikkar :

— Puteţi să-mi comunicaţi părerea dv. ca doctor ?

— Desigur, răspunse Kaushikkar aşezîndu-se la birou. Scria însă în aşa fel încît să audă tot interogatoriul pe care comisarul îl lua portăresei.

— Dar mai înainte de a vă duce să aprindeţi lămpile ? o întrebă comisarul mai departe.

— Pe lîngă casă au trecut mulţi oameni, pe unii din ei îi vedeam pentru prima dată.

— Şi n-a întrebat nici unul dintre ei de domnul Dubhash ?

— Nu, zise ea dînd şi din cap. Adică ba da :

— Cine ?

— Domnul Fernando Faria, fostul secretar al domnului Dubhash... El m-a întrebat dacă domnul Dubhash este acasă.

Kaushikkar încetă să mai scrie.

— Cînd a întrebat ?

— Pe la trei şi ceva.

Comisarul se întoarse către Kaushikkar.

— Credeţi că moartea ar fi putut surveni atunci ?

— Exclus, spuse Kaushikkar silindu-se să pară calm.

— Dar, domnule comisar, nu puteţi sá-l considerați suspect pe domnul Faria! strigă portăreasa. Este un băiat cuminte, el nu-i capabil de o faptă ca asta. Şi unde mai puneţi că domnul Dubhash a fost omorit după ce a fost aprinsă lumina. Or, domnul Dubhash n-o aprinde niciodată în timpul zilei..

Comisarul şi Kaushikkar o asculta cu interes.

— Şi-mi mai amintesc ceva, continuă portăreasa. În timp ce urcam scările să aprind lămpile, pe la şase, am auzit cum cineva venea în urma mea pînă la primul etaj. A sunat la domnul Dubhash, după care a bătut de trei ori în uşă. Acesta era semnalul în urma căruia domnul Dubhash deschidea unor anumiţi clienţi şi prietenilor.

— L-aţi văzut cumva pe omul acela? o întrebă comisarul.

— Nu, nu l-am văzut. Nu ştiu cine a fost. Dar era un bărbat, avea pasul apăsat. Sigur el este asasinul!

Kaushikkar se ridică spunîndu-i comisarului:

— Dacă mai aveţi nevoie de mine, daţi-mi de veste. Mîine am să plec la Singapore, dar mă întorc repede.

— Nu cred că vom avansa prea repede în acest caz, dovezile sînt minime, spuse comisarul oftînd.

Kaushikkar salută şi plecă.

DACĂ O SĂ AI NOROC...

Pe drumul spre casă doctorul Kaushikkar simţi o mare uşurare. Se gîndi unde să ascundă banii pînă se va întoarce din Singapore. Era foarte periculos să-i lase acasă pentru că în lipsa lui poliţia i-ar fi putut percheziţiona locuinţa. Hotărî să-i împartă în mai mult pachețele şi să-i trimită la cîteva oficii poştale la post restant. De aici putea să-i ridice cînd va avea nevoie.

Ajuns acasă se închise în cameră şi împărţi bancnotele în zece pachețele. La început vru să le pună pe toate în cutia poştală de la colţul străzii, dar tot el îşi zise că zece pachețele identice ar putea trezi bănuiala cuiva. De aceea îşi zise că cel mai bine ar fi să le ducă personal.

Se întoarse acasă numai după ce puse cele zece scrisori la zece oficii poştale diferite din Bombay. Era deja noaptea tîrziu. Se întinse imediat şi dormi buştean, fără vise pînă a doua zi cînd soarele se ridicase binişor pe cer.

Cînd se trezi îşi dădu seama că trebuie să scrie domnişoarei Faria pentru a o înştiinţa de plecare. Îşi schimbă însă părerea zicîndu-şi că cel mai bine ar fi să i-o spună verbal. Cam cu un an în urmă o îngrijise pe doamna Faria, cînd făcuse un atac de cord, de atunci trecea din cînd în cînd pe acolo, fără însă să pară cuiva că se ducea pentru Patricia.

La nouă fără cîteva minute bătu la uşa familiei Faria. Auzi glasul limpede al Patriciei.

— Intraţi.

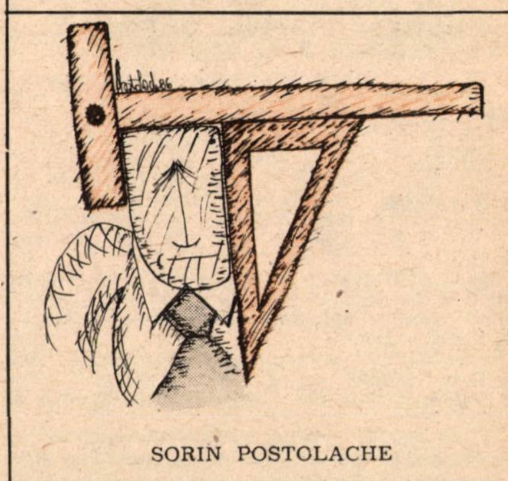
Kaushikkar deschise şi o văzu pe Patricia şezînd la un birou mare, pe care erau întinse hîrtii şi vopsele. Într-o parte se afla un pahar cu apă şi pensule de diferite mărimi. Lucra de zor.

Văzîndu-l pe Kaushikkar mai-mai să exclame Ashok!, dar se stăpîni şi strigă spre bucătărie:

— Mămico, a venit doctorul Kaushikkar.

SORIN POSTOLACHE

Doamna Faria veni din bucătărie și-l întîmpină pe tînărul doctor. Kaushikkar spuse că a avut de rezolvat ceva prin împrejurimi și că s-a gîndit s-o întrebe și pe doamna Faria cum se mai simte. După care doamna Faria îi povesti despre cum mai stă cu sănătatea.

Patricia îl privi pe Kaushikkar și i se păru că pe chipul lui se putea citi o anume încordare. Mai mult ca sigur că i se întîmplase ceva grav. Cu toate acestea, el venise pe la ele. Ce se întîmplase oare ?

În timp ce Patricia gîndea în felul acesta, se deschise ușa camerei altăurate și intră un tînăr înalt. Doamna Faria îl prezentă :

— Fiul meu, tocmai s-a întors din Anglia.

Fernando ! Fostul secretar al lui Dubhash !

Tînărul Faria îi strînse cu putere mîna doctorului.

— Ai mei mi-au scris încă în Anglia, iar acum mi-au povestit cît de amabil ați fost cu mama cînd a fost bolnavă. Vă mulțumesc din toată inima, domnule doctor, și sper ca în scurtă vreme să vă putem mulțumi și altfel decît prin cuvinte.

Kaushikkar răspunse cam strîmtorat :

— Să nu mai vorbim despre asta, și eu vă sînt profund recunoscător pentru clipele minunate pe care le-am petrecut aici, zise el și o privi pe Patricia.

După ce-i dădu doamnei Faria cîteva sfaturi privitoare la sănătatea ei, se ridică și se îndreptă spre ușă. Se despărțiră, iar Patricia îi spuse :

— Vă conduc, domnule doctor.

Ajunsă pe coridor îl întrebă tulburată :

— Ce s-a întîmplat ?

— Am vrut doar să-ți spun că după masă plec cu vaporul la Singapore, spuse Kaushikkar încet.

— Ah, pleci ?

— Da. Trebuie. Am primit de la prieten de-al meu un onorariu de două sute rupii, dar nu-mi pot achita din ei toate datoriile. Sper însă să ciștig la vreun cazinou cît să m-ajute să ies din situația asta disperată.

— Dar dacă o să pierzi ?

— N-o să fie cu nimic mai rău decît acum. N-am de ales.

— Ai dreptate, ca-ntotdeauna, dragule. O să te însoțesc cu gîndul...

— La revedere, Patricia. O să mă întorc curînd.

— Dacă o să ai destul noroc, zise Patricia sărutîndu-l.

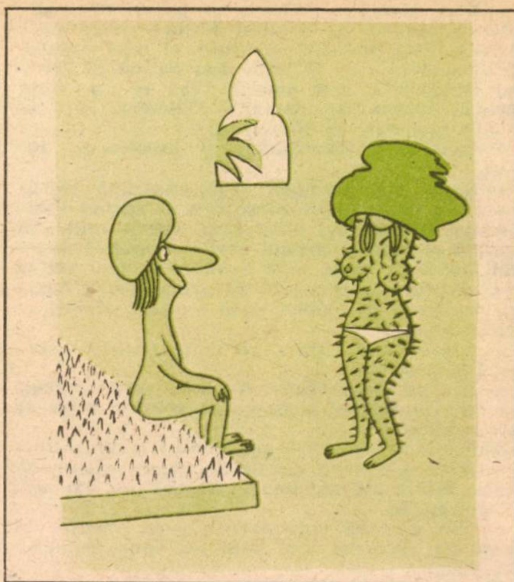
TURNURA NEAȘTEPTATĂ

Kaushikkar n-avea habar cum se juca în Singapore. Tot ce știa el era că acolo se găseau cele mai vestite cazinouri din Asia. Atît. Plecînd din Bombay, se izbăvi și de starea de iritare de care fusese stăpînit după comiterea crimei. Acum era la fel de liniștit cum fusese și mai înainte.

Poate o să joace ca un ageamiu, și ce-i cu asta ? N-au decît să rîdă de el ceilalți, dar vor putea depune mărturie că el a fost în Singapore și că a jucat.

În cazinoul în care intrase era aproape liniște. În jurul meselor de joc stăteau jucătorii care își încercau norocul. Toți veniseră pentru a cîștiga...

Se apropie de o masă la care se jucau zarurile. Îi urmări cîteva clipe pe jucători și-și zise

că joacă „Shiva cea cu trei ochi". Nu știa jocul, dar puse pe tabla de joc cîteva rupii, ce-o da domnul ! Cîștigă cam de zece ori pe-atîta. Strînse jumătate din rupiile cîștigate iar restul le jucă din ou. Pierdu. Tot un drac !

Jucă din nou și banii lui duseră din nou potul. Zîmbi fără să vrea cînd se gîndi că ar fi putut-o porni doar cu cele două sute de rupii ale lui Shrivastar. Acum însă, cînd viitorul îi era asigurat de banii lui Dubhash, puși deocamdată la oficiile poștale din Bombay, își putea permite să zîmbească mai departe. Jucă și cîștigă din nou.

Cîștigul fu atît de mare încît atrase atenția tuturor jucătorilor și a privitorilor. Kaushikkar jucă mai departe și iarăși cîștigă.

În cele din urmă ieși din cazinou și se întîlni cu prietenul său Shrivastar cu soția.

— Unde te duci, prietene ? îl strigă Shrivastar.

Kaushikkar îi explică de ce venise în Singapore legîndu-se foarte de faptul că și cîștigase.

— Cu banii de la mine ? zise Shrivastar frîngîndu-și degetele. Excelent !

— Și nu jucați mai departe ? îl întrebă doamna Shrivastar.

— Am cîștigat atît cît îmi trebuia, de aceea am plecat.

— Veniți cu noi și jucați pe mîna mea, îi zîmbi femeia.

Kaushikkar avu de gînd să refuze, dar Shrivastar îl prinse deja de braț și-l duse din nou în bar.

Se amuzară cam un ceas pe seama norocului care „uite-l nu e!, apoi părăsiră cazinoul.

— Ce faci acum ! îl întrebă pe Kaushikkar.

— Mă duc la poștă să-i trimit banii creditorului meu.

— Te însoțim. Să mergem. Nu-i departe.

După ce Kaushikkar îi trimisese intermediarului ceea ce îi era dator, se despărți de prietenul lui și de soția acestuia și începu să se plimbe prin oraș. Trase la un hotel ca lumea din apropierea portului. Vaporul pentru Bombay pleca a doua zi dimineața.

După cină se duse în cameră pentru a citi „Curierul de Bombay". Privirea îi căzu pe o știre care spunea :

„Cazul asasinării cămătarului Dubhash pe colina Malabar din Bombay a căpătat o turnură neaşteptată. În urma unei minuţioase cercetări a locuinţei a fost găsit un nasture de la pantaloni împreună cu o bucăţică de material. Comisarul este de părere că nasturele provine de la pantalonii asasinului în urma rezistenţei pe care i-a opus-o victima. Iată în sfîrşit, o urmă !

Kaushikkar nu avu decît să zîmbească la citirea acestui text. Rezistenţa opusă de victimă ! Ce să-ţi spun ? ! Se ridică însă brusc şi începu să-şi cerceteze îmbrăcămintea, să vadă dacă nu cumva nasturele găsit de poliţie era chiar al lui. Constatînd că nu, se simţi ruşinat de această dovadă de lipsă de încredere în sine, şi de frică...

UNDE A FOST FERNANDO ?

este o săptămînă, cînd domnişoara Faria sună la locuinţa doctorului Kaushikkar, acesta tocmai ieşea din laborator îmbrăcat într-un halat alb. Lucra la nişte cercetări.

Se îmbrăţişară iar Patricia îl întrebă :

— Ei, cum e ?

Kaushikkar îi povesti cum a fost în Singapore şi cum a cîştigat.

— Acum eşti liber, poţi să te dedici cu totul activităţii tale, îi zîmbi Patricia.

— Da, în sfîrşit ! Nici o datorie, nici o somaţie, nici o ameninţare din partea tribunalului ! Vezi ce idee bună am avut ?

— Aşa a vrut soarta... spuse Patricia. Dar, pentru că vorbim de soartă, de ce nu mi-ai spus şi mie ceva în legătură cu soarta tristă a domnului Dubhash ?

— Am şi uitat de asta, aveam atîtea griji pe cap...

— E ciudat că cineva l-a omorît la scurtă vreme după ce noi am discutat despre el şi am ajuns la concluzia că un asemenea om nu merită altceva decît moartea. Asta nu-i cea mai bună dovadă că soarta este dreaptă şi că îi este măsurată fiecăruia după cum merită ?

— Tu eşti micul meu filozof, zise Kaushikkar zîmbind. Să nu mai vorbim însă de moartea lui Dubhash, moartea lui nu ne atinge cu nimic.

— Ba ne-ar putea atinge foarte mult dacă n-am crede în justeţea destinului, spuse grav, Patricia.

— Cum aşa ?

— La gazetă scrie că asasinarea lui Dubhash este mai mult ca sigur opera vreunuia din Radjasthan sau a vreunui Sikh din Pundjab. Asta judecînd după pumnalul cu care a fost comisă crima.

— Da, ştiu... am văzut pumnalul...

— Şi-n plus, poliţia a găsit un nasture smuls împreună cu o bucăţică de material...

— Am citit şi eu despre asta, o întrerupse doctorul. Scria că a fost smuls în timpul luptei asasinului cu victima. Dar asta-i prostie, pentru că poziţia în care Dubhash a fost găsit în fotoliu exclude orice luptă. Lovitura mortală i-a fost aplicată pe neaşteptate...

— Sînt foarte bucuroasă să o aud de la tine, spuse Patricia, pentru că nasturele acela provine de la Fernando, care-l vizitase pe Dubhash în ziua crimei.

— Da, portăreasa i-a spus acest lucru comisarului.

— Deci poliţia ştie deja ! strigă Patricia. Groaznic !

— Linişteşte-te, Patricia, Fernando nu poate fi învinuit în nici un fel de această crimă pentru că el fusese la cămătar pe la trei şi jumătate, iar crima a fost făcută pe la şase. Acest fapt a reieşit din examinarea cadavrului şi din aceea că lampa era aprinsă. Ceea ce demonstrează că era întuneric sau cel puţin se lăsase amurgul.

— Asta mă bucură mult, Ashok, zise fata. Şi chiar dacă poliţia a ajuns la concluzia că nasturele este al lui Fernando, ea nu-l poate învinui de asasinarea cămătarului Dubhash.

Patricia îl privi pe Kaushikkar şi-i zîmbi recunoscătoare.

— Dar cum şi-a pierdut fratele tău nasturele în locuinţa cămătarului ? întrebă doctorul.

— Foarte simplu, răspunse Patricia. După ce s-a întors din Anglia, Fernando s-a dus la domnul Dubhash pentru a-i cere o adeverinţă privitoare la perioada care a lucrat-o la el. Domnul Dubhash i-a dat-o bucuros zicîndu-i şi că nu găseşte un teanc de acte pe care le lucrase Fernando. Fratele meu şi-a amintit că le pusese pe unul din dulapuri. S-a urcat deci pe o măsuţă pentru a lua pachetul, dar s-a dezechilibrat şi era cît p-aci să cadă. În timpul acesta i s-a rupt şi nasturele de la pantaloni.

— Dar de ce nu l-a ridicat ?

— N-a băgat de seamă atunci, ci mai tîrziu. Se-nţelege că nu era să se întoarcă pe colina Malabar numai pentru un nasture...

— Nu-ţi fie frică, spuse Kaushikkar, Fernando poate arăta unde se afla atunci cînd a fost făptuită crima, nu ?

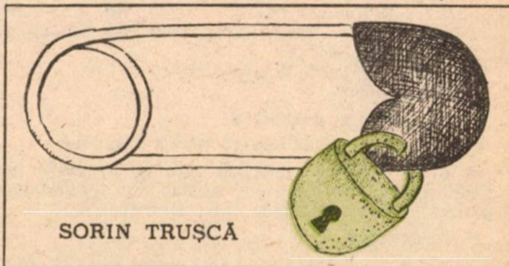
— Sigur ! strigă Patricia aprinsă toată la faţă. A fost cu noi acasă, n-a plecat nicăieri toată seara.

CITAŢIA

asturele găsit în locuinţa cămătarului ucis era de mărimea unei monede de un sfert de rupie, era confecţionat din tablă presată şi conţinea iniţialele producătorului : I.D.B. Dacă ar fi fost să se cerceteze la toţi croitorii din Bombay pentru a se vedea care din ei a cusut asemenea nasturi, poliţia ar fi avut desigur o muncă nu tocmai uşoară. Comisarul a purces însă la consultarea listei producătorilor de mărfuri de lux şi a aflat foarte repede că I.D.B. înseamnă I. Desai, Bombay.

Domnul Desai nu fu în stare să răspundă la întrebările comisarului, cu toate că acesta îl lăsase în mod voit să înţeleagă că reclama în jurul producătorului de nasturi ar fi de natură să influenţeze pozitiv comerţul cu produsele firmei. Şi pentru că domnul Desai era un bun comerciant a spus tot ce ştia, iar pînă la urmă i-a pus la dispoziţie şi registrele sale de însemnări. Aduse cîţiva nasturi ca model şi-i explică comisarului că datorită piciorului de aramă în jurul căruia aţa se învîrteşte în loc să fie cu-

SORIN TRUŞCĂ

sută nasturii aceştia se smulg foarte rar şi aproape de fiecare dată cu o bucată de material.

Cercetările se desfăşurară repede. Domnul Desai îi puse la dispoziţie o listă cu toţi croitorii din Bombay care cumpăraseră nasturi de la el. Ca urmare, zece poliţişti plecară de urgenţă în toate cartierele Bombayului.

Într-o dimineaţă, unul dintre ei ajunse şi la croitorul Muhammad Ali. Acesta era un cititor consecvent al gazetelor iar cînd poliţistul a intrat în magazin, el tocmai citea „Curierul de Bombay". De cum l-a văzut intrînd şi-a dat seama despre ce este vorba.

— Aha, făcu el, dv. veniţi în legătură cu crima de pe colina Malabar, nu ?

Poliţistul zîmbi şi încuviinţă.

Croitorul, care citea nu numai ştirile politice, dar şi cronica judiciară, spuse :

— Păi, eu nu ştiu dacă am să pot răspunde la toate întrebările... Ştiţi, există secrete care ţin de meserie. Unde ar ajunge lumea dacă preoţii, doctorii, avocaţii şi croitorii ar da în vileag secretele pe care le deţin ? Asta ar duce la diminuarea interesului întregii societăţi faţă de meseriile lor.

Poliţistul îşi ieşi din sărite.

— Ascultaţi, Muhammad Ali, fie îmi arătaţi lista clienţilor dv., fie mă întorc în cîteva minute cu ordin de la judecătorul de instrucţie pentru percheziţionarea locuinţei. S-ar putea să aveţi neplăceri pentru că aţi îngreunat îndeplinirea acestei sarcini. Ce faceţi ?

— Păi, aveţi dreptate, zise croitorul dînd din cap.

— Folosiţi şi dv. nasturii firmei I.D.B., nu-i aşa ? întrebă poliţistul.

— Da, sigur că da, răspunse Muhammad Ali. Sînt excelenţi şi nu se rup cu una cu două. Mă străduiesc să-i pun numai pe cei mai buni.

După ce rosti aceste cuvinte se ridică şi luă dintr-un sertar un registru în care erau trecute toate datele legate de clienţi, inclusiv ziua în care dăduse nasturii.

— Bine, am să vă spun cui i-am confecţionat în ultima vreme pantaloni cu nasturi dintr-ăştia, şi începu să răsfoiască de la urmă, întrucît el folosea limba urdu. Au fost trei bărbaţi, dar pe dv. vă interesează doar unul, asasinul. Spunea că este din Kaşmir, dar mai mult ca sigur era din Afganistan. Se numea Abu Bakr, dacă nu cumva minţise. Avea ca la treizeci de ani, era brunet, de statură mijlocie, cu ochi negri şi mustaţă şi cu o cicatrice pe obrazul drept, spuse croitorul.

— Vă mulţumesc, spuse poliţistul luîndu-şi la revedere.

— V-am stat cu multă plăcere la dispoziţie, răspunse Muhammad Ali.

Ajuns în uşă poliţistul se întoarse şi zise :

— Deci pantaloni cu nasturi I.D.B. aţi cusut la trei bărbaţi după cum spuneaţi, nu ?

— Da, doar v-am spus-o chiar eu, de la bun început, dar ceilalţi doi n-au cum să vă intereseze. Sînt oameni binecunoscuţi.

— Păi chiar şi aşa... Spuneţi-mi numele lor.

— Atunci bine, începu el fără nici o ezitare. E vorba de domnul Dikshit, scriitorul, iar celălalt este tînărul domn Faria, care s-a întors de curînd din Anglia.

Poliţistul deveni foarte atent.

— Fernando ?

— Da, dar îl cunoaşteţi ?

Poliţistul nu răspunse şi plecă salutînd.

În după amiaza aceleiaşi zile la locuinţa familiei Faria îşi făcu apariţia un necunoscut. Fernando, care deschise uşa, îl întrebă :

— Ce doriţi ?

— Îl caut pe domnul Fernando Faria, răspunse noul venit.

— Eu sînt, dar despre ce este vorba ?

— V-am adus o citaţie din partea domnului judecător de instrucţie, răspunse individul.

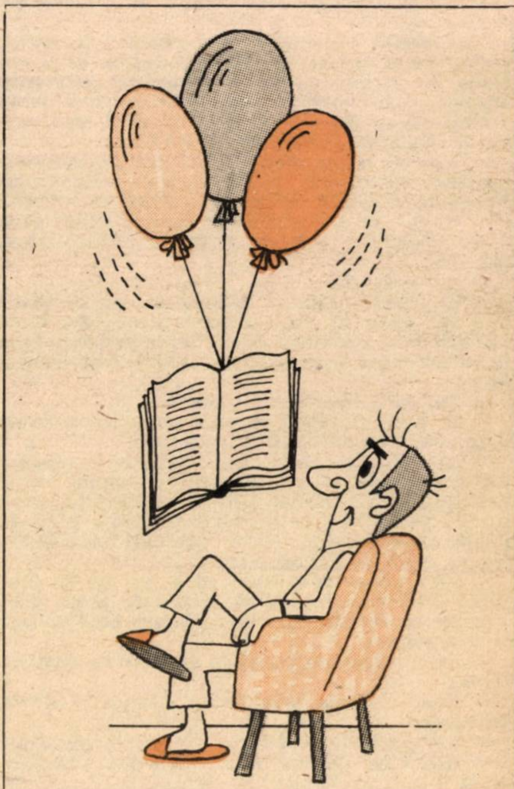
SUSPECT DE CRIMĂ

Fernando îşi imaginase că judecătorul de instrucţie îl citează doar ca martor, nicidecum ca suspect de a fi comis o crimă. Îşi zise că trebuie să răspundă în aşa fel încît să-l convingă pe judecător că este nevinovat şi că despre crimă nu ştie cu nimic mai mult decît ştiu toţi ceilalţi.

Judecătorul era un tînăr elegant cu privire pătrunzătoare. Fernando văzu cum imediat după venirea lui la uşă se postaseră doi jandarmi înarmaţi. Judecătorul îl întrebă numele, data naşterii şi adresa. Într-un colţ al sălii, un grefier zgîriia cu rîvnă pe o hîrtie tot ce răspundea el. După aceea judecătorul începu interogatoriul propriu-zis.

— Cîndva dv. aţi fost secretarul domnului Dubhash ; de ce aţi părăsit această ocupaţie ?

— La domnul Dubhash n-aveam pic de timp pentru mine. Veneam la ora opt dimineaţa, mîncam la el, şi abia la ora şapte seara puteam pleca acasă, la cină. La opt şi jumătate trebuia să fiu din nou înapoi şi să rămîn pînă la zece sau chiar pînă la zece şi jumătate. Speram să pot continua studiile întrerupte din pricina morţii tatălui meu, dar la domnul Dubhash acest lucru a fost imposibil. Acesta este motivul pentru care am plecat de la el.

— După aceea unde aţi lucrat ?

— La domnul Táraporevala, la el nu trebuia să lucrez pînă seara.

— Cît aţi stat la el ?

— Aproape trei luni, după aceea am plecat în Anglia.

— De ce ? Doreaţi să vă continuaţi studiile în drept ?

— Mi-am dat seama că uitasem multe lucruri şi că ar trebui s-o încep iarăşi cu începutul. Nu-mi puteam permite acest lucru de aceea am hotărît să caut ceva în Anglia.

— Cînd v-aţi întors la Bombay ?

— În urmă cu paisprezece zile.

— L-aţi vizitat pe domnul Dubhash la locuinţa lui, da ? De ce v-aţi dus la el ?

— Voiam să-i cer o adeverinţă cum că am lucrat la el.

— Asta s-a întîmplat în ziua în care domnul Dubhash a fost asasinat ?

— Da, domnule, răspunse Fernando foarte ferm.

— La ce oră ?

— Am ajuns la el cam pe la trei şi am plecat la patru fără un sfert.

— Şi v-a dat adeverinţa ?

— Da, a fost foarte binevoitor. Aceasta e adeverinţa, zise Fernando scoţînd din buzunar o hîrtie împăturită.

Judecătorul examină hîrtia. Prin ea cămătarul adeverea că Fernando Faria lucrase la el ca secretar timp de doi ani şi că a fost un lucrător corect, conştiincios şi respectuos.

— Ce-aţi făcut după ce aţi plecat de la domnul Dubhash ?

— Am mers încet pe colina Malabar pentru că nu aveam unde să mă grăbesc. Cîteva clipe bune m-am plimbat apoi pe Marine Drive de unde m-am întors acasă pentru că începuse să plouă, explică Fernando. După aceea n-am mai plecat nicăieri.

— La ce oră v-aţi întors acasă ?

— La cinci şi ceva.

— În seara ceea a vizitat-o cineva pe mama dv. ?

— Nu, nimeni, răspunse Fernando. Sora mea Patricia s-a întors cam pe la şapte.

— Venind spre casă n-aţi întîlnit vreun vecin sau vreun cunoscut ?

— Nu.

Judecătorul de instrucţie tăcu puţin apoi continuă.

— Aş mai avea încă o întrebare : cu ocazia vizitei la domnul Dubhash nu v-aţi pierdut cumva un nasture ?

— Da, da, răspunse Fernando, mi-am pierdut un nasture de la pantaloni...

Şi începu să povestească întîmplarea cu pricina.

Judecătorul nu-l mai întrebă nimic. Discută ceva cu secretarul fără însă ca Fernando să-şi dea seama ce. După ce îi citi întregul proces-verbal, pe care Fernando îl semnă, judecătorul spuse :

— Ca urmare a împrejurărilor reieşite din interogatoriul dv. şi din depoziţiile martorilor, vă arestez ca suspect pentru crimă în scop de jaf, comisă asupra cămătarului Dubhash !

NOI ÎL AVEM PE VINOVAT

Doamna Faria era distrusă. Fiul ei ridicat de poliţie ! Şedea pe un scaun, cu mîinile în poală cu capul plin de gînduri. Se ridică brusc şi alergă spre căminul pe care pregătea mîncarea preferată a lui Fernando — pilaf cu carne de miel. Orele treceau, dar Fernando nici gînd să vină. Pilaful era gata demult, se răcise. Din nou încălzit şi din nou sleit. Începu să plîngă.

Dac-ar veni măcar Patricia...

În sfîrşit, pe trotuar se auziră paşii ei uşori şi grăbiţi. Doamna Faria se duse să-i deschidă. Aproape să leşine cînd văzu expresia de disperare de pe chipul fiicei sale.

— Tu ştii deja ? strigă ea. Cum ai aflat ?

— Fernando mi-a trimis un bilet, răspunse Patricia citindu-i mamei sale conţinutul :

„Dragă surioară,

după interogatoriu judecătorul m-a arestat şi m-a trimis în detenţie. Spune-i asta cu multă grijă mamei, precum şi că poliţia o să-şi dea repede seama de lipsa de temei a învinuirii care mi se aduce şi mă va pune în libertate.

Ai grijă de mama în aceste clipe grele.

Vă îmbrăţişez şi vă sărut pe amîndouă,

Fernando"

Doamna Faria plîngea cu suspine. Patricia încerca s-o liniştească cum ştia.

— Nu plînge mamă. Plînsul nu ajută la nimic...

— Acum ce putem face ? întrebă cu disperare în glas doamna Faria.

— Mai întîi am să mă duc la domnul doctor Kaushikkar, răspunse fata hotărîtă.

— Bine, bine, fu mama de acord. Dar nu mă lăsa singură multă vreme... Să te-ntorci cît poţi de repede...

Pe întregul drum Patricia mai mult alergă decît merse la pas. Ajunse la locuinţa lui Kaushikkar gîfîind toată. Sună şi veni să-i deschidă servitorul Bachashi, care revenise în slujba doctorului. Patricia intră furtună în biroul lui Kaushikkar.

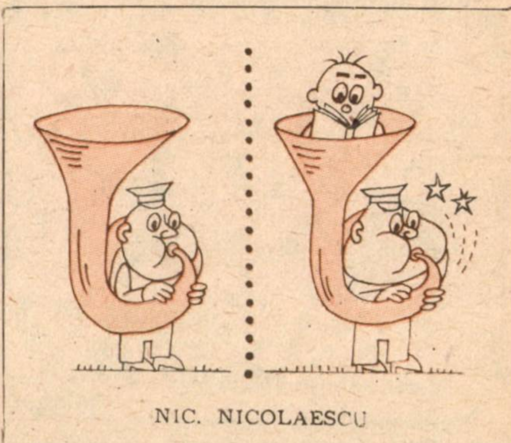
Kaushikkar se ridică repede şi-i ieşi în întîmpinare. Îl surprinse expresia de groază de pe chipul ei şi o întrebă :

— Patricia, draga mea, ce s-a întîmplat ?

— L-au arestat pe Fernando, spuse Patricia şi începu să plîngă.

— Ah ! făcu Kaushikkar surprins.

Crezuse că nu-l vor aresta. Crezuse cu tărie că poliţia nu poate aresta un om care-l vizitase

NIC. NICOLAESCU

cu totul întîmplător pe cămătar cu cîteva ceasuri mai înainte ca acesta să fie asasinat.

Cînd se hotărîse să-l omoare pe Dubhash nici prin cap nu-i trecuse că un om nevinovat ar putea fi învinuit de comiterea crimei. Îşi imaginase că această crimă va rămîne nedescoperită, ca atîtea altele aflate în arhiva poliţiei. Şi, iată, judecătorul de instrucţie îl aresteazā pe un nevinovat, care pe deasupra mai este şi fratele fetei pe care Kaushikkar o iubea! Asta îl buimăci pur şi simplu. Şi acum ? !

— Trebuie să-l aperi, spuse încet Patricia.

— Eu ? Cum să-l apăr eu ? întrebă Kaushikkar oarecum iritat.

— Te duci la judecător şi-i spui cum şi cînd s-a comis crima, după datele furnizate de examinarea cadavrului. Din astea reiese foarte clar că Fernando nu poate fi criminalul !

— Cum să mă duc la judecător dacă n-am fost citat ? spuse rece Kaushikkar. El singur hotărăşte cine şi cînd este chemat ca martor.

De unde la început îşi exprimase compasiunea şi părerea de rău pentru Fernando, acum la el predomina egoismul şi simţul de autoconservare.

— Dar tu deţii nişte amănunte, interveni Patricia, care îl vor ajuta pe judecător să-l găsească pe adevăratul făptaş !

— Aş apărea în postură de apărător al lui Fernando.

— Păi tocmai asta îţi şi cer ! Aşa-i că te duci ?

Kaushikkar ezită, dar spuse în cele din urmă :

— Bine, am să mă duc mîine dimineaţă.

Patricia îl îmbrăţişă.

— Dragul meu Ashok, ştiam că ai să-l aperi...

După aceea se despărţiră, Patricia întorcîndu-se acasă pentru a o linişti pe mama ei.

Kaushikkar rămase încurcat. Nu putea lăsa ca vina pentru comiterea crimei să cadă asupra unui om nevinovat, pe de altă parte, a-l apăra însemna a-i lua poliţiei omul suspect. Şi dacă poliţia nu are suspecţi, ea începe să şi-i caute. Iată pericolul cel mare !

După ce se întinse pe pat, Kaushikkar hotărî irevocabil : nu se va duce la judecător şi va lăsa lucrurile să-şi urmeze făgaşul.

Trezindu-se a doua zi, hotărîrea de cu seară nu i se mai păru a fi cea mai bună. Mîncă ceva şi ieşi din casă.

Judecătorul îl primi imediat. Kaushikkar îi spuse pentru ce venise şi-i explică cum că Dubhash fusese omorît instantaneu, fără să se fi aşteptat la aşa ceva, că nu avusese loc nici o luptă între el şi asasin şi că moartea trebuie să a survenit în jurul orei şase.

— Toate astea le-aţi arătat în referatul privitor la examinarea cadavrului, domnule doctor, spuse judecătorul. De ce mi le mai repetaţi şi acum ?

— Pentru că — răspunse Kaushikkar — atunci cînd am scris referatul nu ştiam că în locuinţa cămătarului va fi găsit un nasture de la pantalonii fostului lui secretar şi că din asta vor fi trase concluzii false.

— Părerea dv., domnule doctor, zise rîzînd judecătorul de instrucţie, este negativă. Vă exprimaţi dezacordul faţă de părerea noastră, dar nu propuneţi o alta. Noi îl avem pe vinovat, dv. nu ne puteţi arăta un altul. Sau puteţi ? !

Şi-l privi pe Kaushikkar foarte pătrunzător.

Kaushikkar răspunse neliniştit :

— Nu, asta nu !

Şi nu-i mai rămăsese decît să plece.

„Mai mult n-am să fac, să nu-mi dăunez mie însumi", îşi zise în gînd în timp ce se îndrepta spre casă.

TIGRUL UCIDE, APOI DOARME ; OMUL DUPĂ CE UCIDE, STĂ DE VEGHE !

aushikkar luă toate examenele cu excelent şi cîştigă convingător amîndouă concursurile. În prelegerile sale remarcabile despre bolile de inimă el dovedi atîta ascuţime şi fundament ştiinţific, încît pînă şi adversarii lui trebuiră să recunoască că au în faţă un specialist de înaltă clasă.

A fost un succes magistral. Ce însemna moartea unui cămătar pe lîngă un asemenea triumf ? Şi ar fi uitat cu totul de moartea lui Dubhash, dacă Fernando, arestat, n-ar fi fost tradus în faţa instanţei în următoarele săptămîni. Singur acest element fu de natură să-i strice, din cînd în cînd, buna dispoziţie. Personal se simţea într-o siguranţă deplină şi era sigur că poliţia n-avea acum să-i calce pe urmă.

Trebuia însă să facă ceva pentru sărmanul Fernando, arestat fără vină. Moartea unui cămătar bătrîn şi bolnav nu însemna nimic pe lîngă faptul că pe Fernando îl ameninţa munca silnică pe viaţă într-una din insule sau chiar execuţia. Aşa ceva nu trebuie să se întîmple !

Într-una din miercuri se duse din nou într-o vizită prietenească la pictorul Djadav, la care nu mai fusese de cînd cu încercarea zadarnică de a face un împrumut de la Kishor. A fost întîmpinat furtunos şi sincer, criticat însă că-şi vizitează atît de rar vechii prieteni.

După aceea îşi văzură cu toţii de discuţia începută pe baza ideii din repanishad, pe care avocatul Néné o exprimase cîndva astfel : „Tigrul ucide şi doarme. Omul ucide şi stă de veghe!".

Kaushikkar ascultă părerile şi remarcile prietenilor săi şi în adîncul sufletului lui regreta că nu putea aduce în discuţie şi experienţa proprie. Atîta vreme cît asasinarea bătrînului cămătar nu-i făcu griji, dormi foarte bine, somn adînc. Îl căută cu privirea pe avocatul Néné, dar acesta nu era acolo în ziua respectivă.

După ce discutară, fumară şi băură, cei prezenţi începură să se risipească. Primul plecă Kishor, poate de teamă ca nu cumva Kaushik-

kar să-l obosească din nou cu cererea lui de împrumut.

În încăpere rămaseră numai Djadav, Devsthali și Kaushikkar. Doctorul îi ceru profesorului să-i recomande un bun apărător pentru Fernando Faria. Prietenii aflară din gazete despre acest caz, Kaushikkar le relatase însă și unele amănunte pe care nu le știau. Le explică și pentru ce este interesat în eliberarea nevinovatului Fernando Faria. Cei doi tăcură.

— Dragă doctore, spuse mai apoi profesorul Devsthali, v-aș putea recomanda să încredințați acest caz avocatului Néné. În urmă cu cîțiva ani acesta era încă... eh, de ce să n-o spunem, era cam pripit, iar cuvîntările îi erau pline de atari idei. De atunci însă s-a maturizat mult. În plus, Néné vă este și îmi este prieten și va arăta cazului Faria, și din acest motiv, o atenție deosebită.

Djadav vorbi și el în același sens, zicînd că ar fi bine să-l caute pe Néné chiar a doua zi.

— Du-te după el la tribunal, dimineața devreme. Mai tîrziu va fi greu de găsit, pentru că tot timpul liber și-l consacră pregătirilor pentru nuntă. De aceea nici n-a venit astăzi printre noi.

— Cuuuum ? făcu Kaushikkar. Néné se căsătorește ?

— Da, faptul e cert, spuse profesorul Devsthali. Fără ce cineva să prindă de veste, Néné s-a îndrăgostit de fata adorabilă a uneia dintre cele mai mari dansatoare ale noastre. Și dragostea lor a fost atît de înfocată, încît după o anume vreme, fata a adus pe lume un băiețel. La început Néné s-a opus căsătoriei, dar pînă la urmă a cedat insistențelor mamei fetei. Zestrea e de două sute de mii de rupii...

Kaushikkar fu surprins de prea multele coincidențe, dintre soția lui Néné și fata pe care i-o recomandase Dubhash. Se gîndi la asta tot drumul spre casă. În cele din urmă făcu însă cu mîna un semn a lehamtie.

APARE DOAMNA KARANDJI

Kaushikkar crezuse că avocatul Néné îi va întări convingerea că eliberarea lui Fernando din detenție e-o chestiune doar de zile și că va fi recunoscut ca nevinovat. Asta în cazul că va fi tradus în fața instanței. Se înșelase însă.

Néné îi spuse :

— Dv., doctore, nu știți că atunci cînd era angajat la Taraporevala a împrumutat, fără știrea acestuia, treizeci și cinci de rupii. Pînă să-i apuce să-i pună la loc, Taraporevala l-a dat afară din lipsă de încredere. Învinuirea este o infracțiune, apoi crimă în scop de jaf. Îl și aud de pe acum pe acuzatorul public cu cîtă plăcere va prezenta aceste lucruri.

Kaushikkar nu găsi răspuns.

— Dar chiar dacă va fi tradus în fața instanței, spune în cele din urmă, asta nu însemna că va fi condamnat, ce părere aveți ? Doar este nevinovat !

— Omul poate fi condamnat chiar nevinovat fiind, răspunse avocatul. Se-întîmplă mai des decît îți închipui, prietene. Din această cauză prefer să fiu apărător decît să fac pe acuzatorul sau pe judecătorul. Sînt de părere că e mai bine să eliberezi un răufăcător decît să condamni un om nevinovat.

Kaushikkar plecă neliniștit din clădirea tribunalului. Cu ocazia altei vizite o întîlni din întîmplare și pe soția avocatului, în care o recunoscu pe fata despre care-i vorbise Dubhash.

„Ia te uită, își zise în gînd, asta ar fi putut fi soția mea ! Aș fi cîștigat două sute de mii, iar Dubhash ar fi rămas în viață !"

Și rîse gîndindu-se la copilul ei. Și nu regreta crima făptuită.

Mai tîrziu, gîndindu-se din nou la toate astea, ajunse la concluzia, că conștiința, așa cum este ea înțeleasă, este ceva foarte ciudat... Dar, ce este conștiința, la urma urmelor ? Nu-i doar o noțiune ? Kaushikkar era convins că așa este.

Într-o după amiază, spre seară, Patricia veni la Kaushikkar cu chipul limpede. Ardea toată de bucurie.

— E salvat ! strigă ea dintre uși.

— L-au dat drumul!? întrebă Kaushikkar sincer emoționat.

— Nu, asta nu, dar asta nu are nici o importanță acum. Putem însă aștepta liniștiți înfățișarea la tribunal și cu încredere într-un rezultat bun.

— Dar vorbește odată, Patricia! spuse Kaushikkar foarte curios.

— Știi, cred, că săptămînalul „Mumbai" a publicat pe prima pagină portretul lui Fernando. Am crezut că mor cînd am văzut pentru prima dată la chioșc acest ziar. Și, cu toate astea, ziarul în cauză înseamnă salvarea lui Fernando ! Ieri după masă am primit de la portăreasa casei în care locuise acel bătrîn cămătar, un bilet prin care îmi spunea să-i fac o vizită pentru a-mi aduce la cunoștință ceva care o să mă bucure. Mi-a spus că o să mă ducă la o doamnă care l-a văzut cu ochii ei pe adevăratul asasin al cămătarului.

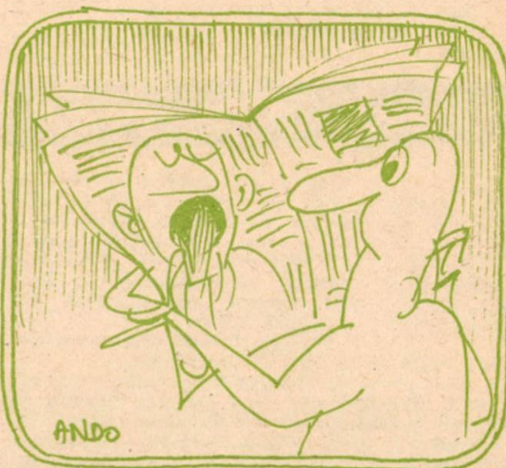
— Ah ! strigă Kaushikkar.

Vestea asta îl zgudui, nu fu în stare să scoată un singur cuvînt. Ca și cînd din senin, l-ar fi lovit un trăznet !

Portăreasa m-a condus apoi la doamna Karandji.

Patricia era atît de captivată de povestirea ei că nici nu băgă de seamă că buzele lui Kaushikkar se făcuseră albe și în ochi îi fulgeră ura.

— Doamna Karandji m-a primit foarte amabilă. Stătea într-un pat lîngă fereastră și mi-a spus că în ziua crimei a citit toată după amiaza apoi întrerupse cititul întrucît se întunecase. Privirea i se plimba de colo-colo și căzu deodată asupra ferestrei domnului Dubhash, unde un

bărbat înalt tocmai încerca să tragă draperia. Cămătarul a aprins lampa iar lumina îi căzu individului exact pe față. Doamna Karandji îl văzu foarte bine. Era un bărbat zdravăn, cu trăsături expresive, cu mustăți și bine îmbrăcat. După aceea draperia a fost trasă și n-a mai putut vedea nimic.

Văzînd portretul lui Fernando în gazetă doamna Karandji și-a dat repede seama că cel din fotografie nu-i bărbatul pe care îl văzuse în locuința domnului Dubhash cu cîteva clipe înainte de comiterea crimei. Mai mult ca sigur că mărturia doamnei Karandji o să-l salveze pe Fernando, sfîrși Patricia.

Îl privi, plină de speranțe, în ochi. Fața lui era schimonosită, fruntea plină de sudoare.

— E o speranță neîntemeiată, se strădui Kaushikkar să-și regăsească liniștea. Ceea ce reprezintă o dovadă pentru doamna Karandji, pentru tine sau pentru mine, nu reprezintă o dovadă și pentru tribunal sau pentru juriu.

— Bine, dar ea este o doamnă serioasă, văduvă, proprietăreasa unei case cît toate zilele.

— Da, dar eu mă gîndesc la starea sănătății ei. Spuneai că stătea în pat și cînd ai fost acolo, nu ? De ce ?

— Cu un an în urmă a suferit un infarct și de atunci este paralizată, răspunse Patricia.

— Îmi pare foarte rău că-ți iau speranța, spuse Kaushikkar, care își recăpătase încrederea de sine, dar ca doctor trebuie să iau în considerație acest lucru.

Trebuie însă să-și recunoască sie însuși că infarctul doamnei Karandji nu avea nici cea mai mică influență asupra vederii ei, nici asupra capacitățiii ei spirituale. Da, el o știa bine pe doamna Karandji, foarte bine.

Gîndurile triste ale lui Kaushikkar fură întrerupte de Patricia.

— Dar doctorul ar putea dovedi dacă privirea și starea psihică a doamnei Karandji sînt în ordine pentru a putea fi luate ca mărturii demne de crezare, nu ?

— Asta da, fu de acord Kaushikkar.

— Și ce-ar fi dacă doctorul acela ai fi chiar tu ?

— Eu ? Strigătul lui Kaushikkar semănă cu urletul unei fiare rănite. A se arăta în fața doamnei Karandji ar fi însemnat tot una cu mersul de bună voie la eșafod. Nici să nu te gîndești la asta, zise el.

— De ce ? Doar este vorba de salvarea lui Fernando, iar doamna Karandji este foarte amabilă. Sigur o să fie de acord s-o examinezi.

— Nu vreau și gata !

— Atunci am să mă duc și o să fac singură tot ce-mi stă în putință !

Și plecă.

UCIGAȘUL CARE EXAMINEAZĂ

A doua zi Kaushikkar se duse la avocatul Néné. Intenționa să-i spună că doamna Karandji îl văzuse pe adevăratul asasin, dar mai avea de gînd și să-i bareze, cu autoritatea lui de doctor, drumul spre tribunal. Nu avu însă succes.

Nici nu începu bine să-și expună rezervele că Néné îl întrerupse.

— S-ar putea ca din punct de vedere medical să aveți dreptate, dar nu-i menirea noastră să atragem judecătorului atenția asupra unor lucruri care ar putea diminua valoarea mărturiilor în favoarea tînărului Faria. Sînt apărătorul lui și trebuie ca mărturia doamnei Karandji s-o folosesc cum este mai bine.

Kaushikkar tăcu și se uită în pămînt. Vorbi după cîteva clipe :

— Nu am avut de gînd să diminuez mărturia doamnei Karandji, am vrut doar, în calitatea mea de doctor, să atrag atenția asupra slăbiciunilor ei.

— N-aveți nici o teamă, o va face acuzarea. Noi trebuie să susținem că doamna Karandji este atît de proaspătă sufletește și are o vedere atît de bună, încît tribunalul trebuie să țină seama de ea. De altfel, descrierea asasinului făcută de doamna Karandji este destul de neutră și se potrivește mai multor persoane. Și dv., de pildă...

— Și mie ? strigă Kaushikkar.

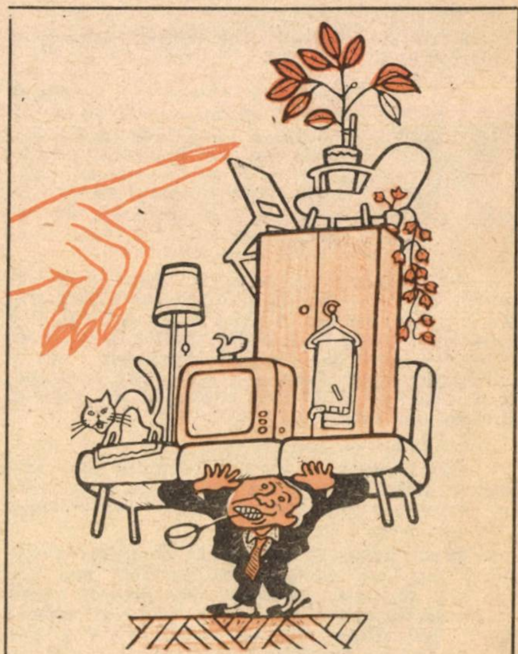
— Da, spuse Néné calm. Sînteți zdravăn, aveți trăsături expresive, aveți mustață și sînteți bine îmbrăcat. Pericolul pentru noi provine din această nedefinire. Va trebui să procedăm altfel. Judecătorul de instrucție nu știe deocamdată nimic despre doamna Karandji iar noi n-o să facem acum uz de mărturia ei. O să cerem să fie interogată numai în timpul înfățișării iar ea va declara că tînărul de pe banca acuzaților nu este bărbatul pe care ea l-a văzut trăgînd draperia în locuința cămătarului în clipele fatale din ziua crimei. Asta va avea un efect deosebit asupra completului de judecată și a juraților. Acuzatorul public o să fie luat pe nepregătite.

Această idee îi convenea și lui Kaushikkar pentru că în felul acesta putea evita și întîlnirea cu doamna Karandji.

— Intenționați deci să o aduceți pe doamna Karandji în fața juriului în ziua înfățișării. Dar sînteți sigur că starea sănătății ei nu vă va da peste cap intențiile ?

Néné rîse :

— S-ar putea și asta, dar în acest caz mă bizui în primul rînd pe dumneavoastră, doctore.

— Și ziceai că nu te pricepi să muți mobila !?

— Pe cine am onoarea să anunț ?

— Cum adică ?

— O veți examina chiar dv. pe doamna Karandji și veți avea grijă de ea.

— Dar eu nu sînt doctorul ei !

— Deveniți cu această ocazie.

— E neplăcut, spuse încet Kaushikkar, să mă bag peste altcineva.

— N-o să vă băgați peste nimeni, veți fi invitat să o faceți... Nu puteți refuza ! N-o să vă lase conștiința !

„Conștiința ? Phî !"

Nu numai Patricia, dar acum și avocatul Néné, apărătorul lui Fernando, îi cereau ca el, ucigașul lui Dubhash, s-o examineze pe doamna Karandji.

Doctorul se despărți de avocat cu capul plin de gînduri negre și se duse s-o viziteze pe doamna Faria. Asta pentru a vedea ce făcuse Patricia între timp.

UN DOCTOR INCAPABIL

Patricia încă nu s-a întors, spuse doamna Faria. S-a dus pînă la doamna Karandji, pe colina Malabar. Poate ar fi mai bine, domnule doctor, dacă v-ați duce și dv. la doamna Karandji. Ați găsi-o și pe Patricia acolo.

Kaushikkar își zise plin de dezgust că asta-i ca un făcut — toată lumea il împinge către unicul martor al crimei sale !

Discuția se amplifică încet-încet, fără însă ca de vină să fie doamna Faria. În cele din urmă se auzi glasul Patriciei care se întorcea acasă.

— Dv. sînteți aici, domnule doctor ? strigă ea cînd îl văzu pe Kaushikkar. E foarte frumos din partea dv. că ați venit să ne aduceți vești.

— Mai întîi spuneți dv., domnișoară, îi ceru Kaushikkar din cale-afară de curios, dacă lucrurile merg sau nu în favoarea lui.

— Mi se făcuse inima cît un purice în timp ce urcam scările locuinței doamnei Karandji. recunosc u Patricia. Nu eram sigură că doamna Karandji, mă va primi vizita mea fiind neanunțată. Dar a ieșit totul bine.

Doamna Faria își încrucișă mîinile pentru a se putea concentra mai bine.

— Și despre ce ați vorbit ? întrebă Kaushikkar nerăbdător...

— O să ajung îndată și la asta, spuse Patricia, mai întîi însă trebuie să vă rog să mă iertați. Vreau să spun că am inventat ceva la care nu aveam dreptul, continuă ea și-l privi pe Kaushikkar.

— Să-mi cereți mie iertare ? făcu Kaushikkar.

— Da, încuviință Patricia. Întrucît nu ați vrut s-o vizitați pe doamna Karandji în calitate de doctor, i-am cerut să vă primească în cursul zilei de mîine în calitate de prieten bun al familiei noastre, care cunoaște bine cazul fratelui meu.

— Cum ați putut face una ca asta? V-am spus doar că...

— Știu, dar doamnei Karandji nu-i apăreți in chip de doctor, ci de prieten, în ce privește eliberarea lui Fernando, are același interes ca mama mea și ca mine. Cu ocazia acestei convorbiri ați putea s-o observați pe doamna Karandji fără ostentație și să vă convingeți că infarctul, după cîte mi se par mie, nu a lăsat nici un fel de urme, nici asupra privirii ei, nici a stării psihice.

Kaushikar nu asculta ce spunea, se gîndea cu încordare ce să-i răspundă.

— Da, domnule doctor, intră în vorbă și doamna Faria, privindu-l rugător, fiți atît de bun și ajutați-ne. Sînteți singurul nostru ajutor...

— Doamna Karandji a acceptat cu multă bucurie să mergem mîine împreună, adăugă Patricia.

— Ar fi zadarnic, refuză Kaushikkar. Dacă o observați dv. este mai mult decît suficient pentru a putea spera că mărturia doamnei Karandji va avea asupra juriului efectul așteptat. Eu n-am să merg la ea mîine. E suficient dacă o să-i spuneți ce am discutat cu avocatul Néné, zise Kaushikkar și începu să descrie desfășurarea vizitei sale la avocat și la ce concluzie au ajuns.

— Dar de ce avocatul Néné nu vrea să folosească mărturia doamnei Karandji pentru eliberarea lui Fernando din detenție ?

— Indiferent care îi sînt motivele, spuse Kaushikkar, nouă nu ne rămîne decît să ne bizuim pe el. Néné este de părere că ar fi neînțelept să aruncăm în arenă, încă înaintea înfățișării de la tribunal, atuul nostru cel mai bun.

— Néné e avocat, el se pricepe la toate tertipurile avocățești, spuse Patricia, îmbrățișînd-o

pe mama ei. Trebuie să avem încredere în el și să-l ajutăm așa cum ne cere.

— Am uitat să vă mai spun, continuă Patricia lipindu-și privirea de Kaushikkar, că doctorul doamnei Karandji este domnul Pandit. Îl cunoașteți ?

— Un guraliv orgolios, răspunse repede Kaushikkar, care sub mască oficială încearcă să-și ascundă incompetența și goliciunea sufletească.

Dar abia pronnuță aceste cuvinte și își dădu seama că făcuse o altă greșeală. Trebuia să spună că doctorul Pandit este un doctor excelent și că în cercurile specialiștilor se bucură de stimă și considerație. Prin aceasta îi oferise Patriciei un nou motiv ca aceasta să insiste s-o viziteze pe doamna Karandji.

Ceea ce Patricia și făcu.

— Dacă doctorul Pandit este atît de incapabil, pe cît afirmați, atunci n-avem cum presupune că o va lecui pe doamna Karandji pentru a se putea înfățișa tribunalului.

La asta Kaushikkar nu mai avut ce să răspundă și își luă foarte grăbit la revedere.

LA MARGINEA PRĂPASTIEI

Pe drumul spre casă Kaushikkar nu se gîndi decît cum să facă pentru a evita vizita la doamna Karandji. Era convins că o rezistență excesivă ar putea trezi o bănuială neplăcută. Pînă la urmă tot va trebui să facă această vizită. Era asaltat din toate părțile : Patricia, mama ei, avocatul Néné. Și cine știe cine o să li se mai alăture ?

Fusese atît de convins că nu-l pîndea nici un pericol de a fi dat în vileag, încît nu prevedea nimic din ceea ce l-ar fi putut amenința. Și iată, dintr-o dată, apare această doamnă Karandji ! Și cine-o să mai apară mîine ? Poimîine ? Se va sfîrși vreodată urmărirea aceasta ?

Dacă ar vizita-o pe doamna Karandji, aceasta categoric l-ar recunoaște și n-ar ezita s-o spună în fața tribunalului. Dar și dacă, deocamdată, ar reuși să amîne vizita, tot o va întîlni în sala tribunalului, întrucît și el este citat ca martor. Nu cumva îl amenința pericolul ca el să fie recunoscut chiar acolo și că o să se producă ceva senzațional, dar alt senzațional decît cel prevăzut de Néné ?

Singura garanție ar fi fost să-și schimbe într-atît fizionomia, încît să nu-l recunoască nimeni în afara unor prieteni foarte apropiați. Mustața stufoasă și părul lung au rămas atît de bine întipărite în memoria doamnei Karandji încît aceasta nu le poate uita. Ce-ar fi să se radă și să se tundă ? Ar fi suficient să intre la cel mai apropiat frizer și orice pericol de a fi trădat dispare...

Numai că și Néné subliniase că descrierea asasinului, așa cum o făcuse doamna Karandji, se potrivește și lui. Și dacă s-ar tunde și s-ar bărbieri, nu l-ar face pe Néné să se gîndească de ce a făcut-o tocmai acum ? N-ar fi vorba oare de o nouă lipsă de prevedere, care în loc să-l apere, l-ar face și mai suspect ? Și ce-ar spune Patricia de una ca asta ?

Ar fi trebuit să se radă și să se tundă de cum l-a omorît pe cămătar ; fusese un prost că nu se gîndise la asta. Dar de unde să fi știut că-l văzuse cineva ?

Iată-l deci la marginea prăpastiei. Ce era de făcut ?

Se găsea în plină stradă, îndreptîndu-se spre frizerie cînd, deodată, își zise că frizerul acela guraliv ar putea umple lumea că doctorul Kaushikkar s-a tuns și s-a ras pe nepusă masă. Se hotărî să se ducă la un frizer care nu-l cunoștea. Pe drum își dădu însă seama că va trebui să explice cumva Patriciei schimbarea fizionomiei și că ar fi deci mai bine dacă ar pregăti-o dinainte.

Își zise despre sine că nu-i capabil să ia o hotărîre, că e nesigur, că bîjbîie, și că toate mijloacele pe care se străduiește să le folosească pentru apărarea sa sînt mizerabile și poartă în ele pericolul de a fi trădat.

Se întoarse acasă într-o dispoziție îngrozitoare.

NICI O URMĂ DE MUSTAȚĂ

A doua zi era duminică. Cînd domnișoara Faria sună la ușa locuinței lui Kaushikkar pe la ora cinci după amiază, îi deschise însuși doctorul, întrucît sluga Bachshi era liber duminica.

Patricia vru să-l îmbrățișeze dar Kaushikkar se eschivă ușor. Fata îl privi fără să înțeleagă.

— Ce s-a întîmplat ? îl întrebă încet.

— Nimic, sau aproape nimic.

— Ești cumva bolnav ?

— Nu, asta nu, dar nu te pot îmbrățișa și săruta, precum aș dori, dintr-o măsură de prevedere.

— Dar ce ai ? Vorbește odată ! zise Patricia și-l privi îngrijorată.

— N-aș putea spune precis, dar de cîteva zile mă tem că sufăr de o boală neplăcută de piele, care cuprinde în special pielea capului și a feței. S-ar putea desigur vindeca, numai că pentru asta ar trebui să mă tund și să mă rad. Este o boală molipsitoare și cum n-aș vrea pentru nimic în lume să te văd tunsă, trebuie să-mi înfrînez dorința de a te îmbrățișa și săruta.

— Dar urmezi un tratament ?

— Încă nu. Mai întîi ar trebui să mă duc la frizer. Iar peste cîteva zile am să te pot îmbrățișa și săruta din nou, dacă n-o să-ți par prea urît, bine-nțeles !

— Ah, dragul meu Ashok, zise Patricia.

Kaushikkar o conduse în cameră.

— Spune-mi, ce se mai aude cu doamna Karandji ?

— E calmă, ca de obicei, începu Patricia să povestească. Cînd m-am scuzat că o deranjez din nou, mi-a spus amabilă că este foarte bucuroasă să vadă cu cîtă ardoare m-am aruncat în apărarea fratelui meu și că vrea să-mi fie cît mai mult de ajutor. Cînd i-am expus planul avocatului Néné n-a părut prea entuziasmată, ba și-a exprimat chiar surprinderea față de o asemenea tergiversare. În cele din urmă s-a declarat de acord, dar fără prea mult chef. A mai spus că nu poate garanta că va putea părăsi patul pentru a veni la tribunal, dar că speră...

— Doamna Karandji speră că o să poată sta în curind în picioare ? întrebă doctorul cu vădit interes.

— Da, răspunse Patricia. Doctorul Pandit i-a promis că n-o să mai dureze mult și o să se facă bine.

— Ceea ce ar putea să se și întimple, spuse Kaushikkar.

Patricia nu părea din cale afară de convinsă și lăsa să se observe lipsa ei încredere în spusele doctorului Pandit. Kaushikkar își dădu seama că în sinea ei Patricia îmbrățișa din nou ideea ca de tratamentul doamnei Karandji să se ocupe el. Trebuia să i-o ia înainte.

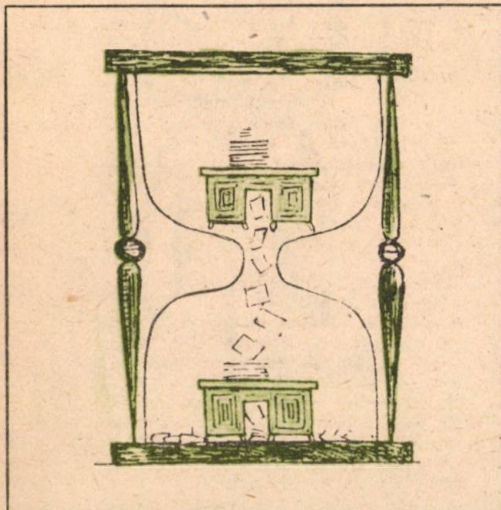
— Am destul timp, spuse el, pentru că încă nu a fost fixată data înfățișării. Am să mă duc la doctorul Pandit și am să-l întreb despre starea sănătății doamnei Karandji. După aceea vedem ce avem de făcut.

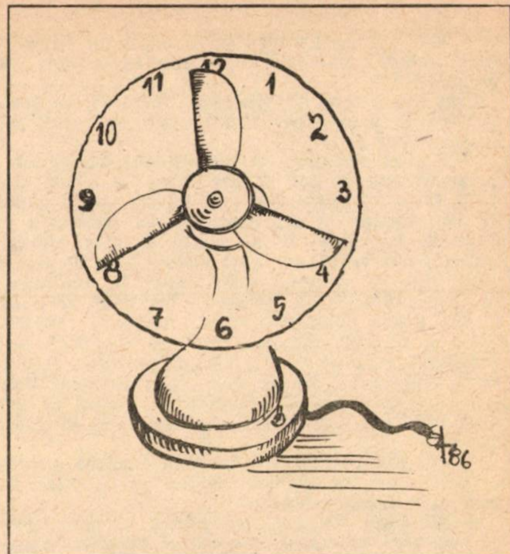
— Dragă Ashok! strigă Patricia stringîndu-i mina cu recunoștință. Acum trebuie să plec, trebuie să-i povestesc totul mamei. Mai mult ca sigur că mă așteaptă cu nerăbdare.

— Te conduc o bucată de drum, vreau să-i fac o vizită lui Néné, mai discutăm.

Plecară împreună.

Întorcîndu-se de la avocat, Kaushikkar nu mai stătu pe gînduri și intră în prima frizerie întîlnită în cale. Frizerul manifestă o sinceră uimire față de dorința neobișnuită a lui Kaushikkar, dar o execută întocmai. Pe capul doctorului nu mai rămase nici un firicel de păr și nici o urmă de mustață pe față.

ÎNAINTE CA EA SĂ APRINDĂ LAMPA

După cum îi promisese Patriciei, Kaushikkar îl vizită pe doctorul Pandit cu care discută despre doamna Karandji. Doctorul Pandit îl primi cu obișnuita condescendență și-l informă, zîmbind cu subînțeles, că, datorită îngrijirii lui, starea doamnei Karandji s-a îmbunătățit mult și că pacienta va participa, mai mult ca sigur, la înfățișare.

Și-apoi a venit vremea cînd doamna Karandji s-a dat jos din pat, plimbîndu-se prin casă un sfert de ceas bun...

Kaushikkar se scălda în nesiguranță. Nu cumva doamna Karandji o să-l cunoască dacă-l vede la tribunal ? Și-ar putea pune ochelari sau să simuleze o rană la ochi și să-și pună un pansament... Dar, oare, n-ar fi prea bătător la ochi ? Cineva s-ar putea întreba de ce doctorul Kaushikkar face atîtea eforturi pentru a-și schimba fizionomia iar asta ar duce la darea lui în vileag. Or, tocmai de asta trebuie să se ferească cel mai mult.

Într-una din zile Patricia veni la el absolut disperată și-i spuse că doamna Karandji s-a îmbolnăvit brusc și că nu va mai putea merge la tribunal !

O întorsătură favorabilă !

Kaushikkar trebui să depună mari eforturi pentru a tăinui față de Patricia nebuneasca lui bucurie. Îi părea sincer rău de nenorocul fetei, dar ce putea face ? O mîngîie pe Patricia pe păr.

— Poate că starea sănătății doamnei Karandji o să se îmbunătățească. Trebuie să nu ne pierdem speranța. Și dacă nu, declarația ei scrisă va avea asupra juraților exact efectul pe care l-ar avea dacă ar fi făcut-o verbal.

— Dar, dragă Ashok, zîmbi Patricia printre lacrimi, am și o veste bună pentru tine. Doamna Karandji dorește să o vizitezi și să o tratezi.

— Ah, făcu Kaushikkar. O prinse de umeri și o zgîlții. Asta tu ai pus-o la cale ! Tu ! Tu !

Fata îl privi speriată. Explozia lui neașteptată o înspăimîntă.

— Dar...

— Taci ! E prea mult ! Între noi totul s-a sfîrşit, înţelegi ? Pleacă ! Nu vreau să te mai văd niciodată !

Fata era pur şi simplu înspăimîntată, cu toate acestea îl prinse pe Kaushikkar de mînă şi-i spuse calmă :

— Da, ai dreptate, Ashok. Poate am făcut o greşeală, dar te rog să mă crezi că n-am vrut să-ţi lezez mîndria. Nu poţi să-mi iei în nume de rău faptul că am încercat s-o determin pe doamna Karandji să se arate şi altui doctor. Odată i-am vorbit cu totul întîmplător de mama mea, cum ai vindecat-o de paralizia declanşată în urma infarctului. Doamna Karandji m-a întrebat unele amănunte şi aşa am adus în discuţie şi numele tău. Iar doamna Karandji şi-a exprimat dorinţa de a o vizita, examina şi vindeca. Am vorbit despre tine şi cu doctorul Pandit, care te-a lăudat foarte tare, zicînd că eşti unul dintre puţinii doctori în care poţi avea încredere.

— Nu mă interesează laudele acestui guraliv bătrîn ! zise Kaushikkar făcînd şi cu mîna un gest care trăda mîndria.

— Doamna Karandji se temea ca nu cumva să rănească vanitatea doctorului Pandit, cu toate că el însuşi se oferise să-ţi ceară să o vizitaţi împreună. După cum vezi, nu am făcut ceva chiar atît de groaznic care să te mînie atîta...

Kaushikkar era bîntuit de cele mai sumbre gînduri. Stăruinţa Patriciei o putea refuza uşor, dar rugămintea colegului de a-l ajuta n-o putea refuza, asta făcea parte din datoria unui doctor. Iată aşadar apropiindu-se clipa cînd va trebui să se întîlnească cu martora crimei.

Imediat după plecarea Patriciei, în încăpere intră sluga Bachshi şi zise:

— Domnul doctor Pandit doreşte să vă vorbească, domnule.

Pandit îl lăudă cu amabilitate.

— Sînt foarte bucuros să vă revăd, domnule coleg. De cînd v-am văzut prima dată mă gîndesc tot timpul la dv. Astăzi m-a adus la dv. cazul unei paciente care a paralizat în urma unui infarct.

— Vă referiţi, desigur, la doamna Karandji, sublime Kaushikkar.

— Da, desigur. I-am propus eu însumi să cheme şi un alt doctor care s-o examineze şi cu care să ne consultăm. Se-nţelege că am pronunţat numele dv. V-am recomandat doamnei Karandji cu toată responsabilitatea şi ea a fost de acord cu sfatul meu.

Kaushikkar îi strînse mîna cu prefăcută cordialitate mulţumindu-i cu cuvinte lipsite de conţinut. Gîndurile îi erau în altă parte.

— Cînd aţi putea merge cu mine la doamna Karandji ? întrebă Pandit. E groaznic de nerăbdătoare şi cred că cel mai bine ar fi să mergem cît mai repede.

La asta trebuia să dea un răspuns. N-avea cum se eschiva. Kaushikkar trebuia deci să o viziteze pe doamna Karandji şi să o consulte. Ar fi fost bătător la ochi dacă l-ar fi refuzat. La ce s-o mai amîne ? !

Trase aer în piept şi spuse din adînc :

— V-ar conveni mîine ?

— S-a făcut, fu Pandit de acord. La ce oră ?

Kaushikkar se gîndi puţin. Amurgul se lasă cam pe la şase, atunci doamna Karandji desigur nu aprinde încă lampa. N-o să-i observe trăsăturile. Or, despre asta este vorba !

— În jur de şase. Am să trec pe la dv. la şase fără un sfert; locuinţa nu prea departe.

Doctorul Pandit fu de acord, avu însă o singură remarcă :

— Da, îmi convine, dar vă rog să fiţi punctual pentru că la şapte sînt invitat la cină şi n-aş vrea să întîrzii.

Kaushikkar îi promise că aşa va fi, întrucît punctualitatea era în primul rînd în interesul lui. Şi-apoi era şi faptul că doctorul Pandit era invitat la cină, asta era cea mai bună garanţie că nu vor rămîne mult timp la doamna Karandji şi că vor pleca împreună mai înainte ca ea să aprindă lampa.

DOAMNA KARANDJI TĂCU

doua zi la şase fără un sfert, Kaushikkar sună la locuinţa doctorului Pandit. Acesta era gata aşa că plecară repede spre colina Malabar.

Veni să le deschidă slujnica care-i pofti să intre. Kaushikkar păşea în urma lui Pandit şi examina locuinţa. Ajunşi în camera în care doamna Karandji zăcea întinsă pe pat, doctorul Pandit îl prezentă pe Kaushikkar. Acesta se înclină şi se apropie de pat în aşa fel încît lumina de la geam să nu-i vină în faţă. Amurgul începuse să se lase.

Doamna Karandji se plînse că în ultima vreme suferă de insomnie şi dureri de cap.

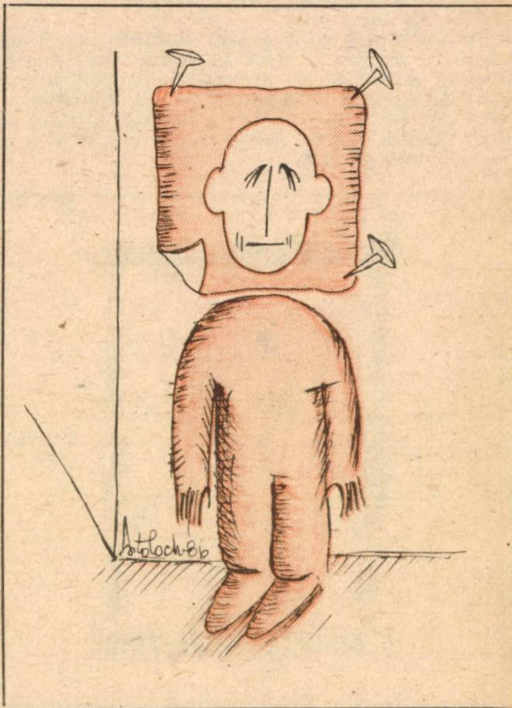
— Faceţi puţină mişcare, interveni Kaushikkar, şi duceţi lipsă de aer proaspăt. Vă recomand să faceţi cîte un duş cu apă rece înainte de fiecare culcare.

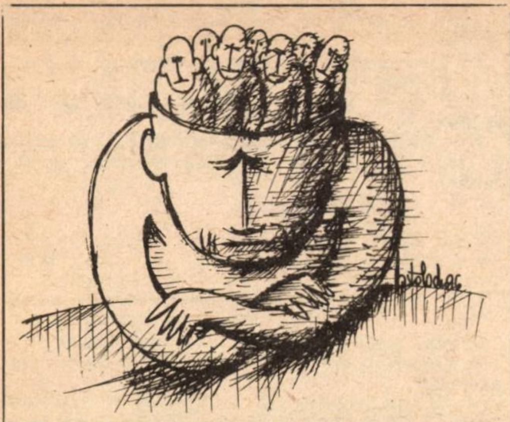
— Ah, dar nu suport duşurile reci !

— Atunci am să vă trimit nişte prafuri pentru dormit şi pentru diminuarea durerii.

Înserarea se aşternuse cu totul. Pandit spuse că poate ar trebui să aprindă lampa, dar Kaushikkar refuză zicînd că nu-i nevoie şi căuta să se grăbească cu consultul doamnei Karandji.

Cei doi doctori trecură pentru o clipă în încăperea alăturată pentru a se sfătui în legătură

cu tratamentul de urmat. Aveau amîndoi motive serioase ca vizita la doamna Karandji să ia sfîrşit cît mai repede. Kaushikkar se temea ca nu cumva între timp sluga să aprindă lampa.

— Să ne întoarcem la doamna Karandji, încheie Kaushikkar discuţia. Deschise uşa dormitorului şi intrară. Lumina puternică îi orbi pe amîndoi. O lampă abajur era aşezată pe noptiera de lîngă pat, iar alte două cu sticlă mată se găseau pe un scrin iar lumina lor se reflecta într-o oglindă.

Kaushikkar încremeni, dar îşi reveni repede dîndu-şi seama că dacă nu va fugi — ceea ce ar însemna recunoaşterea crimei — nu-i rămîne altceva de făcut decît să-şi păstreze echilibrul şi siguranţa de sine şi să păşească calm, în lumină.

Doctorul Pandit luă cuvîntul şi-i înfăţişă pe scurt doamnei Karandji concluzia la care ajunseră. Nu lăsă să-i scape ocazia pentru a ajunge în faţa ei. După cîte se părea, doamna Karandji nu-i acorda însă prea multă atenţie.

Ea se uita fix la doctorul Kaushikkar care se străduia zadarnic să se aşeze în aşa fel încît lumina să nu-i vină din faţă. Doctorul Pandit era încîntat de propriul glas şi nu observa nimic în jur. Kaushikkar tremura tot neştiind ce ar putea însemna această privire fixă...

Deodată doamna Karandji puse mîna pe lampa de pe noptieră şi-i ridică abajurul. Un jet de raze luminoaşe căzură exact pe faţa lui Kaushikkar. Doamna Karandji scoase un strigăt.

— S-a întîmplat ceva, doamnă Karandji ? o întrebă doctorul Pandit.

— Nu, nimic, răspunse.

Doctorul Pandit, care era convins că le pricepe pe toate, zîmbi.

— Aha, făcu el, vă surprinde desigur chipul tînăr al domnului coleg Kaushikkar ? În realitate, ar fi arătat mai bătrîn, dacă nu s-ar fi ras şi nu şi-ar fi tăiat părul.

Doamna Karandji dădu drumul abajurului.

La auzul spuselor lui Pandit, Kaushikkar se îngălbeni iar inima sta să-i sară din piept.

Doamna Karandji duse mîna spre fereastră şi-l întrebă pe Kaushikkar:

— Nu cumva l-aţi cunoscut pe cămătarul care a fost omorît ?

Kaushikkar nu avea cum să mintă.

— Ba da, i-am examinat cadavrul îndată după comiterea crimei.

— Dar l-aţi vizitat ?

— L-am întîlnit de cîteva ori.

Nerăbdător, doctorul Pandit se postă lîngă uşă. Doamna Karandji tăcu iar cei doi doctori plecară.

O SCRISOARE FATALĂ

— De ce v-a întrebat doamna Karandji de cămătarul ucis ? întrebă doctorul Pandit îndată ce ieşiră în stradă.

— N-am idee, minţi Kaushikkar gîndindu-se ce ar putea face întru apărarea sa.

După o clipă doctorul Pandit opri o ricşă, se despărţi de Kaushikkar, se aşeză pe scaun şi se duse la cina la care nu putea întîrzia.

Kaushikkar respiră uşurat. În sfîrşit, scăpase de incomodul său coleg şi abia acum se putu gîndi la posibilităţile pe care le avea întru apărarea sa. Mai mult ca sigur că doamna Karandji îl recunoscuse şi că avea anumite îndoieli, şi dacă avea anumite îndoieli, doctorul Pandit i le-a risipit prin precizarea legată de păr şi de mustaţă.

Dar ce-ar putea face doamna Karandji ? O să-i spună Patriciei sau doctorului Pandit sau poate chiar judecătorului de instrucţie ? Kaushikkar era îngrozit cel mai tare de clipa cînd Patricia va afla că el este adevăratul asasin, şi nu fratele ei ! Asta o va distruge ! S-ar putea ca seara aceasta să fie ultima în care vor fi împreună...

Intră într-un restaurant şi comandă pentru două persoane cu rugămintea ca mîncarea să-i fie dusă în cameră îndată ce va fi gata. Patricia o să fie fericită şi poate că şi el o să uite ziua de mîine...

Patricia aştepta în spatele uşii iar cînd auzi paşii lui Kaushikkar se duse repede să-i deschidă. Îl întrebă repede :

— Ei, cum e, Ashok ?

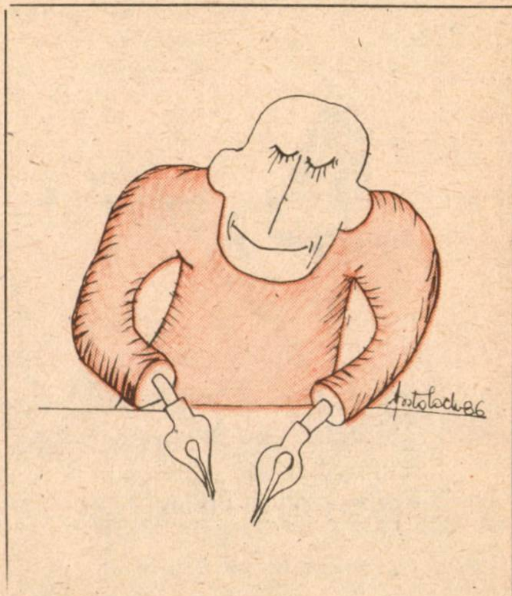
— Fernando e salvat... răspunse doctorul.

— Doamna Karandji o să vină deci la tribunal ?

— Asta n-o ştiu, dar acum nu mai depinde de asta.

— Ah, cît sînt de bucuroasă, zise ea îmbrăţişîndu-l. Şi nu mai eşti supărat pe mine, aşa-i ?

— Tu ştii că nu... Şi de fapt nici n-am fost supărat, ci numai puţin iritat.

— Vezi, aşa a vrut soarta ca tu să mergi la doamna Karandji chiar dacă te-ai opus. Şi aşa cum destinul a hotărît moartea cămătarului, tot el a hotărît şi eliberarea lui Fernando.

— Tare-aş vrea să ştiu ce mi-a hărăzit mie destinul, zise Kaushikkar cu glas amar. Dar să lăsăm destinul cu ale lui. Ţi-am pregătit o surpriză — cinăm împreună.

— Eşti drăguţ, Ashok, zise Patricia zîmbind.

Kaushikkar o privi cu plăcere încercînd să nu se mai gîndească la blestemata aia de doamnă Karandji. Cu toate acestea îi era limpede că nu trebuie să renunţe la luptă, că nu trebuie să-şi vîre singur gîtul în ştreang. Se baza pe forţa spiritului şi inteligenţei lui fiind convins că un om inteligent trebuie să găsească totdeauna o ieşire acceptabilă pînă şi din cele mai deznădăjduite situaţii. O să găsească el o soluţie peste noapte.

Sună servitorul şi aduse mîncarea în nişte farfurii acoperite. Kaushikkar îi dădu un bacşiş iar servitorul plecă salutîndu-i.

— Să lăsăm farfuriile acoperite, să nu ne uităm ce este în ele, propuse Patricia. O să le luăm pe rînd, în felul acesta o să fim surprinşi de conţinutul fiecărei farfurii. Vrei ?

Kaushikkar acceptă cu plăcere şi se apucă să mănînce. Stăteau faţă în faţă şi se priveau drăgăstos şi gingaş.

La un moment dat se auzi clopoţelul. Se priviră surprinşi.

— Nu deschide, şopti Patricia. S-ar putea să te cheme cineva şi să ne strice seara.

Clopoţelul se auzi din nou, de data asta mai insistent.

CRISTIAN MIHĂILESCU

— Mă duc să văd cine este, spuse Kaushikkar ridicîndu-se. S-ar putea să fie ceva important.

În prag apăru servitoarea doamnei Karandji care-i întinse un plic.

— E de la stăpîna mea şi trebuie să-i duc răspunsul.

Kaushikkar o lăsă să aştepte în hol, el intrînd în cameră pentru a citi ce-i scrisese martora crimei.

„Domnule doctor,

vă cer să mă vizitaţi încă în cursul acestei seri. Este vorba despre ceva grav. Vă aştept pînă la ora nouă. În caz că nu aveţi timp acum, vă aştept mîine dimineaţă începînd de la ora opt.

Pushja Karandji."

Reveni apoi în hol şi-i zise servitoarei :

— Spuneţi-i stăpînei dv. că vin peste un sfert de ceas.

— Ce mare păcat că nu putem fi mai mult împreună dar e bine şi aşa, sigur e ceva în legătură cu Fernando.

— Îmbrăţişează-mă, iubito, spuse Kaushikkar deprimat.

Patricia îl luă în braţe iar el o sărută cu delicateţe.

...SUCUL DIN PAHAR

Înainte de a trece pe la doamna Karandji trecu pe la birou pentru a lua prafurile pe care i le promisese. Dintr-un sertar ascuns scoase şi o biluţă albă pe care o puse în buzunarul cu prafuri. Această soluţie bruscă îl linişti pe deplin. Era sigur că-şi va păstra forţa şi că nu va claca. Zîmbi cînd îşi dădu seama că de-acuma toate erau la discreţia hazardului : fie că doamna Karandji va recunoaşte că s-a înşelat şi că nu Kaushikkar fusese cel pe care-l văzuse în locuinţa lui Dubhash trăgînd draperia, fie că el o va face să tacă. Acestea erau gîndurile cu care tînărul doctor se îndreptă spre colina Malabar.

— Luaţi un scaun domnule doctor, îi spuse doamna Karandji, şi aşezaţi-vă lîngă mine. Ca să putem vorbi cît mai încet.

Kaushikkar făcu întocmai, dar se aşeză şi de data aceasta în aşa fel încît lumina să nu-i cadă pe faţă.

— Dv. ştiţi, domnule doctor, începu doamna Karandji, că din acest loc eu am putut vedea faţa asasinului nefericitului domn Dubhash.

— Da, spuse Kaushikkar, domnişoara Faria mi-a spus acest lucru.

Doamna Karandji îl privi iscoditoare.

— Desigur aţi observat cînd v-aţi aflat aici acum cîteva ceasuri împreună cu doctorul Pandit, că v-am privit cu bănuială, cu neîncredere chiar. Mi s-a părut că v-am mai văzut undeva, fără să-mi fi putut aminti şi unde anume şi în ce împrejurare. Abia cînd aţi revenit împreună cu doctorul Pandit în încăperea luminată şi cînd eu însămi v-am luminat faţa, abia atunci mi-am dat seama că trăsăturile expresive şi privirea de oţel a ochilor dv. sînt ale individului pe care l-am văzut trăgînd draperia în biroul domnului Dubhash în seara aceea fatală.

Pe chipul lui Kaushikkar nu se mişcă nici un muşchi. Spuse încet :

— Dacă memoria dv. ar fi în regulă, iar vederea dv. perfectă, ar fi destul de neplăcut pentru mine.

— Da, aşa cred şi eu, spuse doamna Karandji şi tocmai de aceea v-am chemat, pentru a discuta cu dv. înainte de a face alt pas. Este, de

pildă, posibil ca în ziua în care l-am văzut pe bărbatul acela cu păr lung și mustață trăgînd draperia, dv. să fi fost deja tuns și ras. În cazul acesta bănuiala ar cădea de la sine, spuse privindu-l fix.

— Nu, răspunse nesigur, în ziua crimei încă nu eram tuns și ras. La frizer am fost în urmă cu cîteva zile cînd mi-a apărut o boală neplăcută de piele.

— Bine, spuse doamna Karandji, dar poate că în timpul cît s-a comis crima dv. v-ați aflat în cu totul altă parte și puteți demonstra acest lucru. Ar fi atunci foarte limpede că nu dv. sînteți asasinul și că eu m-am înșelat cînd am spus că-l recunosc în dv. pe bărbatul pe care-l văzusem la domnul Dubhash în clipa fatală.

Kaushikkar nu răspunse.

— Sau, poate, continuă doamna Karandji, atunci trăiți în niște condiții financiare atît de bune încît puteți face dovada că n-ați fi putut fi împins de sărăcie la comiterea unei atare fapte disperate. Și există încă multe alte posibilități prin care ați putea răsturna presupunerea mea ca nefondată.

Kaushikkar tăcu, buzele lui răsfrînte nici nu se mișcară.

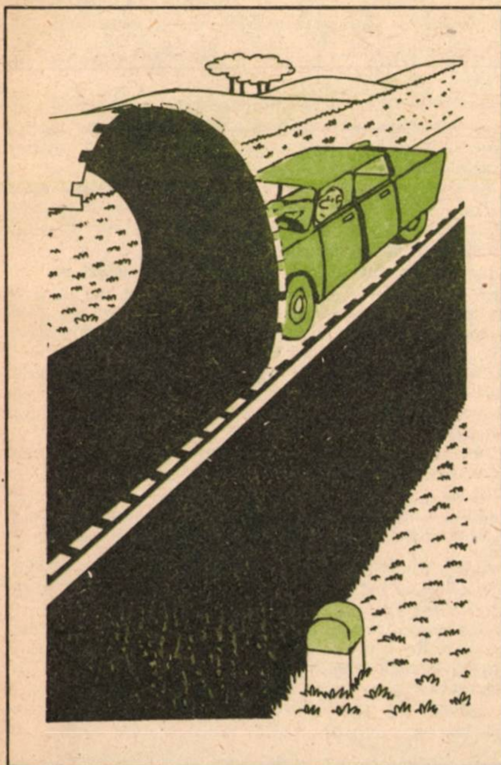
Doamna Karandji tăcu și ea o clipă apoi continuă.

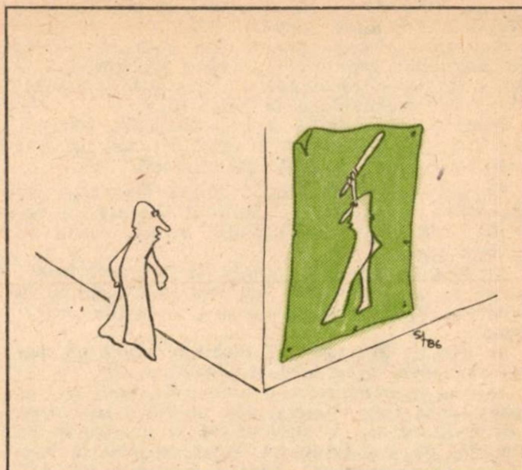
— Dacă nu vreți să vă dezvinovățiți eu nu vă pot obliga. Mă gîndesc acum numai la tînărul pe nedrept învinuit, care zace în închisoare în locul adevăratului asasin. Mîine dimineață am să-l înștiințez pe judecătorul de instrucție.

Kaushikkar se ridică brusc.

— N-o veți face !

— Ba am s-o fac, răspunse calmă doamna Karandji. Așa mă îndeamnă conștiința. Și nimeni nu mi-o poate lua în nume de rău, că vreau să scap de pedeapsă un om nevinovat.

— Vă pot demonstra, spuse Kaushikkar cu voce vlăguită, că ați fost victima unei erori, că a fost doar o iluzie, o arătare, o halucinație.

— Demonstrați asta în fața tribunalului, domnule doctor.

Se priviră o clipă și privirile lor vorbeau foarte răspicat.

Kaushikkar își strînse toată încrederea în sine și spuse ferm:

— Dinspre partea mea, faceți ce vreți. Mie nu-mi rămîne decît să mă apăr...

O salută și plecă. Ajuns în ușă se opri, se întoarse spre patul doamnei Karandji și băgă mîna în buzunar.

— Cît p-aci să uit, v-am adus prafurile contra insomniei și durerilor de cap pe care vi le-am promis, spuse și le puse pe noptieră. Și tot atunci, fără să fie observat, dădu drumul biluței albe, aproape transparentă, în paharul cu suc de manga.

Doamna Karandji nu observă nimic. Sună și-i spuse slujnicei.

— Condu-l pe domnul doctor.

Biluța albă se dizolvă repede în sucul din pahar.

VINOVAT !

Kaushikkar se întoarse acasă. Nu aprinse lumina. Se așeză în fotoliu și capul îi fu pe dată inundat cu felurite gînduri.

Nu-i rămînea altceva de făcut decît să aștepte lovitura. Doamna Karandji se condamnase singură, fără să-și dea seama, la moarte. Era totuși posibil ca ea să nu bea sucul de manga, fie pentru că n-o să-i fie sete, fie pentru că s-ar putea să verse paharul. Bine-nțeles că ambele nu puteau fi decît un joc al întîmplării. Îl cam speriase felul categoric în care nu a ezitat să sacrifice viața martorei numai pentru a o salva pe a lui. Hotărîrea de a-l omorî pe Dubhash — atunci însă nu fusese în joc viața unui om ci doar un interes material — a mers mult mai complicat. Doamna Karandji îl amenințase că va depune mărturie în fața judecătorului de instrucție. Dar dacă o și depusese ? ! Dacă spusese vreunei prietene sau altcuiva ceea ce văzuse prin fereas-

tra lui Dubhash ? ! Va fi nevoie să mai facă de petrecanie şi altor martori ?

Aproape întreaga noapte şi-o petrecu numai cu asemenea gînduri. I se păru că timpul s-a oprit în loc şi că noaptea e nesfîrşită. Adormi abia cînd începură să se arate zorii.

Peste o oră soneria se auzi puternic. Sări ca ars şi se frecă la ochi. Soneria se auzi tot mai insistent, iar el se grăbi să deschidă.

În uşă apăru slujnica doamnei Karandji iar Kaushikkar înţelese că destinul lucrase în favoarea lui, doamna Karandji băuse sucul de manga otrăvit...

— Stăpîna nu mai respiră şi n-o pot trezi ! turui ea ca o morişcă. Am fost mai întîi pe la doctorul Pandit dar mi-au spus că a plecat undeva.

— Vin cu dv., spuse Kaushikkar fără să mai întrebe ceva. Îi erau toate foarte clare.

Intrînd în dormitorul doamnei Karandji şi uitîndu-se la faţa victimei sale doctorul se cutremură. Reuşi să se stăpînească şi o trimise pe slujnică după o luminare. După ce aceasta ieşi, el luă de pe noptieră tubul cu prafurile pe care le adusese aseară şi le aruncă în buzunar. Tubul gol îl puse din nou de unde îl luase.

Examinarea femeii moarte nu dură prea mult : flacăra luminării duse în faţa nasului ei nu se clinti cîtuşi de puţin, iar inima nu-i mai bătea demult.

— Mai mult ca sigur că doamna Karandji s-a otrăvit luînd o cantitate prea mare de prafuri pentru dormit, spuse Kaushikkar. Trebuie să anunţaţi repede poliţia pentru a începe cercetări, termină el, apoi plecă.

Acasă îl aştepta Patricia, foarte curioasă să afle de ce-l chemase aseară doamna Karandji. Doctorul o îmbrăţişă uşor şi-i spuse că doamna Karandji e moartă. Fata fu disperată la auzul veştii, iar Kaushikkar nu avu cum s-o linişteească.

Avocatul Néné fu şi el zguduit de aflarea veştii. Îşi reproşă că dacă s-ar fi făcut imediat un proces-verbal cu depoziţia doamnei Karandji şi nu ar fi aşteptat ca aceasta să fie dusă în faţa tribunalului, mai mult ca sigur că Fernando ar fi fost liber. Dar şi aşa el încercă să o linişteească pe Patricia.

— Acuzaţia se bazează numai pe nasturele acela... Expertiza medicală a lui Kaushikkar a risipit însă acuzaţia ca pe o ceaţă, el arătînd că între asasin şi victimă n-a avut loc nici un fel de luptă. Trebuie să ne bizuim pe asta...

CONDAMNAT LA MUNCĂ SILNICĂ

A venit şi ziua procesului intentat lui Fernando Faria, acuzat de crimă in scop de jaf săvîrşit asupra cămătarului Dubhash de pe colina Malabar.

Fernando se apăra fără convingere, lăsînd impresia omului care se lasă în voia soartei şi căruia îi este absolut totuna ce se întîmplă cu el. Răspunsurile la întrebările judecătorului sunau de aşa natură, încît parcă nici el nu credea în nevinovăţia lui, de parcă tot ce spunea ar fi fost inutil, fără nici un rost.

A urmat apoi interogarea martorilor dar aceştia n-au adus nimic nou. Singur Muhammad Ali reuşi să-i înveselească pe cei prezenţi atunci cînd a declarat că el păstrează secretul meseriei !

Kaushikkar vorbi scurt şi exact. În esenţă el n-a făcut altceva decît să repete tot ce scrisese în procesul-verbal la locuinţa lui Dubhash, atunci cînd i se prezentă comisarului de poliţie drept doctorul de casă al cămătarului.

Kaushikkar terminînd, a venit rîndul avocatului Néné care a cerut preşedintelui completului de judecată să-l întrebe pe doctorul Kaushikkar care este părerea lui despre presupusa luptă între asasin şi victimă.

Kaushikkar descrise cu lux de amănunte poziţia în care găsise cadavrul cămătarului şi cum din asta şi din felul în care fusese aplicată lovitura mortală se putea conchide cu siguranţă că înaintea făptuirii crmiei nu a avut loc nici un fel de luptă. Îşi dădea toată silinţa să facă impresie bună nu numai asupra juraţilor, dar şi asupra judecătorului.

A cerut apoi cuvîntul avocatul apărării Néné.

— Aş vrea să atrag atenţia domnilor juraţi asupra acestei depoziţii şi a autorităţii ştiinţifice a martorului.

Situaţia lui Fernando se îngreună după mărturia cămătarului Taraporevala, care n-a uitat să sublinieze că fostul lui lucrător îşi însuşise treizeci şi cinci de rupii.

Luînd cuvîntul, acuzatorul public arătă că admite că înainte de comiterea crimei nu a avut loc nici un fel de luptă, dar nu poate crede afirmaţia acuzatului Faria precum că îşi pierduse nasturele în timp ce căuta nişte acte pe dulap. Nasturele a putut fi rupt cu prilejul unei mişcări bruşte în timp ce-i era tăiat gitul lui Dubhash. Juraţii ascultară cu interes această explicaţie.

Mărturia lui Kaushikkar nu fusese contestată, ci doar serios şubrezită.

Avocatul Néné îşi muşcă buzele. Cuvîntul lui, exprimat îndată după aceea, de altfel remarcabil şi elocvent, nu făcu nici un fel de impresie.

După aceea juraţii se retraseră pentru deliberări. N-a durat mult şi ei au revenit. Sentinţa lor : vinovat !

Fernando Faria a fost condamnat la douăzeci şi cinci de ani muncă silnică pe insulele Andaman. Auzind sentinţa, Patricia i-a căzut lui Kaushikkar în braţe şi a început să plîngă.

Şedinţa fu înhcisă, iar paznicii îl ridicară pe Fernando.